STRATEGIA ROZWOJU GMINY SUCHY DĄB

NA LATA 2026-2036

PROJEKT

Suchy Dąb, 2025

SPIS TREŚCI

Wykaz najważniejszych skrótów i symboli 2
Podstawowe informacje o opracowaniu 3
CZĘŚĆ ANALITYCZNA 4
1 Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej gminy Suchy Dąb 5
1.1 Sytuacja społeczna 6
1.2 Sytuacja gospodarcza 24
1.3 Sytuacja przestrzenna 30
1.4 Sytuacja klimatyczno-środowiskowa 42
1.1 Analiza potencjału jakości życia w gminie i wyniki badania ankietowego 51
1.2 Wnioski z diagnozy 63
2 Określenie cech warunkujących rozwój gminy i społeczności lokalnej 66
2.1 Analiza SWOT /TOTS 66
2.2 Identyfikacja potencjału rozwojowego gminy 69
CZĘŚĆ STRATEGICZNA 70
3 Wizja, misja i cele Strategii 71
3.1 Wizja i misja 71
3.2 Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań 75
3.3 Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym 78
3.4 Model funkcjonalno-przestrzenny 90
4 Założenia wdrożeniowe 105
4.1 Planowane przedsięwzięcia 105
4.2 Ramy finansowe i źródła finansowania 109
4.3 System realizacji Strategii oraz wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych 109
Podsumowanie 113
Spis tabel, rysunków, wykresów i zdjęć 115
Bibliografia 118

Wykaz najważniejszych skrótów i symboli

1.	**Dz.U.**	–	Dziennik Ustaw
2.	**EBI**	–	Europejski Bank Inwestycyjny
3.	**EBOR**	–	Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju
4.	**EOG**	–	Europejski Obszar Gospodarczy
5.	**e-PUAP**	–	Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej
6.	**Gmina**	–	Gmina Suchy Dąb
7.	**GPSZOK**	–	Gminny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
8.	**GPZ**	–	Główny Punkt Zasilający, stacja elektroenergetyczna zasilająca sieć SN
9.	**JCWP**	–	Jednolita Część Wód Podziemnych
10.	**JCWPd**	–	Jednolita Część Wód Powierzchniowych
11.	**Mg**	–	megagram
12.	**GOK**	–	Gminny Ośrodek Kultury w Suchym Dębie
13.	**GOPS**	–	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchym Dębie
14.	**OSI**	–	Obszar Strategicznej Interwencji
15.	**OSP**	–	Ochotnicza Straż Pożarna
16.	**PKD**	–	Polska Klasyfikacja Działalności
17.	**REGON**	–	Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej
18.	**S.A.**	–	spółka akcyjna
19.	**SMS**	–	z ang. Short Message Service, krótka wiadomość tekstowa w cyfrowych sieciach telefonii
20.	**SN**	–	linia elektroenergetyczna o średnim napięciu
21.	**Sp. z o.o.**	–	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
22.	**SWOT/TOTS**	–	analiza SWOT, metoda porządkowania i weryfikowania informacji
23.	**UE**	–	Unia Europejska
24.	**zł**	–	złoty, podstawowa jednostka monetarna w Polsce

Podstawowe informacje o opracowaniu

Jedną z podstawowych metod zarządzania gminną jednostką samorządu terytorialnego jest planowanie strategiczne rozwoju gminy w dłuższym horyzoncie czasowym. Głównym narzędziem wykorzystywanym w planowaniu strategicznym jest natomiast dokument planistyczny w postaci strategii rozwoju gminy, która stanowi wyznacznik kierunków rozwoju gminy w przyjętej perspektywie czasowej. Horyzont czasowy przedmiotowej Strategii wyznaczono do 2036. r., wskazując tym samym na długofalowy charakter tego dokumentu pozwalający na osiągnięcie zakładanych celów oraz realizację wyznaczonych przedsięwzięć. Przyjęty okres obowiązywania nowego dokumentu strategicznego wynikał także w dużej mierze z uwarunkowań zewnętrznych wynikających z horyzontów czasowych stosowanych w planowaniu strategicznym w skali regionalnej, krajowej czy w skali całej UE. Strategia obejmuje wszystkie sfery działalności gminy i została podzielona na 4 obszary działania: sferę społeczną, sferę gospodarczą, sferę przestrzenną i sferę klimatyczno-środowiskową. W tym zakresie cele i przedsięwzięcia wyznaczone w ramach Strategii odnoszą się jednak nie tylko do zadań i obszarów działania gminy jako samorządu terytorialnego realizowanych przez władze gminy, ale mają swoje odniesienie także do sposobów i kierunków działania wszystkich innych instytucji/podmiotów działających na terenie gminy. Strategia Rozwoju Gminy Suchy Dąb na lata 2026-2036 to jeden z najważniejszych dokumentów, który jedynie określenia wizję rozwoju gminy na najbliższe lata. Gmina Suchy Dąb będzie pełniła rolę instytucji wdrażającej w życie założenia Strategii oraz odpowiedzialnej za jej prawidłową realizację i osiągnięcie założonych celów Strategii. Metodologię opracowania Strategii oparto o powszechnie stosowane metody planowania strategicznego. W pracach nad Strategią kierowano się jednocześnie potrzebą zapewnienia jak najpełniejszego uspołecznionego charakteru Strategii i umożliwienia wpływu na jej kształt na każdym etapie jej przygotowywania i wdrażania społeczności lokalnej. W pracach nad Strategią uczestniczyli eksperci, radni, urzędnicy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedsiębiorcy i mieszkańcy. W tym zakresie w trakcie opracowywania Strategii przeprowadzono konsultacje z mieszkańcami dotyczące najważniejszych potrzeb i kierunków rozwoju w gminie. W końcowym etapie Strategii opracowano system jej wdrażania, monitoringu oraz oceny stopnia realizacji jej założeń. Jak wynika z powyższego opisu przedmiotowa Strategia – co jest charakterystyczne dla tego typu dokumentów – ma charakter ogólny, wyznaczając kierunki rozwoju gminy na poziomie celów (strategicznych i operacyjnych) oraz typów przedsięwzięć zmierzających do realizacji tych celów. Nie określano natomiast zamkniętego katalogu konkretnych i szczegółowych projektów do realizacji, które zostaną określone w szczegółowych dokumentach planistycznych gminy. Opracowany w ten sposób dokument będzie stanowił swoistą mapę drogową wytyczającą priorytety rozwoju gminy w perspektywie do 2035 r. Jednocześnie Strategia ma charakter otwarty a metodologia jej wdrażania zakłada możliwość dokonywania zmian i aktualizacji jej zapisów w reakcji na zmieniające się uwarunkowania makroekonomiczne, wyniki okresowych analiz efektów realizacji Strategii czy inne czynniki mogące mieć wpływ na przyjęte założenia. Wszystkie zmiany w tym zakresie będą jednak odbywały się przy udziale i konsultacji ze społecznością lokalną zachowując uspołeczniony charakter tego dokumentu.

CZĘŚĆ ANALITYCZNA

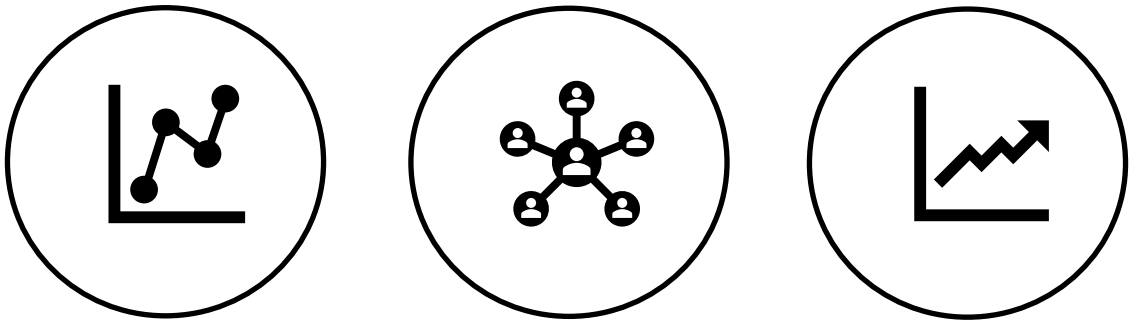

1 Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej gminy Suchy Dąb

Poniżej przedstawiono podstawowe uregulowania funkcjonowania Gminy Suchy Dąb.

Wójt jest organem wykonawczym. Wójt wykonuje uchwały Rady Gminy i zadania określone przepisami prawa. Do zadań Wójta należy w szczególności:

– opracowywanie strategii i programów rozwoju,
– gospodarowanie mieniem komunalnym,
– wykonywanie budżetu.

Rada Gminy jest organem stanowiącym i kontrolnym. Radni gminy wybierani są w głosowaniu powszechnym przez mieszkańców. Tworzą Radę Gminy. Ich obowiązkiem jest kierowanie się dobrem wspólnoty samorządowej, utrzymywanie stałej więzi z mieszkańcami oraz ich organizacjami, przyjmowanie zgłaszanych przez nich postulatów i przedstawianie ich organom gminy do rozpatrzenia. Radni mają obowiązek brać udział w pracach Rady Gminy i jej komisji oraz innych instytucji samorządowych, do których zostali wybrani lub desygnowani. Nadzór nad działalnością gminną (m.in. działalnością Rady Gminy) sprawuje Prezes Rady Ministrów i wojewoda, a w zakresie spraw finansowych regionalna izba obrachunkowa (art. 86 ustawy o samorządzie gminnym).

Gmina wykonuje swoje zadania głównie przy pomocy Urzędu Gminy Suchy Dąb. Urząd Gminy wykonuje zadania mające na celu realizację spoczywających na gminie zadań własnych, zadań wykonywanych na podstawie porozumienia z organami administracji rządowej (zadań zleconych), zadań publicznych powierzonych gminie w drodze zawartych porozumień.

Ponadto Gmina wykonuje swoje zadania przy pomocy gminnych jednostek organizacyjnych takich jak: Zespół Szkolno-Przedszkolny w Grabinach-Zameczku, Szkoła Podstawowa im. Obrońców Westerplatte w Suchym Dębie, Szkoła Podstawowa im. Księdza Prałata Józefa Waląga w Koźlinach, Gminna Biblioteka Publiczna w Suchym Dębie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchym Dębie.

Poniżej przedstawiono schemat organizacyjny Gminy Suchy Dąb.

Rysunek 1 Schemat organizacyjny Gminy Suchy Dąb

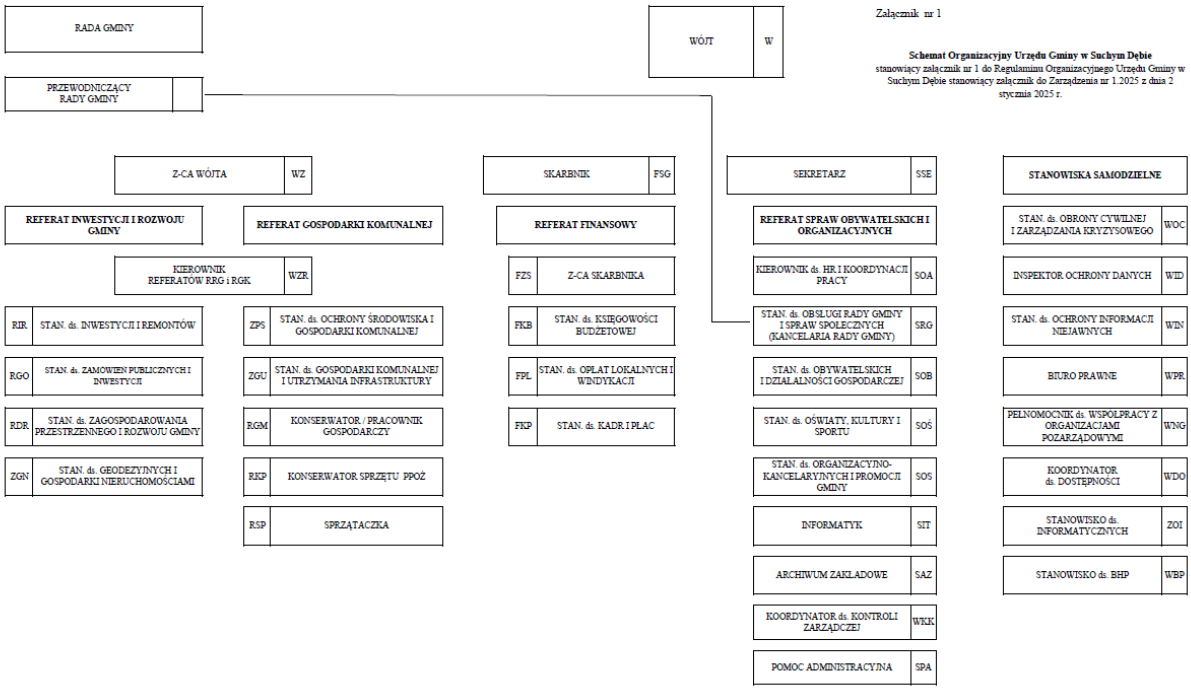

Źródło: Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Gminy w Suchym Dębie

1.1 Sytuacja społeczna

W przedmiotowym punkcie przedstawiono diagnozę sytuacji społecznej gminy Suchy Dąb Zaprezentowano dane statystyczne wraz z wnioskami dotyczące demografii i rynku pracy. W dalszej części opisano infrastrukturę społeczną gminy w kontekście oświaty i wychowania, kultury i sportu, ochrony zdrowia, opieki społecznej oraz działalności organizacji pozarządowych. Opisano kwestię bezpieczeństwa publicznego, występujących problemów społecznych oraz cyfryzacji usług publicznych.

Demografia

Poniżej przedstawiono liczbę mieszkańców gminy Suchy Dąb w latach 2019-2024.

Tabela 1 Liczba ludności w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2024.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba mieszkańców	4223	4196	4245	4240	4217	4258

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Na podstawie danych z lat 2019–2024 liczba mieszkańców gminy Suchy Dąb utrzymuje się na poziomie około 4,2 tys., z niewielkimi wahaniami rocznymi. Po spadku w 2020 r. nastąpił wzrost w 2021 r., a w kolejnych latach obserwuje się względną stabilizację populacji z lekkim trendem wzrostowym zakończonym najwyższą wartością w 2024 r. Dane wskazują na brak istotnych zmian demograficznych, co odróżnia gminę od wielu jednostek o podobnej wielkości, gdzie częściej notowane są spadki liczby

ludności. Stabilność demograficzna stanowi potencjał rozwojowy, jednak niewielka dynamika wzrostu sugeruje ograniczoną zdolność przyciągania nowych mieszkańców.

Gmina Suchy Dąb charakteryzuje się stabilnym bilansem demograficznym a nawet trendem wzrostowym. Trend ten jest m.in. spowodowany migracjami, co potwierdzają dane dotyczące salda migracji w latach 2019-2024 w poniższej tabeli.

Tabela 2 Saldo migracji w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2024.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Saldo migracji ogółem	-18	31	22	16	-6	53
Saldo migracji wewnętrznych	-18	31	21	12	-6	53
Saldo migracji zagranicznych	0	0	1	4	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W latach 2019–2024 saldo migracji w gminie Suchy Dąb cechowało się dużą zmiennością, co wskazuje na niestabilne procesy osadnicze. Po ujemnym wyniku w 2019 r. nastąpiła poprawa i dodatnie saldo w latach 2020–2022, przy czym największy wpływ miały migracje wewnętrzne, a migracje zagraniczne miały charakter marginalny. W 2023 r. ponownie odnotowano ujemne saldo, które w 2024 r. zostało skompensowane rekordowo wysoką nadwyżką napływu ludności. Dane te pokazują, że gmina ma potencjał przyciągania nowych mieszkańców, jednak proces ten jest silnie zmienny w czasie i podatny na wahania czynników zewnętrznych.

Poniżej przedstawiono porównanie gminy Suchy Dąb z innymi gminami powiatu gdańskiego.

Wykres 1 Liczba mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu gdańskiego (2024 r.)

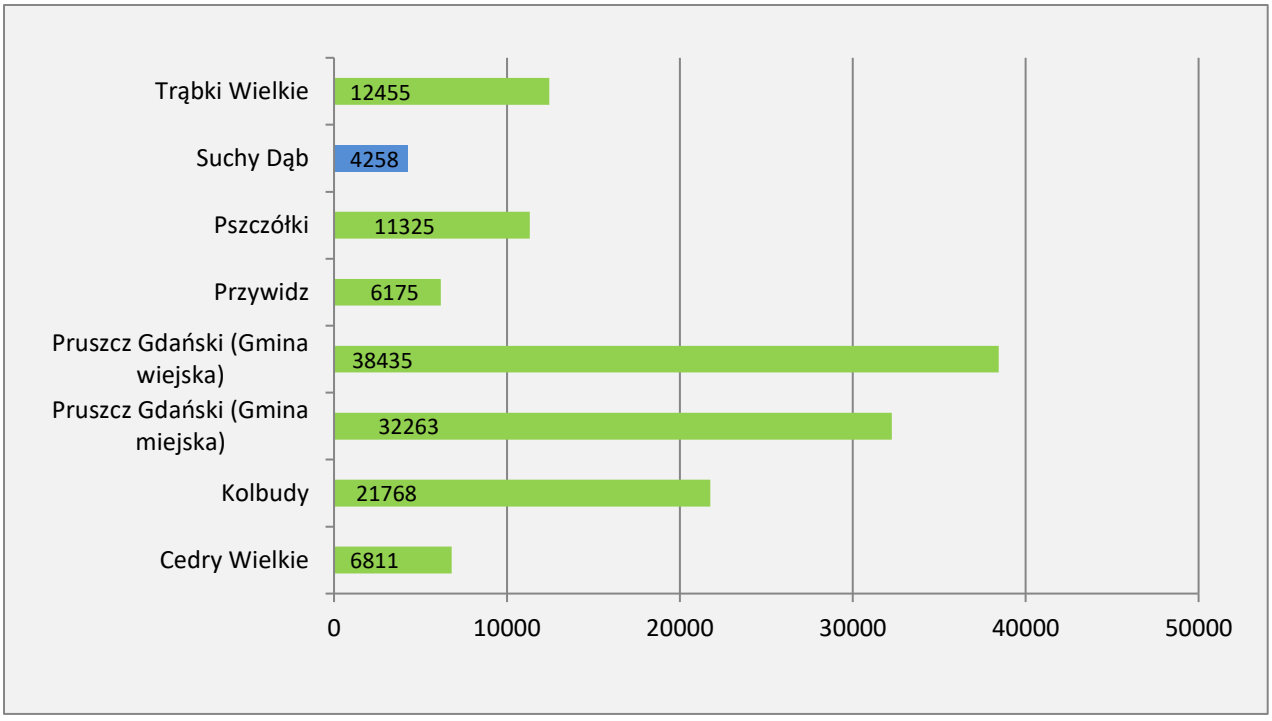

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Na tle powiatu gdańskiego w 2024 r. gmina Suchy Dąb należy do najmniejszych pod względem liczby mieszkańców – z populacją niespełna 4,3 tys. Osób. znacząco odstaje od gmin dużych, takich jak

Kolbudy, Trąbki Wielkie czy Pszczółki. Największe skupiska ludności występują w gminie wiejskiej Pruszcz Gdański oraz w mieście Pruszcz Gdański, które wielokrotnie przewyższają potencjał demograficzny Suchego Dębu. Dane wskazują, że gmina funkcjonuje w otoczeniu silniejszych demograficznie jednostek, co może zarówno ograniczać jej konkurencyjność osadniczą, jak i tworzyć powiązania zależnościowe wobec większych ośrodków.

Poniżej przedstawiono porównanie gęstości zaludnienia gminy Suchy Dąb z innymi gminami powiatu gdańskiego.

Wykres 2 Gęstość zaludnienia w poszczególnych gminach powiatu gdańskiego (stan na 2024) (osoby na km^2)

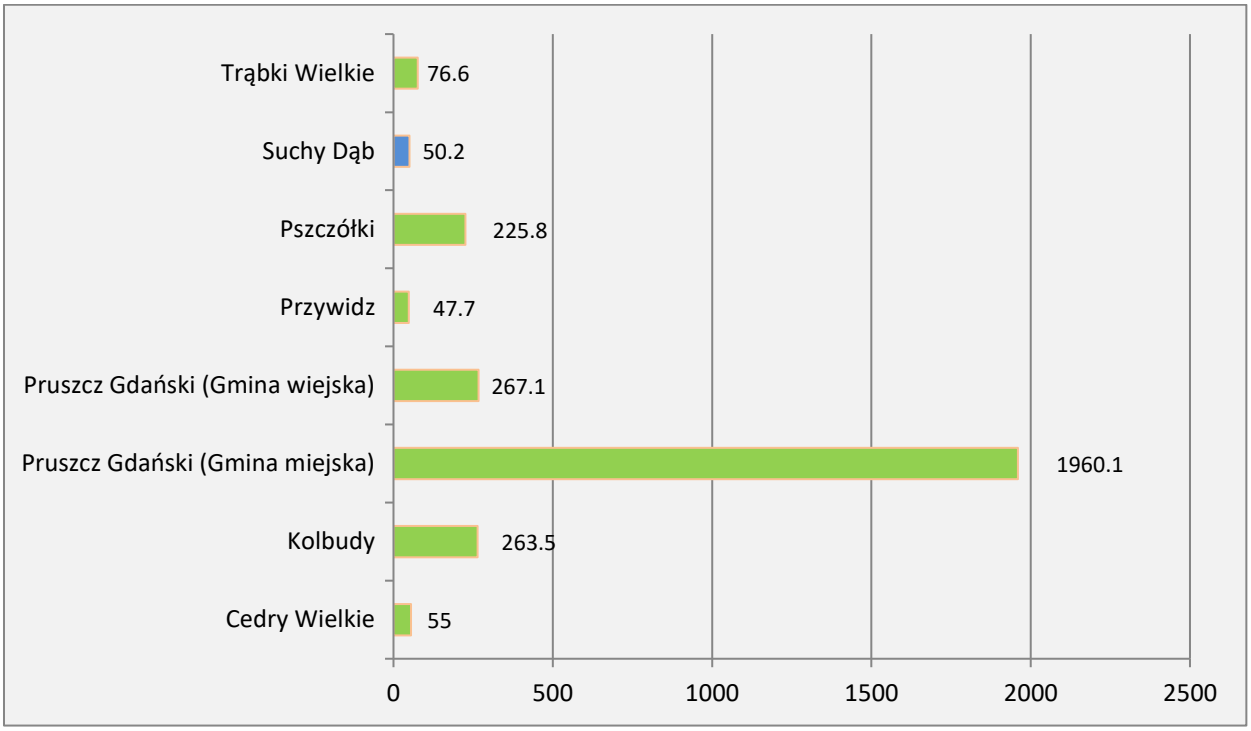

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W 2024 r. gmina Suchy Dąb charakteryzuje się jedną z najniższych gęstości zaludnienia w powiecie gdańskim – 50,2 osób/km², co plasuje ją jedynie nieznacznie powyżej gminy Przywidz. Zdecydowanie wyższe wartości notowane są w gminach Kolbudy, Pszczółki i Trąbki Wielkie, a szczególnie w gminie wiejskiej i miejskiej Pruszcz Gdański, gdzie wskaźniki są wielokrotnie wyższe. Dane te podkreślają wiejski charakter gminy Suchego Dębu, z dominacją terenów rolnych i niezurbanizowanych, a także peryferyjną pozycję gminy w strukturze osadniczej powiatu.

Poniżej przedstawiono strukturę ludności gminy Suchy Dąb w podziale na płeć.

Wykres 3 Ludność gminy Suchy Dąb w podziale na płeć na koniec 2024 r.

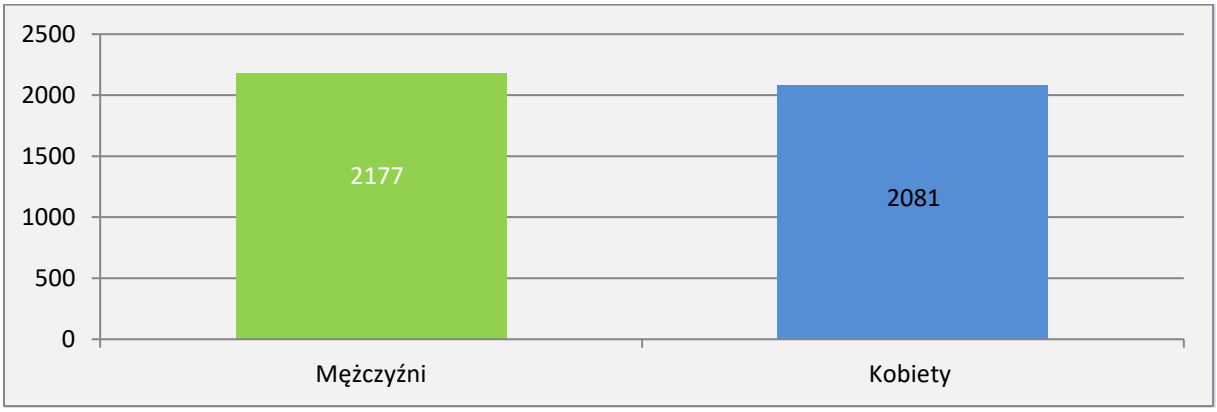

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Na koniec czerwca 2024 r. gmina Suchy Dąb liczyła 4258 mieszkańców, w tym 2081 kobiet (48,9%) i 2177 mężczyzn (51,1%). Oznacza to przewagę mężczyzn o 2,2 pkt proc., co odróżnia gminę od typowej struktury ludności w Polsce, gdzie kobiety stanowią większość populacji.

Poniżej zaprezentowano liczbę mieszkańców gminy Suchy Dąb w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny (stan na 2024 r.).

Wykres 4 Liczba mieszkańców gminy Suchy Dąb w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny (stan 2024 r.)

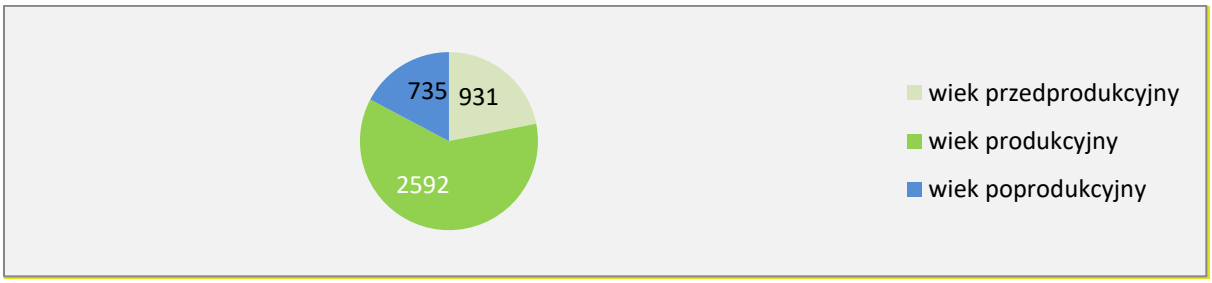

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W 2024 r. gmina Suchy Dąb liczyła 4258 mieszkańców, z czego 21,9% pozostawało w wieku przedprodukcyjnym, 60,9% w wieku produkcyjnym, a 17,2% w wieku poprodukcyjnym. Struktura ta wskazuje na przewagę osób w wieku aktywności zawodowej, przy jednoczesnym stosunkowo wysokim udziale ludności starszej oraz stabilnym, choć niezbyt licznym, zapleczem demograficznym w grupie dzieci i młodzieży.

Pod względem administracyjnym gmina Suchy Dąb składa się z 8 sołectw: Grabiny-Zameczek, Koźliny, Krzywe Koło, Krzywe Koło, Ostrowite, Steblewo, Suchy Dąb, Wróblewo.

Poniżej przedstawiono wykres obrazujący udział liczby mieszkańców poszczególnych jednostek osadniczych w ogólnej liczbie mieszkańców gminy Suchy Dąb.

Wykres 5 Liczba mieszkańców poszczególnych jednostek osadniczych gminy Suchy Dąb.

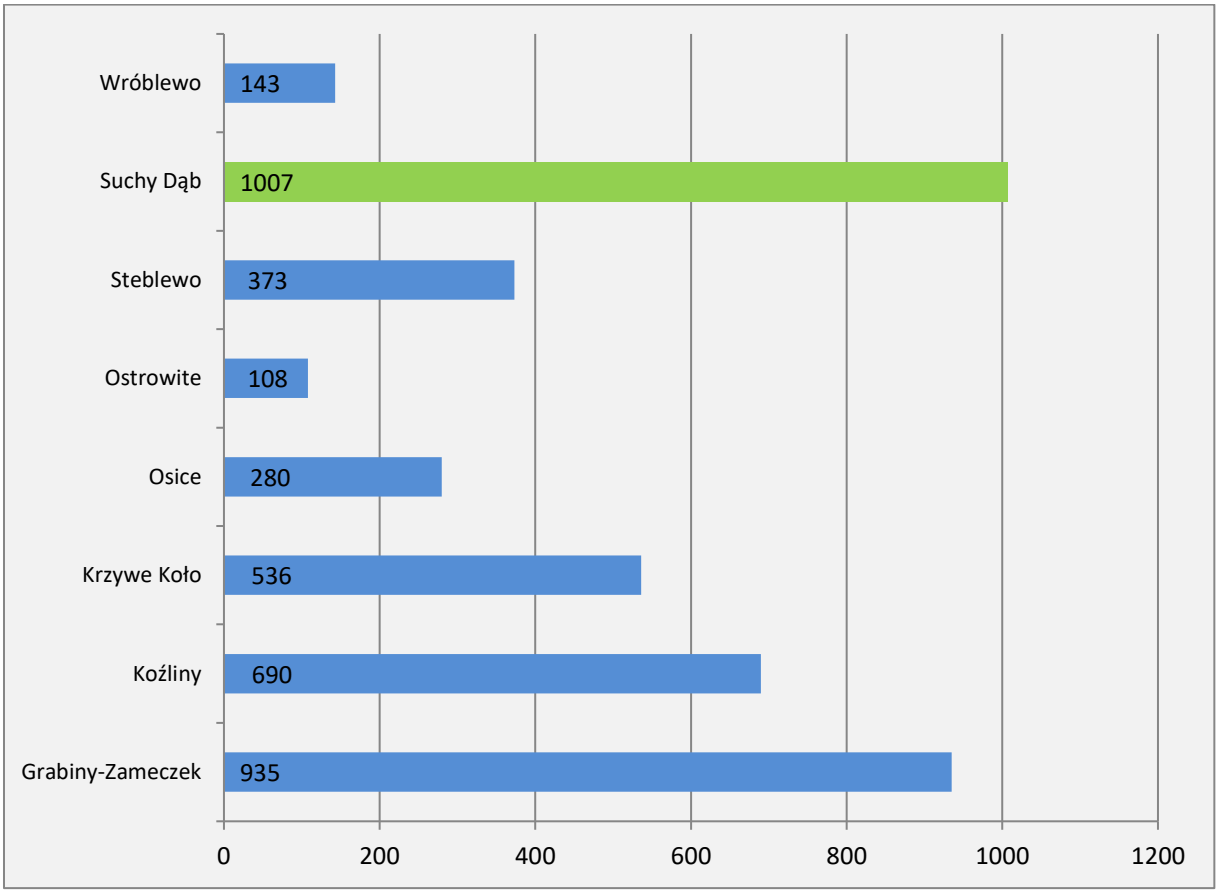

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Suchy Dąb za 2024 rok

W 2024 r. największymi jednostkami osadniczymi gminy Suchy Dąb były Suchy Dąb (1007 mieszkańców) oraz Grabiny-Zameczek (935), które łącznie skupiają prawie połowę ludności gminy. Kolejne pod względem liczebności są Koźliny i Krzywe Koło, natomiast najmniejsze – Ostrowite i Wróblewo – liczą poniżej 150 osób. Dane te wskazują na wyraźną koncentrację ludności w kilku głównych miejscowościach przy jednoczesnym rozdrobnieniu i peryferyjności najmniejszych sołectw.

Poniżej przedstawiono strukturę wiekową gminy Suchy Dąb w 2024 r. zaprezentowaną w formie piramidy wieku. Piramida wieku to stosowane w demografii graficzne przedstawienie struktury płci i wieku ludności danego obszaru, polegające na zestawieniu diagramów słupkowych utworzonych dla poszczególnych roczników lub pięcioletnich grup wiekowych dla każdej płci oddzielnie.

Wykres 6 Piramida wieku gminy Suchy Dąb (2024 r.)

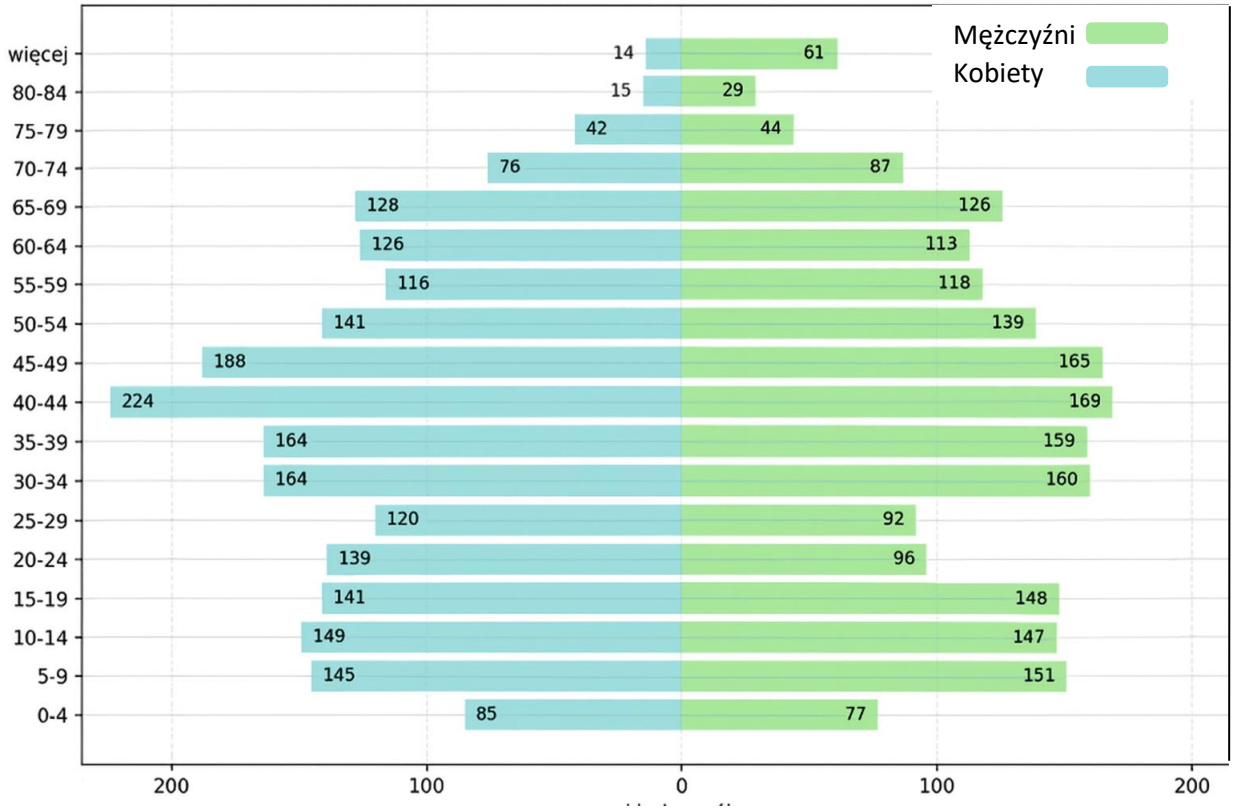

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.bdl.stat.gov.pl

Piramida wieku gminy Suchy Dąb (2024) pokazuje stosunkowo szeroką podstawę w grupach dzieci i młodzieży (0–19 lat), co świadczy o obecności stabilnego zaplecza demograficznego. Najliczniejsze są jednak roczniki w wieku 35–49 lat, które tworzą trzon populacji aktywnej zawodowo i rodzinnej. Udział seniorów jest wyraźny, zwłaszcza w przedziałach 65–74 lata, co wskazuje na postępujący proces starzenia się, choć udział osób w wieku 80+ pozostaje stosunkowo niewielki. Struktura płciowa ujawnia przewagę mężczyzn w młodszych i średnich grupach wiekowych, natomiast w starszych rocznikach (70+) wyraźnie dominują kobiety, zgodnie z typowym trendem demograficznym. Łącznie układ ten wskazuje na gminę o jeszcze relatywnie korzystnych proporcjach demograficznych.

Poniżej przedstawiono jak w latach 2019-2024 kształtował się przyrost naturalny w gminie Suchy Dąb.

Tabela 3 Przyrost naturalny w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Urodzenia	48	31	36	29	25	23
Zgony	36	42	30	51	30	35
Przyrost naturalny	12	-11	6	-22	-5	-12

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.bdl.stat.gov.pl

W latach 2019–2024 w gminie Suchy Dąb liczba urodzeń spadła o ponad połowę (z 48 do 23), podczas gdy liczba zgonów utrzymywała się na zbliżonym poziomie z wyraźnymi wahaniami rocznymi. Skutkowało to przewagą ujemnego przyrostu naturalnego, który tylko w 2019 i 2021 roku był dodatni.

Oświata i wychowanie

Infrastruktura

Gmina Suchy Dąb jest organem prowadzącym dla publicznych szkół podstawowych i przedszkola funkcjonujących na jej terenie, w tym:

— Zespół Szkolno-Przedszkolny w Grabinach-Zameczku
— Szkoła Podstawowa im. Obrońców Westerplatte w Suchym Dębie,
— Szkoła Podstawowa im. Księdza Prałata Józefa Waląga w Koźlinach.

Szkoły podstawowe dysponują salami lekcyjnymi wyposażonymi w pomoce dydaktyczne, pracowniami komputerowymi z dostępem do Internetu oraz zapleczem niezbędnym do prowadzenia działalności edukacyjne. Placówki prowadzą oddziały przedszkolne.
Ponadto Gmina prowadzi Gminne Przedszkole w Grabinach-Zameczku oraz organizuje coroczną rekrutację do szkół, przedszkola i oddziałów przedszkolnych na rok szkolny zgodnie z komunikatami publikowanymi na stronie urzędowej.

Organizacja

Poniżej przedstawiono liczbę dzieci w przedszkolu i punktach przedszkolnych, uczniów w szkołach podstawowych oraz liczbę oddziałów w szkołach i oddziałach przedszkolnych).

Wykres 7 Liczba dzieci w przedszkolu, uczniów w szkołach podstawowych oraz oddziałów w szkołach podstawowych i oddziałach przedszkolnych

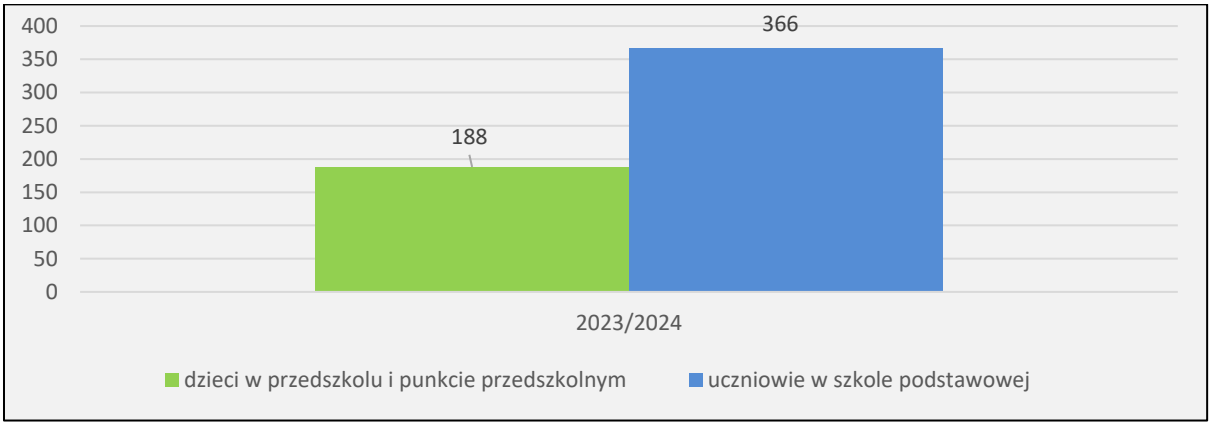

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W 2024 r. w gminie Suchy Dąb do wychowania przedszkolnego uczęszczało 188 dzieci, a do szkół podstawowych 366 uczniów. Dane te wskazują na stosunkowo niewielką, ale stabilną bazę edukacyjną gminy, przy czym liczba dzieci w wieku przedszkolnym stanowi około połowę populacji uczniów szkół podstawowych, co sugeruje utrzymanie zbliżonego poziomu naboru w kolejnych latach.

Finansowanie

Poniżej zaprezentowano wybrane wskaźniki z danych GUS określające wydatki i dochody z budżetu gminy Suchy Dąb na oświatę i wychowanie w latach 2019-2024.

Tabela 4 Wydatki i dochody budżetu gminy Suchy Dąb na oświatę i wychowanie w przeliczeniu na mieszkańca w latach 2019-2024 (zł)

	2019	***2020***	***2021***	***2022***	***2023***	***2024***
Subwencja oświatowa (zł/os.)	813,50	906,88	957,70	1 104,14	1 256,98	1 735,48
Dochody poza subwencją (zł/os.)	188,06	164,34	242,17	349,75	224,10	1 233,27
Wydatki bieżące (zł/os.)	1 842,05	1 875,70	2 057,15	2 439,31	2 672,76	3 347,14
Wydatki inwestycyjne (zł/os.)	17,06	18,97	36,10	16,22	230,46	777,66
Wkład gminy do edukacji (wydatki–dochody) (zł/os.)	857,40	823,06	894,58	1 001,65	1 422,08	1 156,05
Dopłata do bieżących ponad subwencję (wyd. bież.–subw.) (zł/os.)	1 028,39	968,42	1 100,63	1 335,17	1 415,69	1 611,66

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W latach 2019–2024 wydatki gminy Suchy Dąb na oświatę i wychowanie rosły, przy czym kluczowe znaczenie ma rozdzielenie części bieżącej i inwestycyjnej finansowania. Wydatki bieżące w przeliczeniu na 1 mieszkańca wzrosły z 1 842,05 zł/os. w 2019 r. do 3 347,14 zł/os. w 2024 r., co wskazuje na trwałą presję kosztową związaną z codziennym funkcjonowaniem placówek (w szczególności wynagrodzenia i utrzymanie infrastruktury). Jednocześnie po stronie dochodów systemowych widoczny jest wzrost części oświatowej subwencji ogólnej z 813,50 zł/os. do 1 735,48 zł/os., jednak mimo tego subwencja nie pokrywa kosztów bieżących – co dobrze pokazuje wskaźnik dopłaty gminy do bieżącego funkcjonowania oświaty ponad subwencję, rosnący z 1 028,39 zł/os. w 2019 r. do 1 611,66 zł/os. w 2024 r. Oznacza to, że niezależnie od zmian w subwencji gmina musi systematycznie uzupełniać finansowanie oświaty środkami z własnego budżetu.

Równolegle w latach 2023–2024 nastąpił wyraźny wzrost wydatków inwestycyjnych w oświacie (z 230,46 zł/os. w 2023 r. do 777,66 zł/os. w 2024 r.), co należy wiązać z realizacją przedsięwzięć modernizacyjnych i doposażeniowych w placówkach. Ten komponent ma charakter projektowy i w większym stopniu zależy od pozyskanych dofinansowań niż od stałej zdolności finansowej gminy. Dlatego łączny wzrost nakładów w 2023–2024 r. nie powinien być interpretowany jako trwałe „zwiększenie możliwości finansowych" gminy, lecz jako efekt okresowej intensyfikacji inwestycji współfinansowanych z zewnętrznych źródeł.

Podsumowując, finansowanie oświaty w gminie ma charakter mieszany. Część bieżąca wykazuje trend wzrostowy i generuje stałe obciążenie budżetu gminy, natomiast część inwestycyjna jest bardziej zmienna i zależna od projektów oraz dostępności dofinansowań. Wskaźnik luki finansowania (wydatki minus dochody przypisane do oświaty) potwierdza, że oświata pozostaje obszarem wymagającym stałego wkładu własnego gminy, mimo wzrostu subwencji w analizowanym okresie.

Poziom nauczania

Poziom nauczania w jednostkach prowadzonych przez Gminę przeanalizowano poprzez porównanie zdawalności egzaminu ośmioklasisty z wynikami dla powiatu i województwa.

Egzamin ósmoklasisty

Poniżej przedstawiono porównania wyników egzaminu ósmoklasisty w gminie Suchy Dąb, powiecie gdańskim i województwie pomorskim 2021-2025 w podziale na język polski, język angielski i matematykę.

Wykres 8 Porównanie średnich wyników egzaminu ósmoklasisty z języka angielskiego w gminie Suchy Dąb, powiecie gdańskim i województwie pomorskim w latach 2021-2025

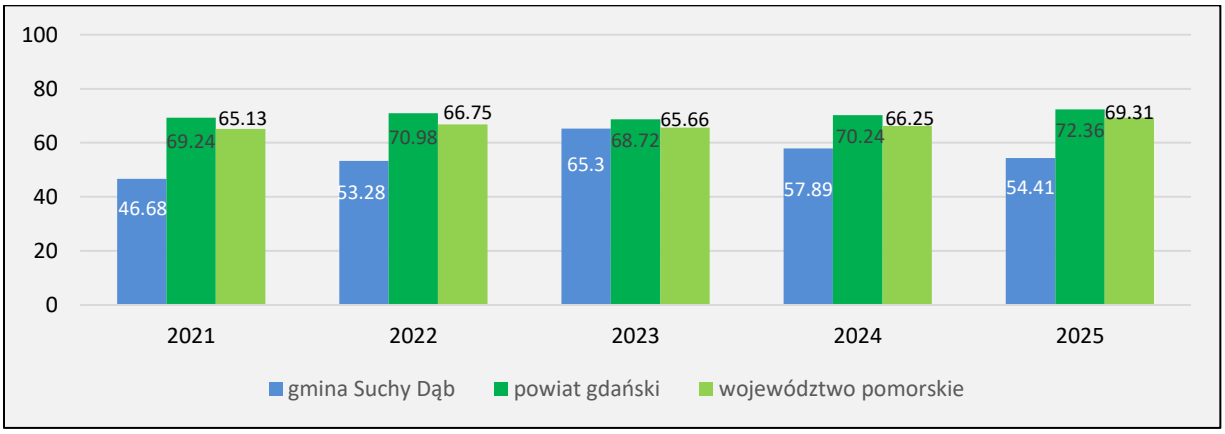

Źródło: opracowanie własne na podstawie https://mapa.wyniki.edu.pl

Wykres 9 Porównanie średnich wyników egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego w gminie Suchy Dąb, powiecie gdańskim i województwie pomorskim w latach 2021-2025

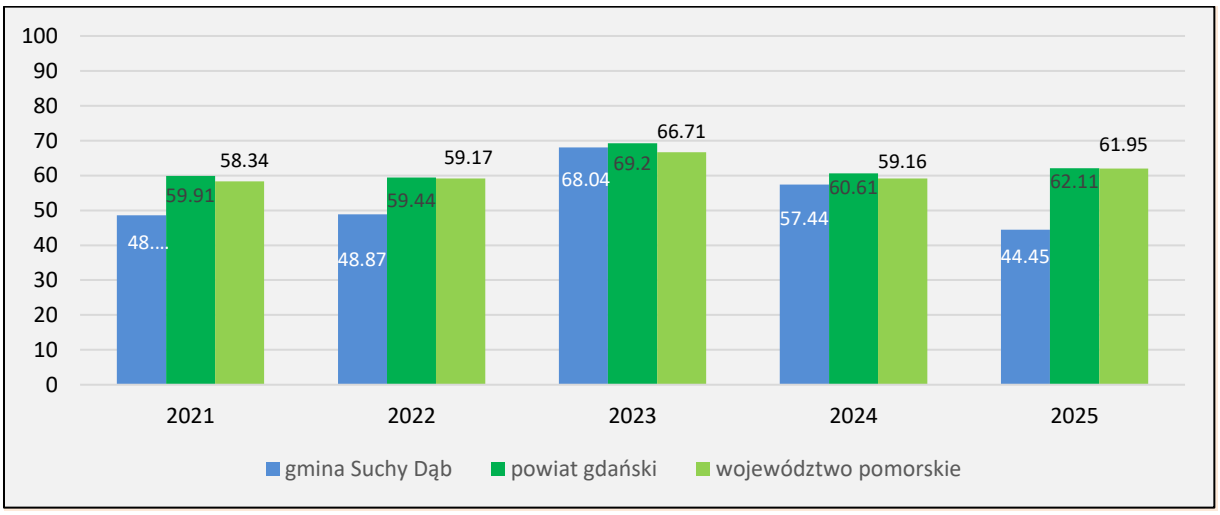

Źródło: opracowanie własne na podstawie https://mapa.wyniki.edu.pl

Wykres 10 Porównanie średnich wyników egzaminu ósmoklasisty z matematyki w gminie Suchy Dąb, powiecie gdańskim i województwie pomorskim w latach 2021-2025

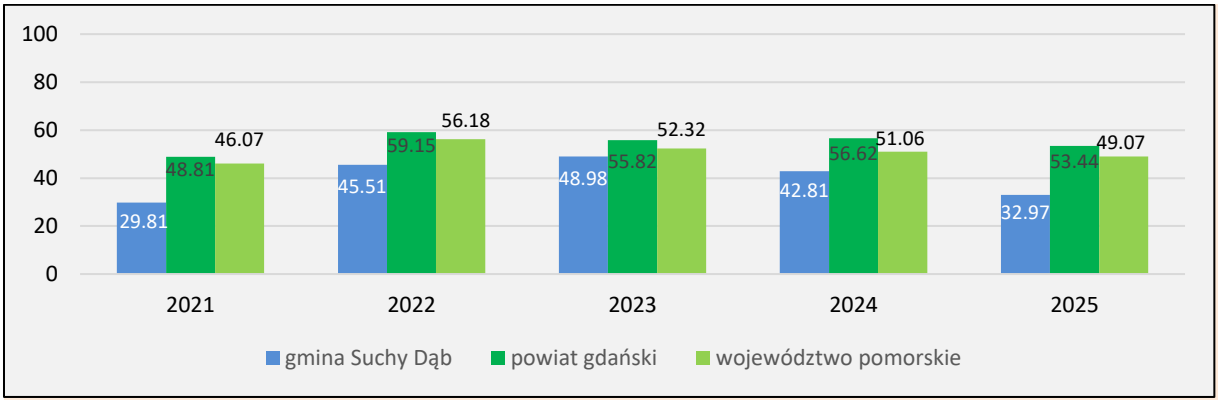

Źródło: opracowanie własne na podstawie https://mapa.wyniki.edu.pl

W latach 2021–2025 wyniki egzaminu ósmoklasisty w gminie Suchy Dąb charakteryzowały się dużym zróżnicowaniem między przedmiotami oraz na tle powiatu gdańskiego i województwa pomorskiego. W języku angielskim gmina uzyskiwała wyniki wyraźnie niższe niż otoczenie, przy stabilnym wzroście w powiecie i województwie. W języku polskim widoczna była poprawa w 2023 r., jednak w kolejnych latach wyniki ponownie spadły, pozostając poniżej średnich powiatowych i wojewódzkich. Najsłabsze rezultaty dotyczyły matematyki – mimo krótkotrwałego wzrostu w latach 2022–2023, w 2025 r. zanotowano wyraźny regres. Dane wskazują, że gmina utrzymuje systematycznie niższą pozycję edukacyjną od poziomu powiatowego i wojewódzkiego, a dodatkowo występują istotne wahania roczne, co sugeruje brak stabilności efektów kształcenia i ograniczony potencjał w tym obszarze.

Ochrona zdrowia

Na terenie gminy funkcjonuje Ośrodek Zdrowia „Medical Medycyna” w Suchym Dębie (ul. Gdańska 32), udzielający świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej (lekarz rodzinny, pielęgniarka POZ, poradnia dziecięca; w wybranych dniach także dermatolog i laryngolog). Godziny pracy i rejestracja potwierdzone są w komunikatach organizatora i w wykazach świadczeniodawców. Na obszarze gminy działa jedna placówka apteczna – Apteka/Punkt Apteczny „Medical” przy ul. Gdańskiej 32. Dzieci i młodzież szkolna są objęte profilaktyczną opieką zdrowotną (pielęgniarka/higienistka szkolna) oraz obowiązkowymi szczepieniami zgodnie z aktualnym kalendarzem szczepień. Podstawy prawne zapewniające te świadczenia wynikają z ustawy o opiece zdrowotnej nad uczniami oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych. Pacjenci wymagający leczenia specjalistycznego i hospitalizacji korzystają przede wszystkim z ośrodków w Gdańsku, w szczególności ze Szpitala św. Wojciecha (al. Jana Pawła II 50) i Szpitala im. M. Kopernika (ul. Nowe Ogrody 1–6) prowadzonych przez Copernicus PL Sp. z o.o., a także z Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego GUMed (ul. Dębinki 7 / ul. Smoluchowskiego 17). W powiecie gdańskim nie funkcjonuje szpital powiatowy, co uzasadnia kierowanie pacjentów do ww. jednostek.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące wskaźnika liczby zgonów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2024.

Tabela 5 Wskaźnik liczby zgonów na 1000 mieszkańców w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba zgonów	8,54	9,99	7,12	12,01	7,1	8,25

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W latach 2019–2024 wskaźnik liczby zgonów na 1000 mieszkańców w gminie Suchy Dąb wykazywał wyraźne wahania – od najniższego poziomu 7,1 w 2023 r. do najwyższego 12,0 w 2022 r. Ogólnie wartości te utrzymywały się w granicach 7–12‰, bez wyraźnego trendu spadkowego lub wzrostowego, co wskazuje na zmienność zjawiska wynikającą głównie z czynników demograficznych i losowych, a nie z jakości lokalnej opieki zdrowotnej.

Opieka i pomoc społeczna

Na terenie gminy funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchym Dębie. Do zadań własnych gminy realizowanych przez GOPS w zakresie pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym należą m.in.:

– udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
– przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, celowych oraz na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
– przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
– opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
– praca socjalna,
– organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania (z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi),
– prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach wsparcia dziennego lub w mieszkaniach treningowych/wspomaganych,
– tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną,
– dożywianie dzieci,
– sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
– kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca w tym domu,
– sporządzanie corocznej oceny zasobów pomocy społecznej (bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej).

Poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby beneficjentów pomocy społecznej w gminie Suchy Dąb w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w latach 2019-2023.

Tabela 6 Liczba beneficjentów pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba beneficjentów pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców	45,8	41,1	33,2	36	35,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W latach 2019–2023 liczba beneficjentów pomocy społecznej w gminie Suchy Dąb na 1 tys. mieszkańców zmniejszyła się z 45,8 do 35,3, co oznacza spadek o ponad 22%. Największa poprawa nastąpiła w latach 2019–2021, a w kolejnych latach wartości wskaźnika ustabilizowały się na niższym poziomie, co świadczy o ograniczaniu skali korzystania z pomocy społecznej w gminie.

Tabela 7 Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	193	173	140	153	149

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W latach 2019–2023 liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Suchy Dąb zmniejszyła się z 193 do 149, co stanowi spadek o ponad 22%. Największy ubytek nastąpił do 2021 r., po czym w latach 2022–2023 wartości wskaźnika ustabilizowały się na zbliżonym poziomie.

Tabela 8 Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci	133	110	86	72	73

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W latach 2019–2023 liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci w gminie Suchy Dąb zmniejszyła się z 133 do 73, co oznacza spadek o 45%. Trend ten wskazuje na systematyczne ograniczanie skali wsparcia w tej formie, przy czym największy spadek miał miejsce w latach 2019–2022, a w 2023 r. wartości wskaźnika ustabilizowały się.

Trendy spowodowane są m.in. skuteczną działalnością Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w gminie Suchy Dąb i wzrostem zamożności społeczeństwa.

Kultura i sport

Kultura

Na terenie gminy działalność kulturalną prowadzą Gminna Biblioteka Publiczna, placówki oświatowe oraz świetlice wiejskie zlokalizowane w następujących miejscowościach: Osice, Koźliny (świetlica i klub), Steblewo, Krzywe Koło. Wymienione obiekty pełnią funkcję lokalnych centrów aktywności, w

których odbywają się spotkania mieszkańców, wydarzenia edukacyjne i kulturalne oraz zebrania sołeckie.

Gmina zleca wykonywanie niektórych zadań publicznych organizacjom pozarządowym. Corocznie przyjmowany jest Roczny Program Współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie; program na 2025 r. został przyjęty uchwałą rady. W roku 2025 ogłaszano również otwarty konkurs ofert m.in. na działania w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego. Priorytetowe obszary współpracy – zgodnie z przyjętą praktyką i katalogiem zadań stosowanym w programach gminy – obejmują w szczególności: ochronę zdrowia, pomoc społeczną oraz ochronę ludności i ratownictwo (w tym prowadzenie i wspieranie Środowiskowego Domu Samopomocy); kulturę, sztukę, ochronę dziedzictwa narodowego; wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej; turystykę i krajoznawstwo; ekologię i ochronę zwierząt; działania na rzecz dzieci i młodzieży, w tym organizację kolonii, półkolonii i zajęć sportowych w okresie ferii i wakacji.

Biblioteka Publiczna Gminy Suchy Dąb

Podstawowym zadaniem Biblioteki Publicznej Gminy Suchy Dąb jest upowszechnianie czytelnictwa oraz gromadzenie, opracowywanie i udostępnianie zbiorów mieszkańcom. Jako samorządowa instytucja kultury biblioteka realizuje te funkcje poprzez prowadzenie wypożyczalni i działań informacyjno-bibliograficznych, a także poprzez inicjatywy wspierające kontakt z książką i kulturą (m.in. wydarzenia promujące czytelnictwo oraz działania edukacyjne).

Działalność animacyjno-edukacyjna biblioteki pełni funkcję wspierającą wobec jej podstawowej roli (biblioteka nie zastępuje gminnego centrum kultury), jednak pozostaje istotnym narzędziem wzmacniania kompetencji kulturowych i społecznych mieszkańców. W praktyce obejmuje to m.in. cykliczne akcje ogólnopolskie (np. „Narodowe Czytanie"), lekcje biblioteczne, warsztaty i zajęcia dla dzieci oraz inicjatywy cyfrowe rozwijające kompetencje odbiorców (udział w projekcie „Sieć na kulturę", a w okresie pandemii – działania w formule „Kultura w sieci").

Do 2024 r. aktywności animacyjne i edukacyjne były koncentrowane głównie w Suchym Dębie; od 2025 r. część zajęć i działań realizowana jest także w innych miejscowościach gminy. Z perspektywy uwarunkowań dostępności (w tym wykluczenia komunikacyjnego) zasadne jest dalsze poszerzanie zasięgu oferty o kolejne sołectwa – w formule działań wyjazdowych/partnerskich – tak, aby uczestnictwo w zajęciach nie było ograniczane miejscem zamieszkania. Równolegle rozwijana współpraca ze szkołami, sołectwami oraz lokalnymi organizacjami sprzyja zwiększaniu frekwencji i utrwalaniu nawyków czytelniczych.

Trwają prace nad Centrum Kulturalno-Społecznego, w ramach którego planowana jest nowa siedziba biblioteki, poprawi warunki lokalowe do pracy z czytelnikiem i organizacji wydarzeń (w tym prezentacji efektów zajęć podczas imprez gminnych), co może przełożyć się na zwiększenie skali i jakości działań bibliotecznych.

Biblioteka przygotowuje wydarzenia, warsztaty i spotkania adresowane do różnych grup wiekowych oraz współpracuje z podmiotami samorządowymi, szkołami, organizacjami i grupami nieformalnymi, m.in.:

– warsztaty edukacyjne (m.in. plastyczne, fotograficzne),

– spotkania i zajęcia dla dzieci (w tym cykle wakacyjne),

– spotkania i warsztaty dla seniorów,

– lekcje biblioteczne,

– konkursy literackie i plastyczne,

– spotkania autorskie,

– udział w ogólnopolskich akcjach promujących czytelnictwo (np. „Narodowe Czytanie").

Zauważalne są wahania liczby czytelników Biblioteki Publicznej Gminy Suchy Dąb w ciągu roku.

Tabela 9 Czytelnicy w Biblioteki Publicznej Gminy Suchy Dąb w latach 2019-2024.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Czytelnicy w ciągu roku	495	406	409	432	461	550
Czytelnicy na 1000 mieszkańców	117	97	97	102	109	130

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Znaczący wzrost liczby czytelników potwierdzają dane roczne: w 2024 r. zarejestrowano 571 osób (w tym 550 aktywnie wypożyczających), wobec 461 w 2023 r. Wzrost ten wiąże się z poszerzeniem oferty i ułatwieniem dostępu do zbiorów. Biblioteka w 2024 r. zakupiła 342 woluminy, udostępnia kody LEGIMI (3/miesiąc), korzysta z biblioteki cyfrowej Academica oraz systemu bibliotecznego LIBRA-NET; dostępne są trzy stanowiska komputerowe dla użytkowników. Placówka prowadzi stałe działania popularyzujące czytelnictwo (m.in. konkursy: „Franciszka Pomarańska", „Kartka Wielkanocna", „Wakacyjna fotografia"; projekty: „Mała Książka – Wielki Człowiek", zajęcia w ferie i wakacje). W 2025 r. rozpoczęto przenosiny do nowej siedziby w powstającym Centrum Kulturalno-Społecznym (połączonym z nową remizą OSP), co skutkowało czasowym zamknięciem od 16 września 2025 r.; do czasu uruchomienia nowej lokalizacji biblioteka funkcjonuje pod adresem ul. Sportowa 11 w Suchym Dębie.

Sport, turystyka i rekreacja

Położenie na Żuławach Gdańskich oraz przebieg rzek Motławy i Kłodawy sprzyjają rozwojowi turystyki wodnej, kajakarstwa i wycieczek rowerowych. Teren objęty jest formami ochrony przyrody, w tym Obszarem Chronionego Krajobrazu Żuław Gdańskich oraz – w części – Obszarem Chronionego Krajobrazu Międzywala Wisły i obszarem Natura 2000 „Dolina Dolnej Wisły", co podkreśla walory krajobrazowe i przyrodnicze:

- Na obszarze gminy dostępna jest infrastruktura szlaku kajakowego na Motławie w ramach przedsięwzięcia „Pomorskie Szlaki Kajakowe" (przystanie we Wróblewie i w Suchym Dębie), a odcinek Suchy Dąb – Gdańsk rekomendowany jest jako łatwy i całodzienny spływ. Równolegle funkcjonują pieszy i rowerowy Szlak Motławski (czerwony), a także lokalne trasy rowerowe, w tym Szlak Mennonitów i Szlak Kłodawski.

Należy zwrócić uwagę na dostępną infrastrukturę rekreacyjno-sportową na terenie gminy:

– kompleks „Moje Boisko – Orlik 2012" przy Szkole Podstawowej w Suchym Dębie (ul. Sportowa), ogólnodostępny po godzinach zajęć szkolnych,

– boisko sportowe przy Szkole Podstawowej w Suchym Dębie (modernizacja – 2023 r.),

– boisko sportowe w Osicach (modernizacja nawierzchni – 2024 r.),

– sala gimnastyczna i boisko wielofunkcyjne przy Szkole Podstawowej w Koźlinach (zrealizowane w ramach Polskiego Ładu w 2024, obiekty szkolne wykorzystywane do zajęć sportowych),

– boisko piłkarskie w Steblewie (zaplecze klubowe KS „Wisła" Steblewo),

– przystanie kajakowe na rzece Motławie: Wróblewo oraz Suchy Dąb (element „Pomorskich Szlaków Kajakowych"),

– miejsce odpoczynku dla rowerzystów – „Przystanek rowerowy LGD Trzy Krajobrazy" w Krzywym Kole,

– place zabaw i tereny rekreacyjne, m.in. w Suchym Dębie (ul. Sportowa) oraz w Krzywym Kole.

- Wykorzystanie wyżej wymienionej infrastruktury jest uzupełniane przez działania lokalnych organizacji sportowych, w tym Gminnego Towarzystwa Sportowego oraz klubów sportowych.

Organizacje pozarządowe

Społeczność gminna wykazuje coraz większe zainteresowanie działalnością w organizacjach pozarządowych. Poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2024.

Tabela 10 Liczba organizacji społecznych w tym fundacji, stowarzyszeń, kół gospodyń wiejskich i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2024*

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców	3,79	3,81	3,77	3,77	4,03	3,99

**Na dzień tworzenia dokumentu brak danych za rok 2025. Współczynnik ten może ulec zmianie ze względu na otwieranie się nowych stowarzyszeń i organizacji społecznych na dzień tworzenia strategii.*
Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Dane dotyczące liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wskazują na fluktuacyjny, lecz stabilny poziom aktywności społecznej w gminie. Oznacza to, że pomimo zmian demograficznych zaangażowanie mieszkańców w działalność społeczną utrzymuje się na względnie stałym poziomie. W analizowanym okresie wartości wskaźnika mieszczą się w przedziale 3,7–4,0, co potwierdza, że obok naturalnego wygaszania działalności części podmiotów pojawiają się również nowe inicjatywy oddolne, w tym Koła Gospodyń Wiejskich oraz inne formy aktywności charakterystyczne dla obszarów wiejskich, oparte na integracji lokalnej i samopomocy społecznej.

Należy przy tym podkreślić, że wskaźnik liczony „na 1 000 mieszkańców" nie odzwierciedla wprost rzeczywistej liczby organizacji – nawet przy wzroście liczby podmiotów zmiany w liczbie ludności mogą wpływać na jego wartość. Z perspektywy rozwoju lokalnego kluczowe znaczenie ma jednak nie sama liczba organizacji, lecz ich zakorzenienie w społeczności oraz zdolność do inicjowania i podtrzymywania aktywności mieszkańców. Podmioty te – obok stowarzyszeń i fundacji, w tym Koła Gospodyń Wiejskich – pełnią istotną rolę w animowaniu życia społecznego, wspieraniu działań kulturalnych, edukacyjnych i integracyjnych oraz w tworzeniu przestrzeni dla nowych, oddolnych inicjatyw społecznych.

Wykres 11 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2024

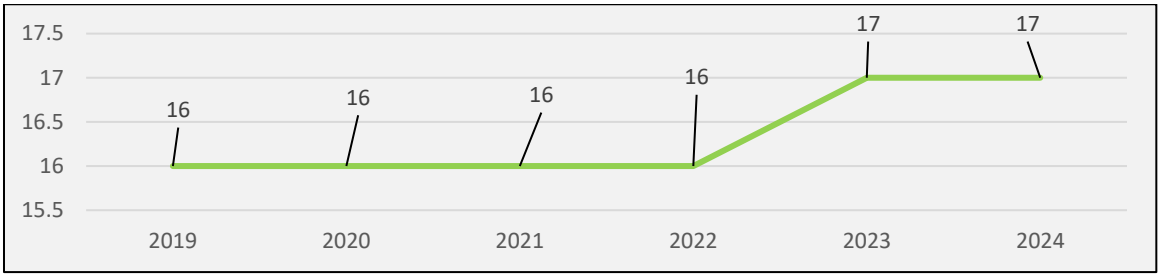

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W latach 2019–2024 liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Suchy Dąb utrzymywała się na stabilnym poziomie. W 2023 r. odnotowano niewielki wzrost o ok. 6% w stosunku do lat wcześniejszych, który utrzymał się także w 2024 r., co wskazuje na umiarkowane, ale trwałe zwiększenie aktywności społecznej w gminie.

Poniżej przestawiono porównanie analizowanego wskaźnika dla gminy Suchy Dąb z innymi gminami powiatu gdańskiego, powiatem gdańskim i województwem pomorskim.

Wykres 12 Wskaźnik liczby fundacji, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla województwa pomorskiego, powiatu gdańskiego i gmin wchodzących w jego skład (2024 r.)

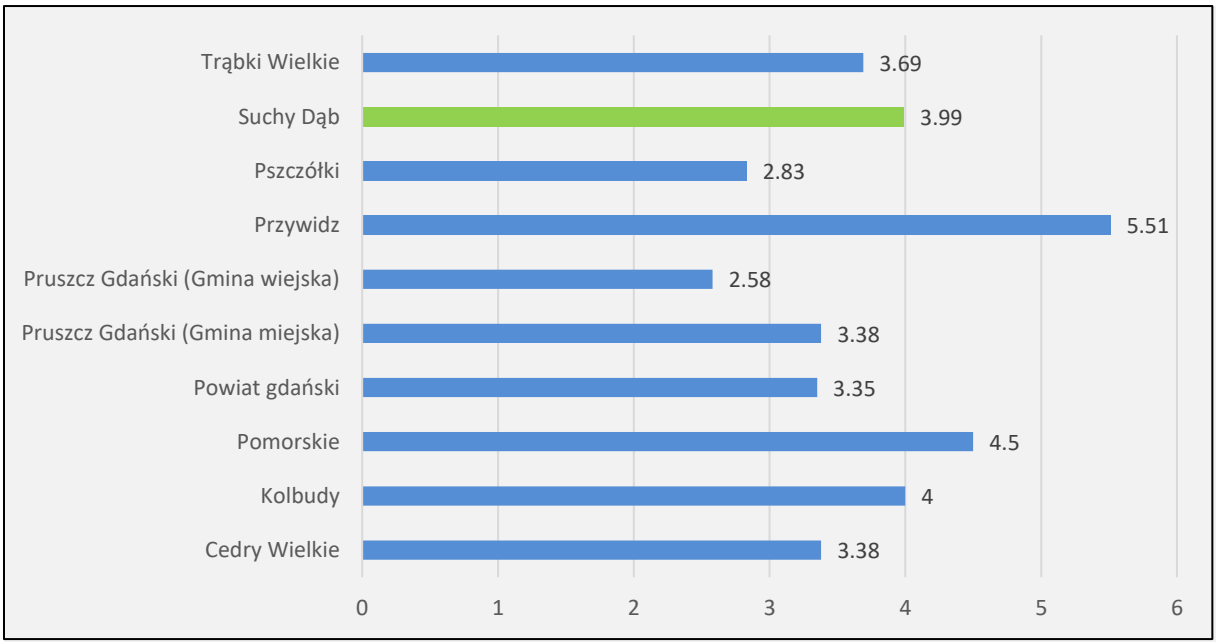

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W 2024 r. wskaźnik liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w gminie Suchy Dąb wyniósł 3,99, co było wynikiem wyższym niż średnia dla powiatu gdańskiego (3,35) i zbliżonym do poziomu województwa pomorskiego (4,5). Na tle gmin powiatu Suchy Dąb plasował się powyżej większości jednostek, ustępując jedynie gminie Przywidz, gdzie wskaźnik był o ok. 38% wyższy.

Problemy społeczne

W gminie Suchy Dąb występują problemy społeczne typowe dla gmin wiejskich, w tym m.in. ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz ryzyka wykluczenia społecznego. Kluczową rolę w ich rozpoznawaniu i ograniczaniu pełni Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,

który realizuje zarówno wsparcie świadczeniowe, jak i pracę socjalną oraz działania środowiskowe, a także koordynuje lokalne programy i współpracę międzyinstytucjonalną. W obszarze profilaktyki uzależnień gmina realizuje program przyjmowany na określony okres – w ostatnim cyklu jest to program dwuletni na lata 2024–2025, stanowiący podstawę planowania i finansowania działań profilaktycznych oraz ograniczania szkód związanych z alkoholem i narkotykami. Równolegle prowadzone są działania wspierające rodzinę i przeciwdziałające przemocy (programy wieloletnie), a w 2025 r. gmina rozpoczęła prace nad aktualizacją dokumentu strategicznego w obszarze polityki społecznej – prowadzone były konsultacje z mieszkańcami (ankiety i spotkania otwarte) służące opracowaniu nowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Ważnym uzupełnieniem polityki społecznej są działania aktywizujące i integracyjne kierowane do osób starszych, realizowane we współpracy GOPS z lokalnymi instytucjami i partnerami społecznymi.

Bezpieczeństwo publiczne

Za bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy odpowiada Komenda Powiatowa Policji w Pruszczu Gdańskim, w ramach której obszar gminy obsługuje Komisariat Policji w Cedrach Wielkich (dzielnicowy wskazany w serwisie „Twój dzielnicowy"). Gmina planuje udzielić wsparcia finansowego na budowę nowego komisariatu w Cedrach Wielkich, co pozwoli na poprawę warunków pracy funkcjonariuszy oraz zwiększenie skuteczności działań prewencyjnych i interwencyjnych.

Na terenie gminy działa jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Suchym Dębie, włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, aktywnie uczestnicząca w działaniach ratowniczo-gaśniczych oraz zabezpieczeniu zdarzeń. Według danych Komendy Powiatowej Policji w Pruszczu Gdańskim, ogólna wykrywalność przestępstw w powiecie gdańskim w 2024 r. wyniosła 64,3%, co świadczy o stabilnym poziomie skuteczności służb mundurowych.

Dostęp do usług publicznych

Celem ustawy z dnia 19.07.2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. z 2020 r. poz. 1062) jest poprawa warunków życia i funkcjonowania obywateli ze szczególnymi potrzebami, którzy są narażeni na marginalizację lub dyskryminację m.in. ze względu na niepełnosprawność lub obniżony poziom sprawności z powodu wieku czy choroby. Zgodnie z ustawą sektor publiczny jest zobowiązany do zapewnienia co najmniej minimalnej dostępności, która zagwarantuje dostępność podmiotu publicznego. Podmiot publiczny zapewnia dostępność przez stosowanie uniwersalnego projektowania nowych rozwiązań lub racjonalnych usprawnień w usuwaniu istniejących barier. Minimalne wymagania obejmują zapewnienie w instytucjach publicznych:

- dostępności architektonicznej: zarówno korytarze, jak i klatki schodowe powinny być wolne od barier i zapewniać możliwość poruszania się po nich m.in. osób na wózku, osób korzystających z kul, lasek i innych pomocy ortopedycznych, osób starszych, a także osób z wózkami dziecięcymi, mających różne problemy z poruszaniem się (windy, schody, korytarze, ciągi piesze w budynku),

- dostępności cyfrowej: została ona kompleksowo uregulowana w ustawie o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych,

W instytucjach publicznych w gminie Suchy Dąb coraz większą uwagę przykłada się do dostępności architektonicznej, informacyjno-komunikacyjnej i cyfrowej usług publicznych. Dotyczy to infrastruktury budynków publicznych, udogodnień, które mogą ułatwić komunikację osobom ze szczególnymi potrzebami i narzędzi informatycznych ułatwiających korzystanie ze stron internetowych. W Urzędzie Gminy w Suchym Dębie działa Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej (ePUAP)

pozwalająca załatwiać sprawy urzędowe przez Internet. Funkcje platformy umożliwiają tworzenie i obsługę dokumentów elektronicznych; za pomocą profilu zaufanego można podpisywać korespondencję i komunikować się z urzędem. Dostęp do usług świadczonych przez ePUAP nie ma ograniczeń geograficznych i przysługuje każdemu użytkownikowi posiadającemu Internet oraz kwalifikowany podpis elektroniczny lub profil zaufany. W Urzędzie Gminy funkcjonuje także usługa e-Doręczenia. Ponadto urząd publikuje Deklarację dostępności serwisu, zgodnie z wymogami ustawy o dostępności cyfrowej.

Zarządzanie kryzysowe

Organem właściwym w sprawach zarządzania kryzysowego na terenie gminy jest wójt. Do zadań wójta w sprawach zarządzania kryzysowego należy kierowanie działaniami związanymi z monitorowaniem, planowaniem, reagowaniem i usuwaniem skutków zagrożeń na terenie gminy oraz realizacja zadań z zakresu planowania cywilnego. Wójt na terenie gminy jest również organem właściwym do zarządzania, organizowania i prowadzenia szkoleń, ćwiczeń i treningów z zakresu reagowania na potencjalne zagrożenia oraz wykonywania przedsięwzięć wynikających z planu operacyjnego funkcjonowania gminy.

Wśród kompetencji wójta wyróżnia się także przeciwdziałanie skutkom zdarzeń o charakterze terrorystycznym oraz zadania z zakresu ochrony infrastruktury krytycznej. Swoje zadania wójt wykonuje przy pomocy komórki organizacyjnej Urzędu Gminy właściwej w sprawach zarządzania kryzysowego. Organem pomocniczym wójta w zarządzaniu kryzysowym jest Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego w Suchym Dębie, powołany zarządzeniem wójta; zespół wykonuje na obszarze gminy zadania związane z oceną występujących i potencjalnych zagrożeń mających wpływ na bezpieczeństwo publiczne, prognozowaniem tych zagrożeń oraz przygotowaniem propozycji działań, a także przedstawia wójtowi wnioski dotyczące wykonania, zmiany lub zaniechania działań ujętych w gminnym planie zarządzania kryzysowego.

Współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego

Gmina aktywnie współpracuje z innymi jednostkami samorządu terytorialnego w ramach:

- Obszaru Metropolitalnego Gdańsk–Gdynia–Sopot (Zintegrowane Inwestycje Terytorialne 2021–2027): stowarzyszenie JST koordynujące wspólne przedsięwzięcia rozwojowe w metropolii; gmina jest członkiem OMGGS, a w ramach ZIT 21–27 uczestniczy w przygotowaniu i realizacji projektów m.in. w obszarach transportu, środowiska i usług publicznych.

- Lokalnej Grupy Działania „Trzy Krajobrazy”: trójsektorowe partnerstwo powiatu gdańskiego (Cedry Wielkie, Kolbudy, Pszczółki, Pruszcz Gdański, Suchy Dąb, Trąbki Wielkie) realizujące Lokalną Strategię Rozwoju i konkursy grantowe na przedsięwzięcia mieszkańców, organizacji i JST.

- Związku Gmin Pomorskich: organizacja samorządowa zrzeszająca gminy województwa pomorskiego; członkostwo gminy potwierdzone uchwałą Rady (kontynuacja członkostwa w dawnym Pomorskim Stowarzyszeniu Gmin Wiejskich); współpraca obejmuje reprezentację interesów JST, szkolenia i wymianę dobrych praktyk.

- porozumień powiatowo–gminnych w zakresie publicznego transportu zbiorowego: współpraca z Powiatem Gdańskim oraz sąsiednimi JST (m.in. Miasto Gdańsk, Miasto Pruszcz Gdański, Trąbki Wielkie, Pszczółki) przy organizacji przewozów i rozwoju siatki połączeń; przykładowo list intencyjny z 16.09.2024 r., porozumienie Gdańsk–Powiat (24.01.2023 r.) oraz uruchomienie linii 864 łączącej m.in. Suchy Dąb z Pruszczem Gdańskim.

DIAGNOZA

Gmina Suchy Dąb doświadcza ujemnego przyrostu naturalnego, co przy ograniczonej skali gminy zwiększa ryzyko starzenia i presję na usługi publiczne. Sieć trzech placówek oświatowych zapewnia bazę, ale wyniki egzaminu ósmoklasisty 2024 (zwł. matematyka i angielski) plasują się poniżej średniej powiatowej, wskazując na potrzebę ukierunkowanego wsparcia dydaktycznego. Sytuacja porządku i bezpieczeństwa jest stabilna, a skala świadczeń osłonowych pozostaje umiarkowana. Priorytetem jest zatrzymanie i aktywizacja młodszych roczników (edukacja, oferta czasu wolnego, transport), równolegle z rozwojem usług opiekuńczych i zdrowotnych dla rosnącej grupy seniorów.

1.2 Sytuacja gospodarcza

W przedmiotowym punkcie przedstawiono diagnozę sytuacji gospodarczej gminy Suchy Dąb. Zaprezentowano dane statystyczne wraz z wnioskami dotyczące podstawowych wskaźników obrazujących siłę gospodarczą gminy. Opisano charakter gospodarczy gminy, podejmowane działania w celu pozyskiwania inwestorów oraz scharakteryzowano główne podmioty gospodarcze z terenu gminy.

Podmioty gospodarcze i lokalny rynek

Charakter gospodarczy gminy

Gmina Suchy Dąb ma wyraźnie rolniczy charakter. W strukturze użytkowania gruntów dominują użytki rolne (ok. 7 643 ha), przy znikomym udziale lasów (ok. 3 ha); gleby należą do wysokich klas bonitacyjnych (I–III), co sprzyja intensywnej produkcji rolnej. W uprawach przeważają zboża (ponad 60% zasiewów), istotny udział mają także uprawy przemysłowe – rzepak, rzepik i buraki cukrowe; ponad 76% powierzchni gruntów znajduje się w gospodarstwach o areale powyżej 15 ha. Lokalna przedsiębiorczość koncentruje się w rolnictwie oraz w sektorach budownictwa, handlu i usług, przy ograniczonej liczbie większych zakładów i niedoborze miejsc pracy na terenie gminy, co w dokumentach planistycznych wskazywane jest jako przesłanka do wzmacniania funkcji pozarolniczych. Turystyka ma znaczenie uzupełniające; ze względu na profil rolniczy i uwarunkowania krajobrazowe wskazuje się głównie na potencjał rozwoju form takich jak agroturystyka.

Działalność gospodarcza w gminie

Wykres sektorów własnościowych pokazuje, że gospodarka gminy Suchy Dąb jest zdominowana przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, co oznacza przewagę mikroprzedsiębiorczości i usług rozproszonych nad dużymi podmiotami oraz zakładami pracy. Tę strukturę należy czytać w kontekście funkcjonalnym: gmina jest częścią strefy pozamiejskiej Obszaru Metropolitalnego Gdańsk–Gdynia–Sopot, a w dokumentach metropolitalnych widoczna jest relacja „mieszkańcy–miejsca pracy", w której liczba lokalnych miejsc pracy jest istotnie niższa niż liczba mieszkańców, co sprzyja codziennym dojazdom i powiązaniom z zewnętrznymi rynkami pracy (Pruszcz Gdański, Gdańsk, Tczew i inne ośrodki). W praktyce oznacza to, że część aktywności gospodarczej rejestrowanej w REGON może odzwierciedlać wykonywanie pracy i świadczenie usług poza terenem gminy (przy formalnej rejestracji działalności w miejscu zamieszkania), a nie wyłącznie rozwój lokalnej bazy zakładów i inwestycji na miejscu; potwierdza to także ukierunkowanie działań transportowych na powiązania międzygminne (np. uruchamianie połączeń autobusowych łączących gminę z Pruszczem Gdańskim oraz współpraca samorządów w zakresie organizacji transportu publicznego).

Poniżej zaprezentowano liczbę podmiotów gospodarczych w gminie Suchy Dąb w podziale na sektory własnościowe w 2023 r.

Wykres 13 Podmioty gospodarcze według sektorów własnościowych w gminie Suchy Dąb (2024 r.)

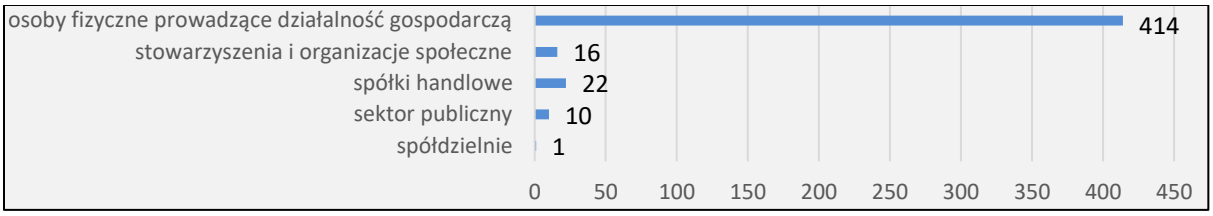

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Wskaźniki siły gospodarczej gminy

Poniżej przedstawiono podstawowe wskaźniki opisujące siłę gospodarczą gminy Suchy Dąb.

Tabela 11 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców	100	105	109	113	119	122

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Tabela 12 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców	81	86	90	92	96	97

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Tabela 13 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	342	359	380	390	403	414

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W latach 2019–2024 w gminie Suchy Dąb obserwowano systematyczny wzrost liczby podmiotów gospodarczych – wskaźnik REGON na 1000 mieszkańców zwiększył się o 22%, a liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wzrosła o 20%. W ujęciu bezwzględnym liczba przedsiębiorców indywidualnych zwiększyła się z 342 do 414, co oznacza przyrost o 21% w badanym okresie. Dane te wskazują na stopniowe wzmacnianie bazy gospodarczej gminy i rosnącą aktywność przedsiębiorczą mieszkańców, wspieraną m.in. możliwością pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania.

Wykres 14 Wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla powiatu gdańskiego i gmin wchodzących w jego skład (2024 r.)

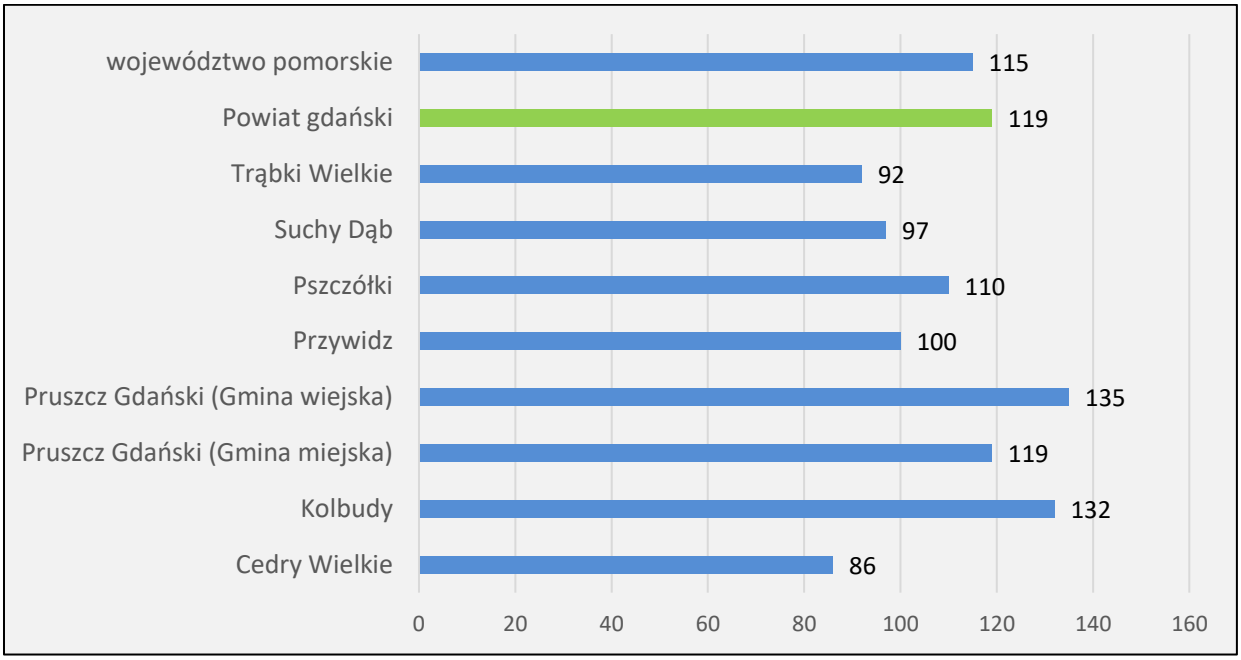

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W 2024 r. wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Suchy Dąb wyniósł 97 na 1000 mieszkańców, co było wynikiem niższym niż średnia dla powiatu gdańskiego (119) i województwa pomorskiego (115). Na tle gmin powiatu Suchy Dąb plasował się powyżej Trąbek Wielkich i Cedrów Wielkich, jednak wyraźnie ustępował jednostkom o wyższym poziomie przedsiębiorczości, takim jak gmina wiejska Pruszcz Gdański (135) czy Kolbudy (132).

Finanse publiczne

Poniżej przedstawiono dane dotyczące wysokości dochodów i wydatków gminy Suchy Dąb w latach 2019-2024.

Wykres 15 Dochody i wydatki ogółem gminy Suchy Dąb w latach 2019-2024 (zł)

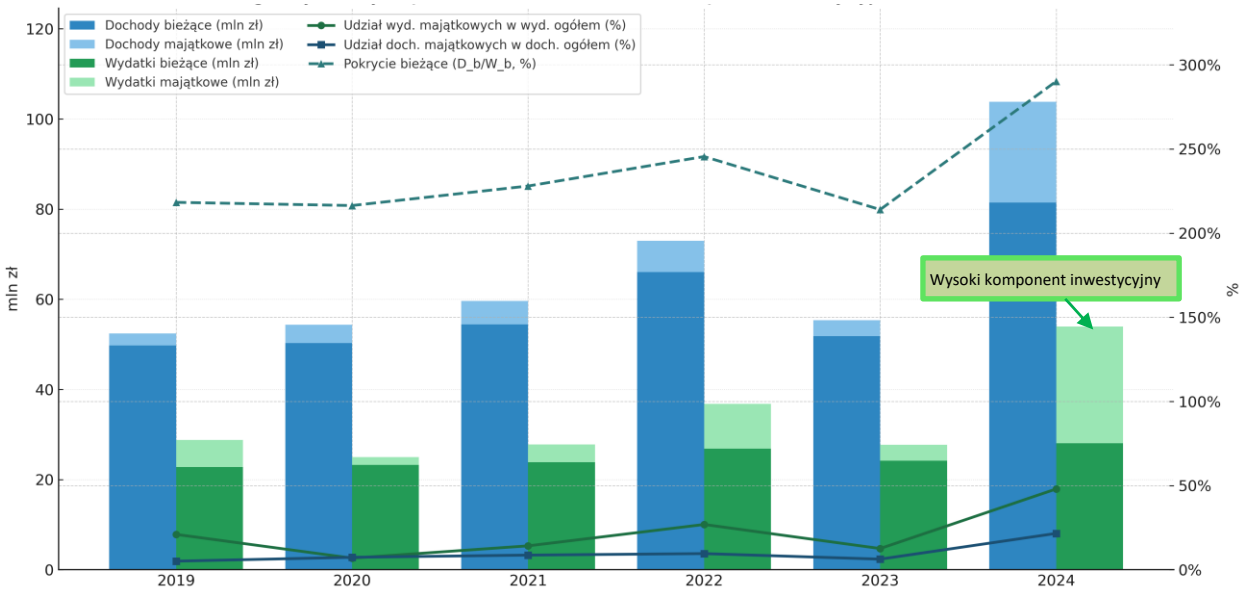

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W latach 2019–2024 budżet gminy rozwijał się dwutorowo. Po pierwsze, część bieżąca (dochody i wydatki bieżące) rosła stabilnie, odzwierciedlając koszty stałe utrzymania usług publicznych; jednocześnie przez cały okres utrzymywała się wysoka nadwyżka operacyjna i bardzo dobre pokrycie bieżące (214–290%), co potwierdza bezpieczną zdolność do finansowania wkładów własnych. Po drugie, w latach 2022–2024 nastąpiło silne podbicie komponentu inwestycyjnego: udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem wzrósł z 12,6% (2023) do 48,0% (2024), a udział dochodów majątkowych w dochodach ogółem z 6,3% do 21,6%. Oznacza to wejście w intensywny cykl projektów współfinansowanych środkami zewnętrznymi – stąd skokowe wartości po obu stronach budżetu w 2024 r. Wniosek dla Strategii jest jednoznaczny: wyniki nie świadczą o „trwałym bogactwie", lecz o wysokiej skuteczności w pozyskiwaniu dofinansowań i realizacji inwestycji, przy jednoczesnym utrzymaniu zdrowej części operacyjnej. Dlatego ocena kondycji finansów powinna konsekwentnie rozdzielać elementy bieżące (trwałe) od inwestycyjnych (cyklicznych).

Tabela 14 Dochody z podziałem na bieżące oraz majątkowe gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ogółem (zł/os.)	6 203,42	6 473,00	7 026,39	8 605,04	6 559,43	12 192,40
Bieżące (zł/os.)	5 571,47	5 511,60	5 797,72	6 960,99	5 729,09	6 933,56
Majątkowe (zł/os.)	631,96	961,40	1 228,67	1 644,05	830,33	5 258,84
Udział maj. (%)	10,19	14,85	17,49	19,11	12,66	43,13
Sprzedaż (zł/os.)	175,11	66,62	140,72	350,14	72,99	12,50
Pozostałe maj. (zł/os.)	456,84	894,77	1 087,96	1 293,91	757,35	5 246,34

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Z danych przedstawionych w tabeli 15 wynika, że sytuacja dochodowa gminy Suchy Dąb w latach 2019–2024 charakteryzuje się względną stabilnością w zakresie dochodów bieżących, przy jednoczesnym braku trwałego, systematycznego wzrostu zasobów finansowych dostępnych na realizację usług publicznych. Dochody bieżące w przeliczeniu na 1 mieszkańca utrzymują się w całym analizowanym okresie na zbliżonym poziomie (ok. 5,5–6,9 tys. zł/os.), z umiarkowanymi wahaniami rocznymi, co wskazuje na stabilną zdolność gminy do finansowania podstawowych zadań własnych, takich jak administracja, oświata czy utrzymanie infrastruktury. Jednocześnie wzrost dochodów ogółem nie ma charakteru liniowego ani trwałego – wyraźne skoki (szczególnie w 2022 i 2024 r.) wynikają przede wszystkim z komponentu majątkowego, którego udział w 2024 r. wzrósł do 43,1% dochodów ogółem. Kluczowe jest przy tym, że wzrost dochodów majątkowych nie jest efektem sprzedaży mienia (sprzedaż na poziomie 12,5 zł/os. w 2024 r.), lecz pozostałych źródeł majątkowych, co wskazuje na jednorazowy,

inwestycyjno-dotacyjny charakter tego wzrostu, a nie na trwałe zwiększenie potencjału finansowego gminy. W efekcie gmina pozostaje finansowo stabilna, lecz nie doświadcza systematycznego przyrostu dochodów bieżących, co potwierdza, że poprawa wyników w wybranych latach nie oznacza trwałego „bogacenia się" gminy, lecz jest konsekwencją okresowych impulsów inwestycyjnych.

Tabela 15 Bieżące dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Suchy Dąb w 2024 w porównaniu do gmin powiatu gdańskiego, powiatu gdańskiego i województwa pomorskiego

GMINA	DOCHODY GMINY W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA (zł)
Cedry Wielkie	8935,3
Kolbudy	9809,49
Pomorskie	9183,4
Powiat gdański	8566,24
Pruszcz Gdański (Gmina miejska)	9208,75
Pruszcz Gdański (Gmina wiejska)	7621,81
Przywidz	8084,34
Pszczółki	7846,21
Suchy Dąb	12192,40
Trąbki Wielkie	7064,21

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W 2024 r. gmina Suchy Dąb odnotowała najwyższy poziom dochodów ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca na tle gmin powiatu gdańskiego oraz w odniesieniu do średniej województwa pomorskiego, osiągając wartość 12 192,40 zł/os. – tj. ok. 42% powyżej średniej powiatowej i ok. 33% powyżej średniej wojewódzkiej. Jednak biorąc pod uwagę jedynie ogólny wskaźnik dochodów sytuowałoby to gminę w grupie jednostek o bardzo wysokiej zasobności dochodowej. Jednak w świetle analizy struktury dochodów (tabela 15) wynik ten wymaga odmiennej interpretacji. Zdecydowana przewaga Suchy Dąb w 2024 r. nie wynika z istotnie wyższych dochodów bieżących ani z trwałego wzrostu dochodów własnych, lecz z wyjątkowo wysokiego udziału dochodów majątkowych, które stanowiły ponad 43% dochodów ogółem. Oznacza to, że relatywnie wysoka pozycja gminy w porównaniu z innymi jednostkami ma charakter jednorazowy i projektowy, związany z absorpcją środków inwestycyjnych, a nie z trwałą poprawą potencjału finansowego gminy w zakresie bieżącego finansowania usług publicznych.

W tym ujęciu gmina Suchy Dąb w 2024 r. jawi się jako jednostka finansowo stabilna w zakresie dochodów bieżących, które pozostają na poziomie porównywalnym z innymi gminami powiatu i zapewniają ciągłość realizacji podstawowych zadań własnych. Jednocześnie obserwowany wzrost dochodów ogółem nie wynika z trwałej poprawy samodzielności dochodowej ani systematycznego zwiększania bazy dochodów własnych, lecz jest konsekwencją czasowo podwyższonego napływu środków o charakterze inwestycyjnym i projektowym. Oznacza to, że poprawa pozycji gminy w porównaniach międzygminnych w 2024 r. odzwierciedla przede wszystkim skuteczność w pozyskiwaniu środków zewnętrznych oraz intensyfikację działań inwestycyjnych, a nie strukturalną zmianę jej potencjału dochodowego.

Rynek pracy

Poniżej zaprezentowane dane dotyczące liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2024

Wykres 16 Liczba bezrobotnych w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2024

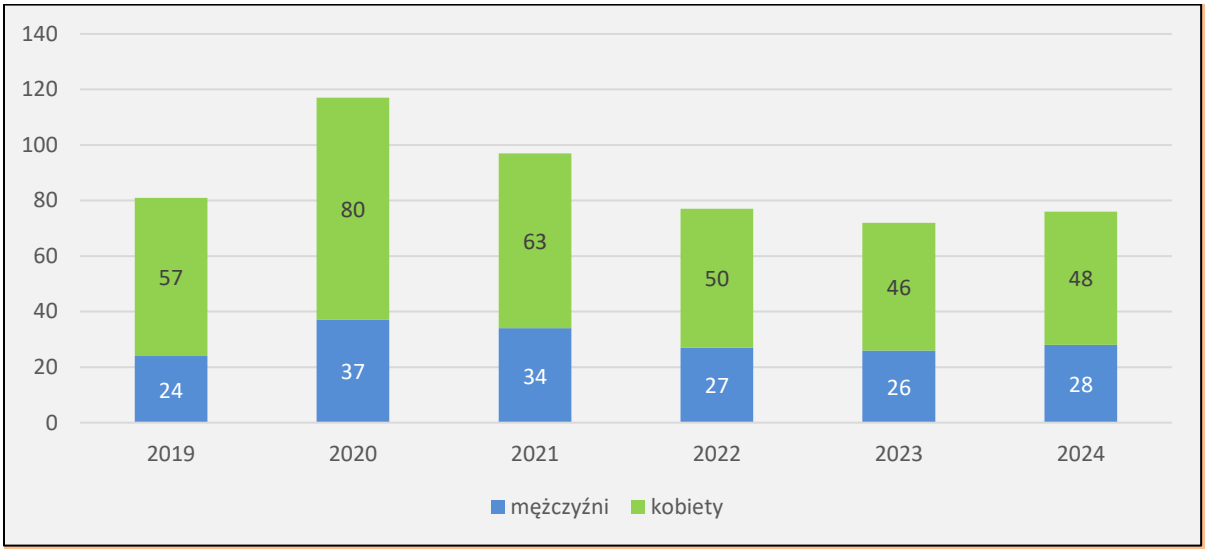

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W latach 2019–2024 w gminie Suchy Dąb liczba bezrobotnych kobiet systematycznie malała – łącznie o ok. 43%, co wskazuje na poprawę sytuacji kobiet na lokalnym rynku pracy. W tym samym okresie liczba bezrobotnych mężczyzn pozostawała na relatywnie stałym poziomie, z niewielkimi wahaniami i ponownym wzrostem w 2024 r. Tendencja ta sugeruje częściowe zróżnicowanie struktury zatrudnienia według płci – większą aktywizację kobiet oraz utrzymującą się wrażliwość zatrudnienia mężczyzn na zmiany sezonowe i gospodarcze. Ogółem dane potwierdzają stopniową poprawę sytuacji na rynku pracy, przy utrzymaniu umiarkowanego poziomu bezrobocia wśród mężczyzn.

Tabela 16 Dane dotyczące bezrobocia w gminach powiatu gdańskiego i w powiecie gdańskim – stan na 2024 r.

GMINA/POWIAT	LICZBA BEZROBOTNYCH	UDZIAŁ LICZBY BEZROBOTNYCH W LICZBIE OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM (%)
Cedry Wielkie	130	3,1
Kolbudy	250	1,9
Powiat gdański	1691	2,1
Pruszcz Gdański (Gmina miejska)	394	2
Pruszcz Gdański (Gmina wiejska)	411	1,8
Przywidz	93	2,5
Pszczółki	138	2
Suchy Dąb	76	2,9
Trąbki Wielkie	199	2,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W 2024 roku stopa bezrobocia w gminie Suchy Dąb wyniosła 2,9% ludności w wieku produkcyjnym, co plasuje ją nieco powyżej średniej powiatowej (2,1%) i wojewódzkiej. Oznacza to umiarkowany poziom bezrobocia na tle regionu, typowy dla gmin o rolniczo-przemysłowym charakterze i ograniczonej liczbie dużych pracodawców. Wartość wskaźnika wskazuje na relatywnie stabilny rynek pracy, jednak o mniejszej chłonności zatrudnienia niż w gminach o silniejszym powiązaniu z aglomeracją trójmiejską, takich jak Kolbudy czy Pruszcz Gdański. Zróżnicowanie przestrzenne bezrobocia w powiecie potwierdza korzystniejszą sytuację gmin położonych bliżej ośrodków miejskich i dróg ekspresowych.

DIAGNOZA

Gmina Suchy Dąb ma wyraźnie rolniczo-przemysłowy charakter, a aktywność gospodarcza opiera się przede wszystkim na małych i średnich podmiotach z branż budowlanej, handlowej i przetwórczej. W latach 2019–2024 liczba podmiotów gospodarczych rosła, a struktura lokalnej gospodarki stopniowo się dywersyfikowała, jednak istotną część tej dynamiki stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, często w formule B2B, czyli wykonujące pracę na rzecz zewnętrznych podmiotów (w tym poza gminą). Oznacza to, że wzrost rejestracji działalności nie zawsze przekłada się wprost na wzrost lokalnego rynku pracy i bazy gospodarczej w samej gminie, choć może świadczyć o aktywności zawodowej mieszkańców i elastycznych formach zatrudnienia.

Z perspektywy finansów publicznych kluczowe jest rozróżnienie dochodów bieżących i majątkowych. Dochody bieżące – stanowiące miarę stałej zdolności finansowania usług publicznych – pozostają relatywnie ograniczone, co w praktyce wskazuje na umiarkowaną samodzielność dochodową i ograniczony potencjał bieżący, typowy dla gmin o profilu wiejskim. Jednocześnie wysoka wartość dochodów ogółem per capita w 2024 r. nie oznacza trwałego wzrostu budżetu gminy, ponieważ była w dużej mierze efektem dochodów majątkowych o charakterze inwestycyjno-projektowym. W latach 2023–2024 widoczna jest szczególnie wysoka aktywność w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, co przełożyło się na skok komponentu inwestycyjnego i poprawę pozycji gminy w porównaniach międzygminnych, ale jest to element bardziej zmienny i zależny od cykli projektowych niż stabilna baza dochodów bieżących.

Atutem gminy pozostaje wysoka jakość gleb i korzystne warunki dla rolnictwa oraz potencjał rozwoju agroturystyki wspierany walorami krajobrazowymi i dostępnością komunikacyjną. Do kluczowych wyzwań należy zwiększenie lokalnej podaży miejsc pracy i dochodów generowanych w obrębie gminy (a nie wyłącznie w formule świadczeń B2B na rzecz innych podmiotów), a także wzmacnianie dochodów bieżących. Długofalowy rozwój będzie wymagał utrzymania skuteczności w pozyskiwaniu środków inwestycyjnych przy jednoczesnym wzmacnianiu bardziej stabilnych źródeł finansowania – tak, aby korzystny trend z lat 2023–2024 nie miał wyłącznie charakteru epizodycznego, lecz wspierał trwałą poprawę warunków świadczenia usług publicznych i rozwoju gospodarczego.

1.3 Sytuacja przestrzenna

W przedmiotowym punkcie przedstawiono diagnozę sytuacji przestrzennej gminy Suchy Dąb. Opisano lokalizację gminy pod kątem komunikacyjnym i przedstawiającym charakter rolniczo-przemysłowy gminy. Następnie przedstawiono kwestie gospodarki odpadami, infrastruktury technicznej, dóbr kulturowych i zagospodarowania przestrzennego.

Infrastruktura drogowa i dostępność komunikacyjna

Gmina Suchy Dąb zlokalizowana jest w centralnej części województwa pomorskiego w powiecie gdańskim.

Rysunek 2 Lokalizacja gminy Suchy Dąb na planie województwa pomorskiego

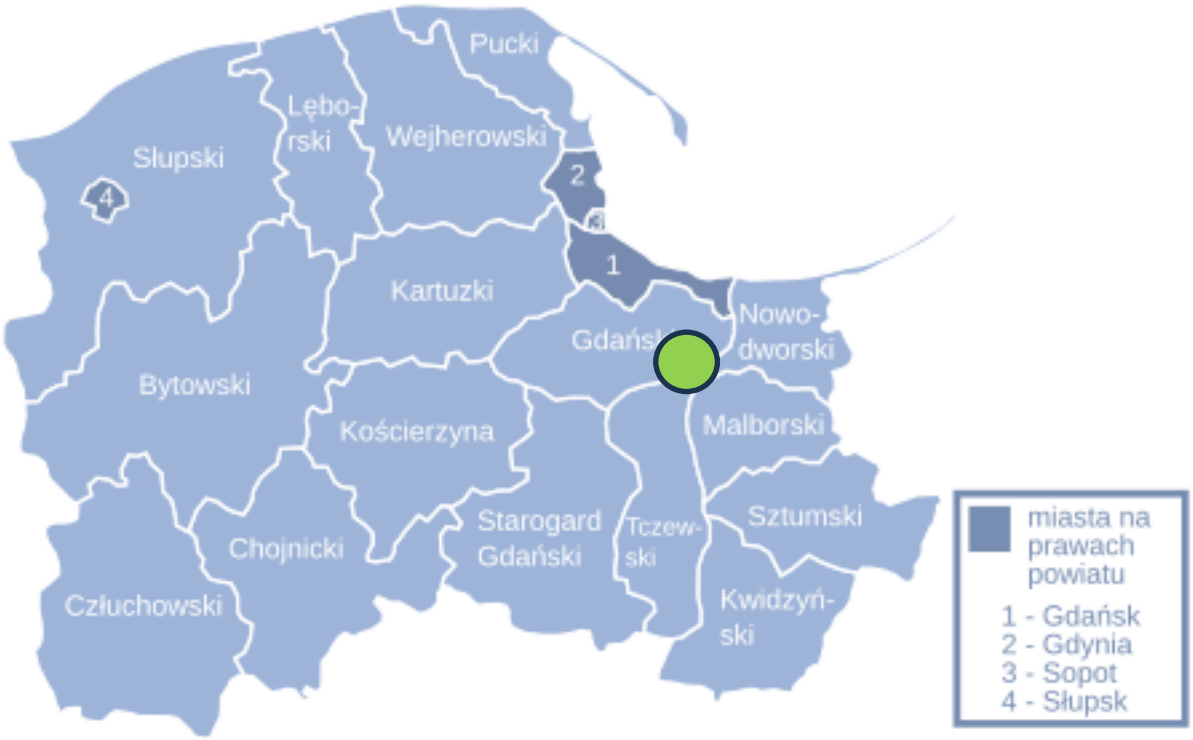

Źródło: wikipodróże.pl

Gmina Suchy Dąb zlokalizowana jest w powiecie gdańskim, w województwie pomorskim, na obszarze Żuław Gdańskich. Graniczy z gminami: Cedry Wielkie, Pruszcz Gdański i Pszczółki (powiat gdański) oraz Ostaszewo (powiat nowodworski), Lichnowy (powiat malborski) i Tczew (powiat tczewski)

Rysunek 3 Lokalizacja gminy Suchy Dąb na planie powiatu gdańskiego

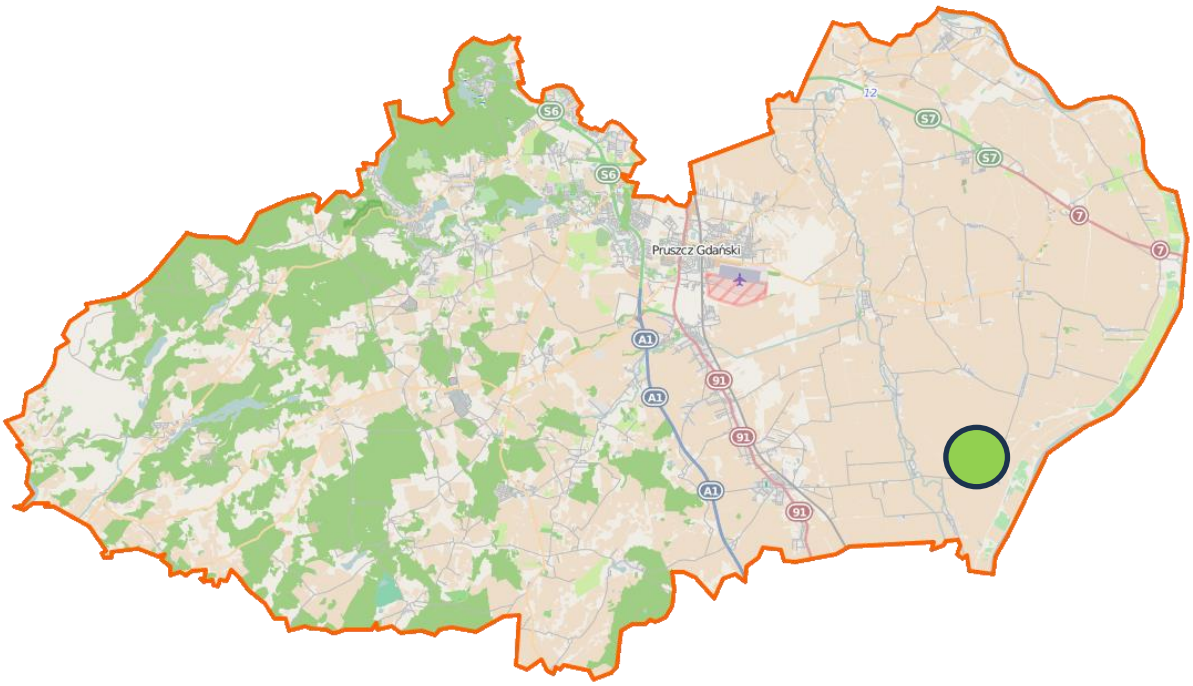

Źródło: wikipedia.org

Pod względem administracyjnym gmina obejmuje 8 sołectw: Grabiny-Zameczek, Koźliny, Krzywe Koło, Osice, Ostrowite, Steblewo, Suchy Dąb i Wróblewo. Całkowita powierzchnia gminy wynosi 84,66 km².

Gmina pod względem krajobrazu ma charakter rolniczy – dominują rozległe pola uprawne i łąki z gęstą siecią rowów melioracyjnych, uzupełnione zadrzewieniami śródpolnymi i niewielkimi kompleksami leśnymi; układ osadniczy tworzą wsie o luźnej, najczęściej ulicówkowej zabudowie. Obszar położony jest na Żuławach Gdańskich i w znacznej części w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu „Żuławy Gdańskie".

Poniżej przedstawiono położenie komunikacyjne gminy Suchy Dąb.

Rysunek 4 Położenie komunikacyjne gminy Suchy Dąb

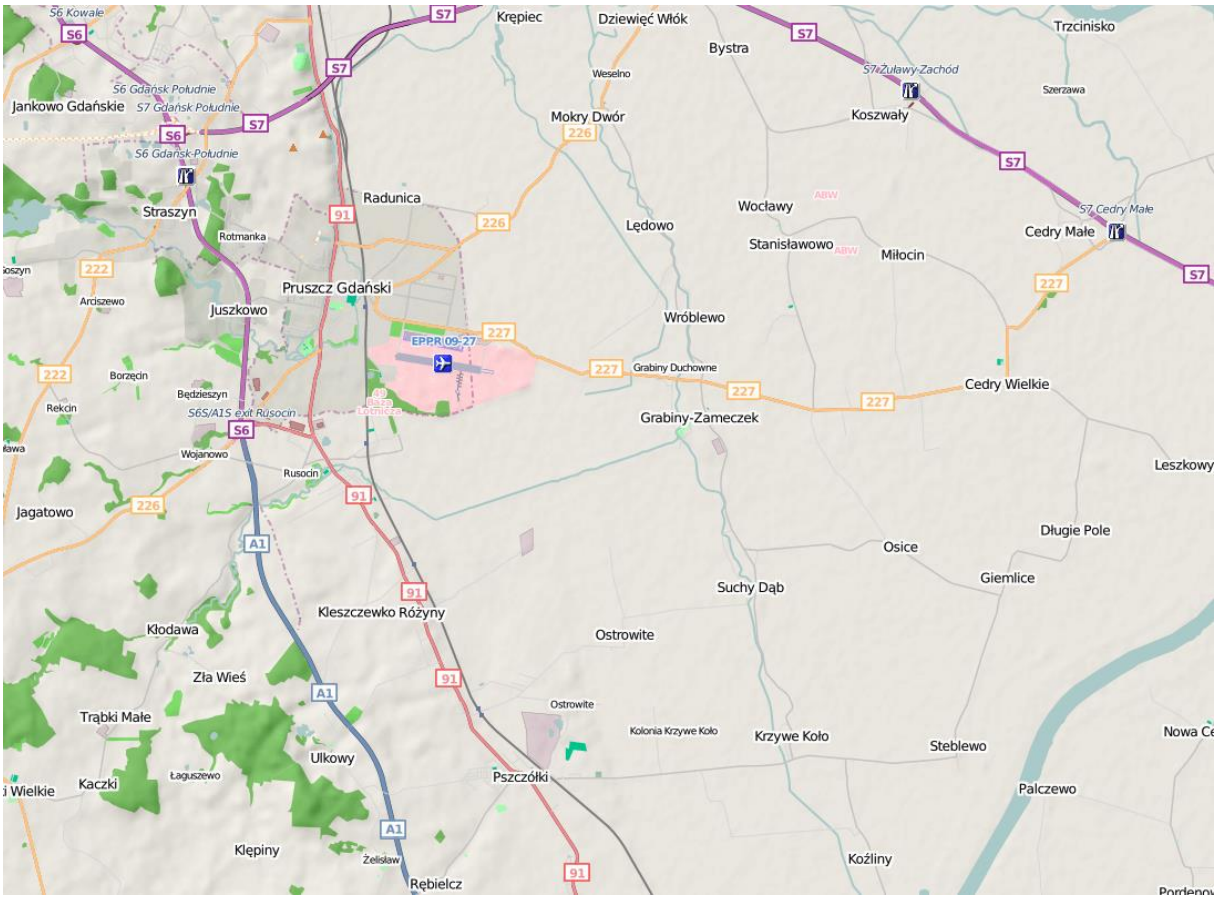

Źródło: opracowanie własne na geoserwis.gdos.gov.pl

Sieć dróg na terenie gminy tworzą drogi wojewódzkie (DW 227), powiatowe, gminne oraz drogi wewnętrzne; system drogowy zapewnia podstawową obsługę komunikacyjną mieszkańców, łącząc sołectwa z ośrodkami zewnętrznymi (Pruszcz Gdański, Gdańsk, Tczew). Przez gminę przebiega droga wojewódzka nr 227 (m.in. odcinek Grabiny-Zameczek – Trutnowy, obecnie modernizowany), a dostęp do układu wyższego rzędu zapewniają w zasięgu dojazdu trasy A1 i S7 oraz powiązania z DW 226. Infrastruktura drogowa miejscami wymaga dostosowania do parametrów właściwych dla danej kategorii oraz uzupełnienia o elementy towarzyszące (chodniki, miejsca postojowe, oświetlenie, ciągi pieszo-rowerowe). Na obszarze gminy nie funkcjonuje czynna linia kolejowa z ruchem pasażerskim; obsługę kolejową zapewniają najbliższe stacje w Pszczółkach i Tczewie. W dokumentach planistycznych prezentowane są warianty przebiegu nowej linii kolejowej w ramach projektu CPK przez teren gminy. Najbliższym portem lotniczym jest Port Lotniczy Gdańsk im. Lecha Wałęsy.

Dziedzictwo kulturowe

Gmina posiada liczne obiekty dziedzictwa kulturowego – zarówno nieruchome, jak i ruchome – dokumentujące wielowiekową historię Żuław Gdańskich. Ochrona prowadzona jest w dwóch trybach: poprzez rejestr zabytków (prowadzony przez Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków) oraz gminną ewidencję zabytków (prowadzoną przez urząd gminy). Gminna ewidencja została zaktualizowana w 2016 r. i obejmuje ok. 140 kart adresowych; według Programu opieki nad zabytkami powiatu gdańskiego (2020) – łącznie 144 obiekty z uwzględnieniem wpisów rejestrowych. Do najcenniejszych zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru należą m.in.: gotyckie mury kościoła w Steblewie (XIV w.), kościół filialny pw. św. Antoniego Z Padwy w Osicach (XIV/XV w.), kościół pw. Znalezienia Krzyża Świętego w Krzywym Kole (gotyk), kościół pw. Wniebowzięcia NMP we Wróblewie (XVI w.), kościół parafialny pw. Matki Bożej Różańcowej w Koźlinach oraz zamek krzyżacki z kaplicą w Grabinach-Zameczku. Uzupełnieniem są charakterystyczne dla Żuław domy podcieniowe (m.in. w Steblewie) oraz założenia dworskie i dawne układy ruralistyczne odzwierciedlone w ewidencji. Źródłami informacji są m.in. rejestr i karty obiektów w serwisie Narodowego Instytutu Dziedzictwa, dokumenty gminne i powiatowe oraz publikacje PWKZ.

Część obiektów wymaga kontynuacji prac zabezpieczających i konserwatorskich (np. mury kościoła w Steblewie), a przy zabytkach użytkowanych prowadzone są regularne działania renowacyjne we współpracy parafii, gminy i instytucji ochrony zabytków (prace przy kościele w Krzywym Kole, współfinansowane m.in. przez MKiDN, PWKZ i samorząd województwa). Właściciele i zarządcy mogą ubiegać się o wsparcie w trybie dotacyjnym zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i wytycznymi organów ochrony (PWKZ).

Gospodarka odpadami

Odpady komunalne z terenu Gminy Suchy Dąb odbierane są w sposób:

– selektywny – zgodnie z Jednolitym Systemem Segregacji Odpadów oraz regulaminem gminnym w podziale na frakcje: papier (pojemnik/worek niebieski), szkło (zielony), metale i tworzywa sztuczne (żółty), odpady opakowaniowe wielomateriałowe, bioodpady (brązowy); odpady pozostałe po segregacji stanowią frakcję resztkową (zmieszaną). Obowiązek selektywnej zbiórki potwierdzają uchwały Rady Gminy, które przewidują stawkę podwyższoną w razie niesegregowania odpadów.

– nieselektywny – odpady niesegregowane traktowane są jako pozostałości po selektywnej zbiórce i podlegają odbiorowi jako frakcja zmieszana; brak selektywnej zbiórki skutkuje naliczeniem opłaty podwyższonej zgodnie z uchwałą (4-krotność stawki podstawowej).

Na podstawie porozumienia z miastem Tczew, funkcjonuje Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Tczewie, przy Zakładzie Utylizacji Odpadów Stałych Sp. z o.o., ul. Rokicka 5A. PSZOK jest czynny: poniedziałek–piątek 8:00–18:00, sobota 7:00–14:00; tel. 58 532 83 72. Dostarczanie odpadów do PSZOK mieszkańcy zapewniają we własnym zakresie i na własny koszt.

W PSZOK można nieodpłatnie pozostawić wyłącznie odpady zebrane selektywnie, m.in.:

– papier i tekturę (w tym opakowania),
– szkło (w tym opakowaniowe),
– metale i tworzywa sztuczne oraz opakowania wielomateriałowe,
– bioodpady zielone (gałęzie, liście, trawa),

– zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny (AGD/RTV), baterie i akumulatory,
– odpady wielkogabarytowe (np. meble),
– odpady budowlane i rozbiórkowe w ilościach gospodarstw domowych,
– zużyte opony,
– przeterminowane leki i chemikalia oraz inne odpady niebezpieczne z gospodarstw domowych.

System gospodarki odpadami na terenie gminy obejmuje koszty odbioru, odzysku, recyklingu i unieszkodliwiania odpadów komunalnych odbieranych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych; zasady ustalania opłaty oraz stawki określają uchwały Rady Gminy (w tym zasady ustalania opłaty wg zużycia wody oraz stawki podwyższone za brak selektywnej zbiórki).

Poniżej przedstawiono tabele przedstawiające informacje dotyczące gospodarki odpadami.

Wykres 17 Wpływy i wydatki związane z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami w gminie Suchy Dąb w latach 2022(w zł)

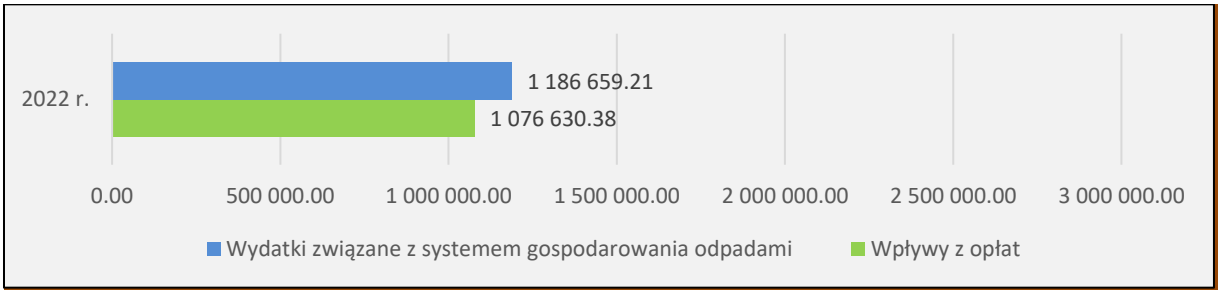

Źródło: opracowanie własne na podstawie Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Suchy Dąb za 2022 r. i Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Suchy Dąb za 2022 r.

Z danych przedstawionych dla roku 2022 oraz informacji budżetowych za lata 2023–2024 wynika, że system gospodarowania odpadami komunalnymi w gminie Suchy Dąb utrzymuje się w stanie trwałej nierównowagi finansowej, w której koszty odbioru i zagospodarowania odpadów przekraczają wpływy z opłat wnoszonych przez mieszkańców. W 2022 r. różnica pomiędzy wydatkami (1 186,7 tys. zł) a wpływami (1 076,6 tys. zł) wyniosła ok. 110 tys. zł, co odpowiada deficytowi na poziomie ok. 9,3%. W kolejnych latach, przy stopniowym wzroście kosztów usług odbioru i transportu odpadów, utrzymała się tendencja wzrostowa po stronie wydatków.

Dane te wskazują na systematyczny wzrost kosztów funkcjonowania systemu, przy jednoczesnym braku proporcjonalnego wzrostu dochodów z opłat, co skutkuje koniecznością dopłat z budżetu gminy. W 2024 r. Rada Gminy podjęła uchwałę o pokryciu części kosztów z dochodów własnych, potwierdzając utrzymywanie się tej tendencji.

Wykres 18 Łączna masa odebranych odpadów komunalnych w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2024 (Mg)

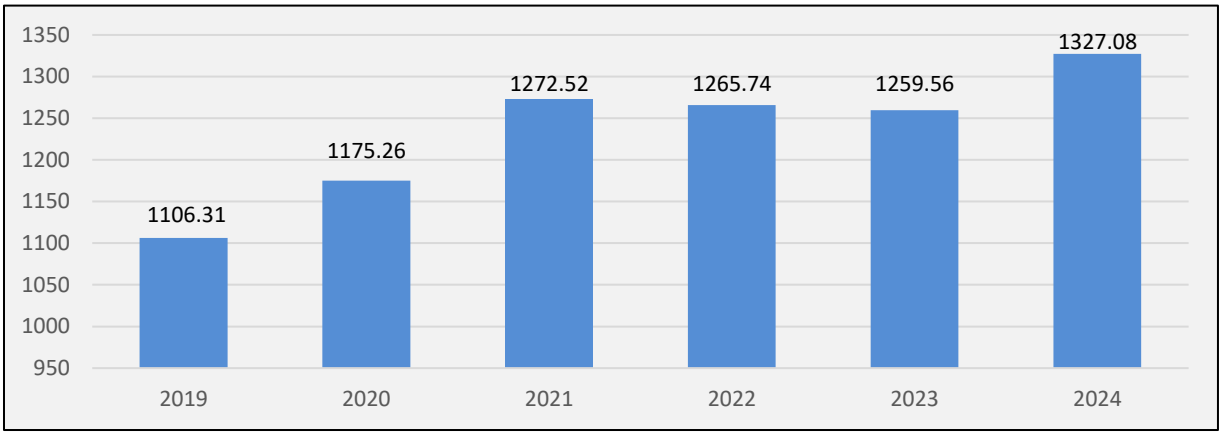

Źródło: opracowanie własne na podstawie Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Suchy Dąb za 2022 r. i Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Suchy Dąb za 2023 r.

W latach 2019–2024 łączna masa odebranych odpadów komunalnych w gminie Suchy Dąb wzrosła o ok. 20%, z 1106 Mg do 1327 Mg. Po okresie niewielkich wahań w latach 2021–2023 w 2024 r. odnotowano ponowny wzrost, co wskazuje na utrzymującą się tendencję rosnącą w zakresie wytwarzania odpadów.

Wykres 19 Dane dotyczące poziomu recyklingu odpadów zebranych na terenie gminy Suchy Dąb w latach 2019-2024

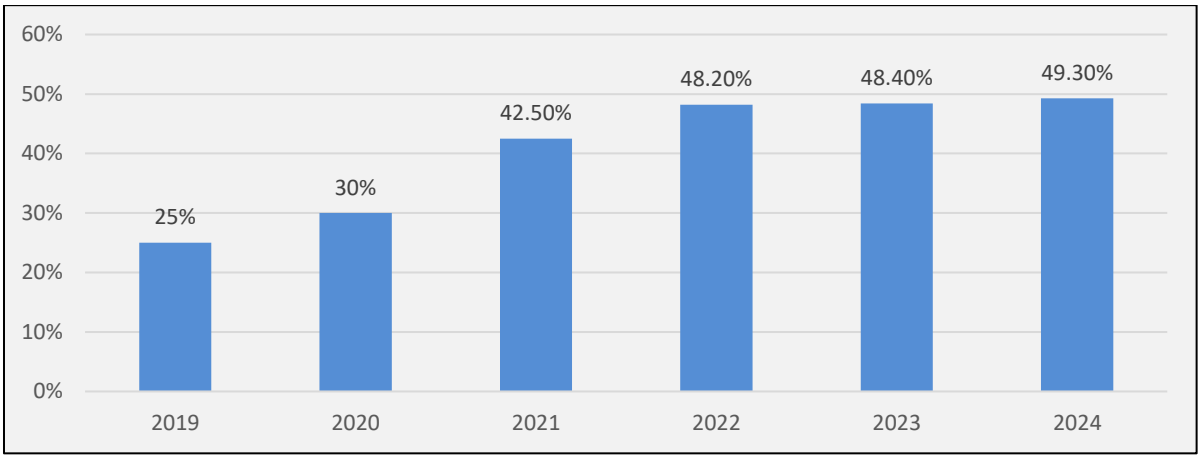

Źródło: opracowanie własne na podstawie Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Suchy Dąb za 2022 r. i Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Suchy Dąb za 2023 r.

W latach 2019–2024 łączna masa odebranych odpadów komunalnych w gminie Suchy Dąb wzrosła o ok. 20% (z ok. 1106 Mg do ok. 1327 Mg), a po okresie względnych wahań w latach 2021–2023 w 2024 r. widoczny był ponowny wzrost, co oznacza utrzymującą się presję na system gospodarki odpadami (logistykę, zagospodarowanie i koszty jednostkowe). W praktyce rosnący strumień odpadów przekłada się na konieczność bieżącego „domykania" bilansu systemu: w raporcie za 2024 r. gmina wskazuje koszty funkcjonowania systemu m.in. w zakresie PSZOK (realizowanego na podstawie porozumienia z Tczewem) oraz odbioru, transportu i zagospodarowania odpadów od nieruchomości zamieszkałych, a także koszty administracyjne obsługi systemu. W konsekwencji w 2025 r. Rada Gminy przyjęła uchwałę aktualizującą metodę i stawki opłaty za gospodarowanie odpadami, co odzwierciedla konieczność dostosowywania opłaty do realnych warunków rynkowych i skali wytwarzanych odpadów. Równolegle oznacza to potrzebę konsekwentnej edukacji i wzmacniania selektywnej zbiórki, bo poprawa segregacji

jest jednym z nielicznych narzędzi, które ogranicza koszty zagospodarowania i zmniejsza ryzyko kolejnych podwyżek w następnych latach.

Infrastruktura techniczna

Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

Gmina Suchy Dąb dysponuje czynną siecią rozdzielczą wodociągów oraz kanalizacyjną.

Sieć wodociągowa

Eksploatacją systemu zbiorowego zaopatrzenia w wodę w gminie Suchy Dąb zajmuje się Ecol – Eksploatacje (grupa Ecol-Unicon). System obejmuje ujęcia wraz ze stacjami uzdatniania wody „Ostrowite" i „Krzywe Koło", które poddawane są modernizacjom (m.in. postępowanie w 2021 r. dla SUW w Krzywym Kole). Według Raportu o stanie Gminy za 2019 r. długość czynnej sieci wodociągowej wynosiła 68,04 km.

Wykres 20 Osoby korzystające z sieci wodociągowej w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu gdańskiego, województwa pomorskiego i w poszczególnych gminach powiatu gdańskiego (2024 r.)

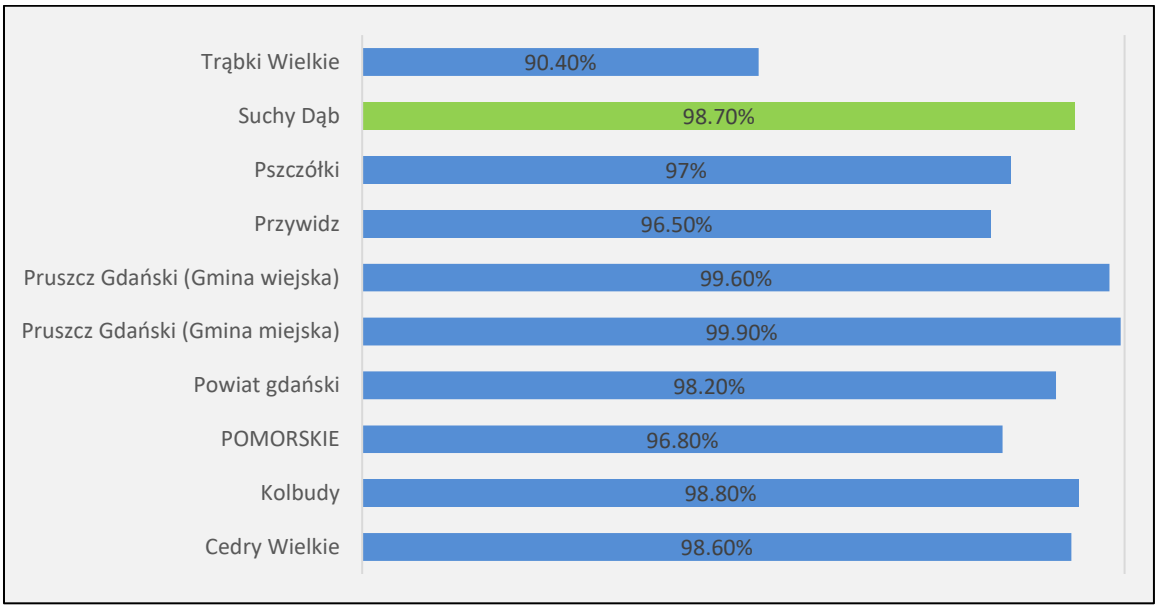

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W 2024 r. gmina Suchy Dąb charakteryzowała się bardzo wysokim poziomem zwodociągowania – 98,7% mieszkańców korzystało z sieci wodociągowej, co plasowało gminę powyżej średniej wojewódzkiej (96,8%) i nieznacznie powyżej średniej powiatowej (98,2%). Poziom ten był zbliżony do najlepiej wyposażonych gmin w powiecie, co potwierdza, że infrastruktura wodociągowa w ujęciu „dostępu" jest w dużej mierze rozwinięta. Jednocześnie wysoki wskaźnik zwodociągowania nie oznacza braku potrzeb inwestycyjnych – z perspektywy jakości i trwałości systemu kluczowe stają się modernizacje techniczne sieci.

Wodę do celów komunalnych pobiera się z ujęć podziemnych; system zaopatrzenia opiera się na dwóch ujęciach wraz ze stacjami uzdatniania wody w Ostrowitem i w Krzywym Kole. Ujęcie w Ostrowitem zaopatruje miejscowości: Ostrowite, Suchy Dąb, Grabiny-Zameczek, Wróblewo, Osice, Steblewo oraz Giemlice (gm. Cedry Wielkie), natomiast ujęcie w Krzywym Kole obsługuje Krzywe Koło i Koźliny; eksploatację prowadzi operator Ecol (Ecol-Unicon). Funkcjonowanie ujęć i jakość wody są

monitorowane przez właściwe służby sanitarne, a dla ujęć ustanawiane są strefy ochrony obejmujące teren ochrony bezpośredniej, zgodnie z decyzjami organów właściwych dla gospodarki wodnej.

Istotnym wyzwaniem infrastrukturalnym – wskazywanym w materiałach gminnych – pozostaje znaczny udział odcinków sieci wodociągowej wykonanych z rur azbestowo-cementowych, budowanych głównie w latach 80. i 90. XX wieku. Odcinki te, mimo że mogą nadal zapewniać dostawy wody, są technicznie przestarzałe i wymagają sukcesywnej wymiany ze względu na awaryjność oraz ograniczenia eksploatacyjne, a także konieczność dostosowania infrastruktury do aktualnych standardów technicznych i długofalowego bezpieczeństwa dostaw. W praktyce oznacza to, że priorytetem na kolejne lata – obok utrzymania wysokiego poziomu zwodociągowania – powinno być planowe tempo modernizacji sieci (wymiana odcinków azbestowych, odtwarzanie i uszczelnianie, redukcja strat wody), tak aby wysoki poziom dostępności infrastruktury był podparty jej trwałością i niezawodnością.

Sieć kanalizacyjna

Na obszarze gminy funkcjonuje zbiorczy system kanalizacji sanitarnej, rozwijany etapowo w miejscowościach objętych aglomeracją Suchy Dąb (Grabiny-Zameczek, Krzywe Koło, Osice, Suchy Dąb). Długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosiła 36,35 km (stan na 2019 r.). Rada Gminy wyznaczyła aglomerację o równoważnej liczbie mieszkańców 2 584 RLM, a w poprzednich latach realizowano zadania budowy i rozbudowy sieci oraz przepompowni. Niezależnie od systemu zbiorczego na terenie gminy funkcjonują również urządzenia indywidualne (zbiorniki bezodpływowe, przydomowe oczyszczalnie), podlegające gminnym zasadom kontroli.

Wykres 21 Osoby korzystające z sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie mieszkańców w powiecie gdańskim, województwie pomorskim i w poszczególnych gminach powiatu gdańskiego (2024 r.)

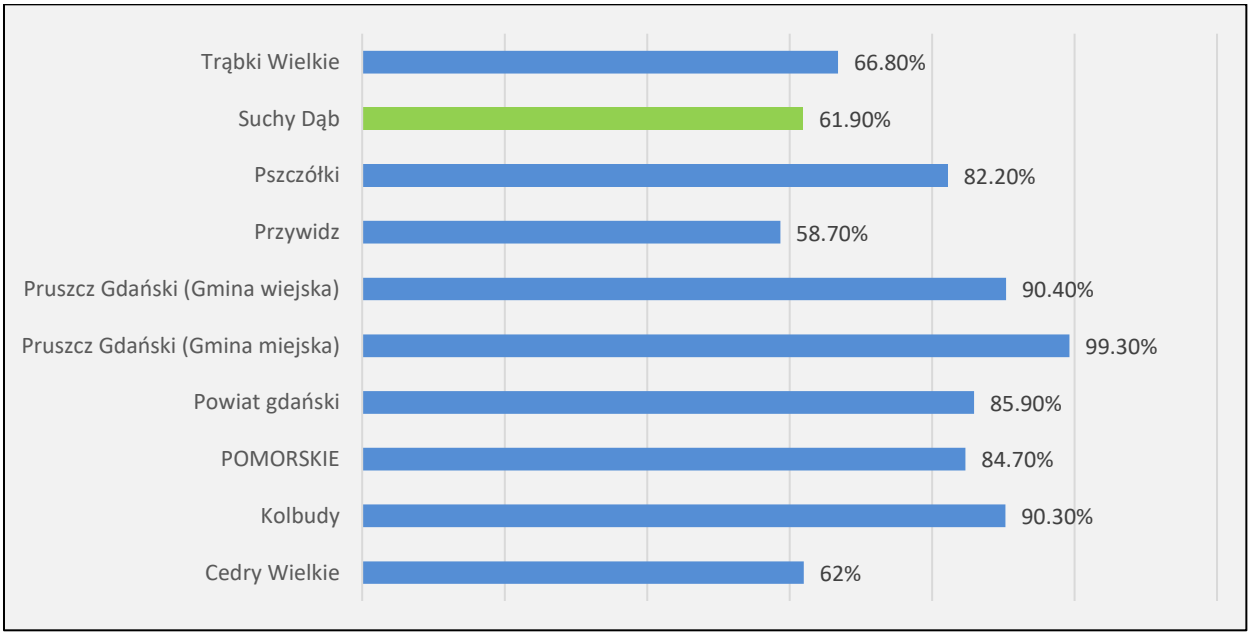

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W 2024 r. z sieci kanalizacyjnej w gminie Suchy Dąb korzystało 61,9% mieszkańców, co stanowiło wartość znacząco niższą od średniej powiatowej (85,9%) i wojewódzkiej (84,7%). Na tle innych gmin powiatu Suchy Dąb znajdował się w grupie jednostek o najniższym poziomie skanalizowania, zbliżonym jedynie do gmin Cedry Wielkie i Przywidz.

Oczyszczalnie ścieków

Ścieki z aglomeracji kierowane są do komunalnej, mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w miejscowości Suchy Dąb. Obiekt był i jest przedmiotem działań inwestycyjnych (modernizacja/przebudowa w powiązaniu z rozbudową sieci), a zgodnie z dokumentacją projektową parametry pracy określono na poziomie Qśrd ok. 165 m³/d oraz Qmaxd ok. 215 m³/d.

Zaopatrzenie w ciepło

Na obszarze gminy nie funkcjonują systemy ciepłownicze; źródła ciepła mają charakter indywidualny w zabudowie mieszkaniowej oraz w obiektach usługowych. W gospodarstwach domowych stosowany jest zróżnicowany miks paliw: węgiel (najczęściej), olej opałowy, gaz płynny oraz energia elektryczna. W części budynków użyteczności publicznej (m.in. świetlice w Steblewie i Koźlinach) nadal wykorzystywane są paliwa stałe. Równolegle postępuje wymiana źródeł ciepła z wykorzystaniem programów wsparcia (m.in. „Ciepłe Mieszkanie"), a w zasobie komunalnym realizowane są modernizacje w kierunku gazu ziemnego (np. kotłownia gazowa w budynku komunalnym w Koźlinach). W zabudowie rozproszonej stosowane są również instalacje odnawialnych źródeł energii (pompy ciepła, kolektory słoneczne, biomasa) wykorzystywane indywidualnie do ogrzewania oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej.

Sieć gazowa

Gazyfikacja ma charakter rozproszony, zasilanie zapewnia sieć średniego ciśnienia operatora PSG. Do końca 2017 r. doprowadzono sieć do miejscowości: Koźliny, Steblewo, Suchy Dąb, Krzywe Koło i Grabiny-Zameczek; przez gminę przebiega też gazociąg wysokiego ciśnienia DN500 relacji Kolnik–Gdańsk (system przesyłowy). W kolejnych latach prowadzone są działania eksploatacyjne i kontrolne (m.in. okresowe przewonienia sieci na terenie gminy), a wnioski o przyłączenia realizowane są zgodnie z warunkami PSG.

Poniżej zaprezentowano porównanie gmin powiatu gdańskiego, powiatu gdańskiego i województwa pomorskiego pod kątem % mieszkańców korzystających z sieci gazowej w 2024 r.

Wykres 22 Osoby korzystające z sieci gazowej w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu gdańskiego, województwa pomorskiego i w poszczególnych gminach powiatu gdańskiego (2024 r.)

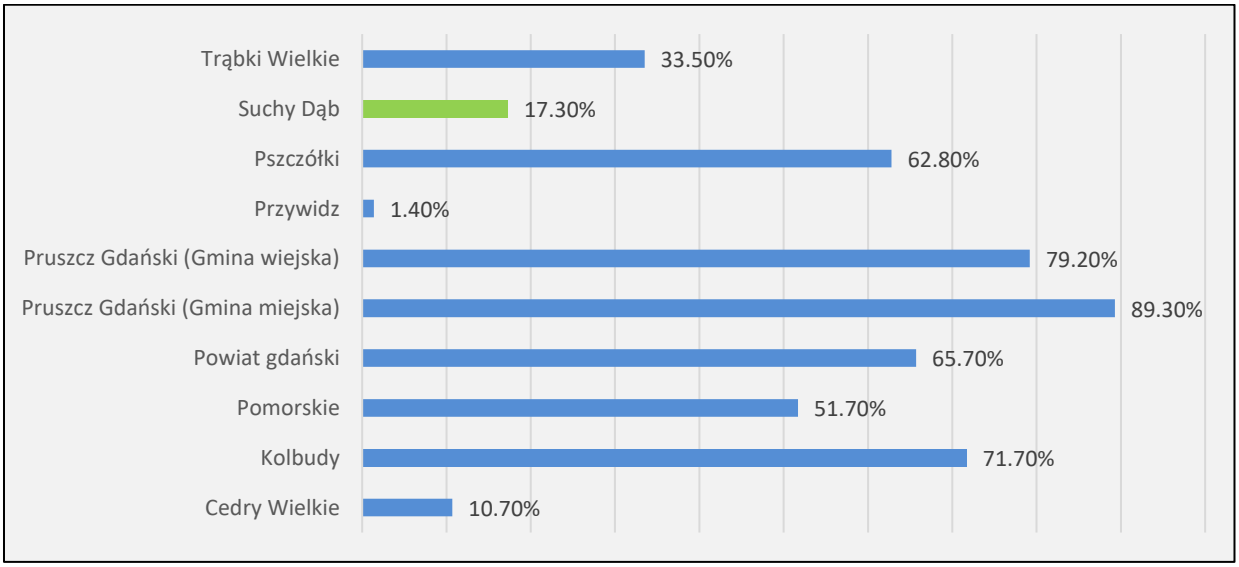

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W 2024 r. z sieci gazowej w gminie Suchy Dąb korzystało 17,3% mieszkańców, co stanowiło wartość znacznie niższą od średniej powiatowej (65,7%) i wojewódzkiej (51,7%). Gmina należała do obszarów o najsłabiej rozwiniętej infrastrukturze gazowej w powiecie, z poziomem zbliżonym do gminy Cedry Wielkie i zdecydowanie niższym niż w gminach Kolbudy czy Pruszcz Gdański.

Sieć elektroenergetyczna

Przez teren gminy przebiegają napowietrzne linie 110 kV relacji GPZ Gdańsk-Błonia – GPZ Tczew oraz GPZ Gdańsk-Błonia – GPZ Swarożyn, stanowiące element regionalnej sieci wysokiego napięcia. Zasilanie obszaru zapewniają dwa Główne Punkty Zasilające zewnętrzne wobec granic administracyjnych: GPZ „Cedry Małe" (od północnego wschodu) oraz GPZ „Miłobądz" (od południowego zachodu), z których wyprowadzone są linie SN 15 kV. Na obszarze gminy funkcjonuje sieć średniego i niskiego napięcia dystrybuowana przez operatora systemu dystrybucyjnego, zapewniająca zaopatrzenie odbiorców indywidualnych i instytucjonalnych. Linie WN objęte są pasami technologicznymi z ograniczeniami w użytkowaniu terenów przyległych, zgodnie z przepisami dotyczącymi pól elektromagnetycznych.

Infrastruktura teleinformatyczna

Dostępność usług telekomunikacyjnych systematycznie się poprawia wraz z rozbudową sieci stacjonarnych i mobilnych. Na terenie gminy prowadzona jest inwestycja budowy sieci światłowodowej (FTTH) – w 2024 r. gmina przeprowadziła inwentaryzację punktów adresowych pod planowaną trasę, a w 2025 r. ogłoszono przygotowania do realizacji z udziałem wykonawcy. Ponadto projekt FERC obejmuje obszar powiatu gdańskiego, w tym Suchy Dąb, zakładając objęcie zasięgiem nowych łączy szerokopasmowych kolejnych adresów. W warstwie mobilnej gmina znajduje się w zasięgu sieci komórkowych (4G/5G) operatorów działających w Polsce, co potwierdzają publiczne mapy informacji o zasięgu i inwestycjach telekomunikacyjnych. Historycznie obszar korzysta także z regionalnej sieci szerokopasmowej budowanej w ramach projektów wojewódzkich, co ułatwia podłączanie sieci dostępowych.

Zagospodarowanie przestrzenne

Kierunki zagospodarowania przestrzennego w gminie Suchy Dąb wyznacza Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (ostatnia zmiana z 2021 r.). Jednocześnie gmina wyróżnia się pełnym pokryciem miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego – obowiązują podstawowe plany dla wszystkich sołectw (uchwalone jako pakiet planów dla poszczególnych wsi), a ponadto w kolejnych latach przyjmowano plany i zmiany dotyczące wybranych fragmentów. W rejestrze urbanistycznym gminy wykazano łącznie 20 obowiązujących aktów MPZP (plany podstawowe oraz późniejsze zmiany i plany dla fragmentów).

W ostatnich latach kontynuowane są prace aktualizacyjne – w szczególności procedowane były zmiany planu dla fragmentów wsi Suchy Dąb, których celem jest dopuszczenie lokalizacji instalacji fotowoltaicznych wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą. Równolegle gmina rozpoczęła prace nad Planem ogólnym i prowadziła nabór wniosków (z terminem składania do końca lutego 2025 r.), co wpisuje się w wdrażanie nowego systemu planowania przestrzennego.

Mobilność

Układ drogowy gminy opiera się na drodze wojewódzkiej nr 227, łączącej Pruszcz Gdański z Cedrami Małymi i zapewniającej włączenie do drogi ekspresowej S7 w rejonie węzła „Cedry Małe". Trasa ta stanowi podstawowy kanał dojazdu do Gdańska, Tczewa i Elbląga oraz zapewnia połączenie z siecią

tras o znaczeniu ponadlokalnym. Dostępność regionalną wzmacnia również bliskość drogi krajowej nr 91 na odcinku Gdańsk–Tczew. Powiązania z sąsiednimi gminami i miejscowościami obsługuje sieć dróg powiatowych o nawierzchni bitumicznej, obejmująca m.in. ciągi 2224G (Wiślina–Grabiny-Zameczek–Suchy Dąb–Krzywe Koło), 2225G, 2226G, 2229G oraz 2230G, które umożliwiają dojazd m.in. w kierunku Tczewa i Elbląga. Stanowią one podstawę lokalnej i międzygminnej obsługi komunikacyjnej oraz zapewniają połączenia z drogą wojewódzką nr 227 i drogą krajową nr 91. Na obszarze gminy nie przebiega czynna linia kolejowa obsługująca ruch pasażerski; najbliższe stacje kolejowe z ofertą przewozową znajdują się w Pruszczu Gdańskim i Pszczółkach (linia nr 9 Warszawa Wschodnia–Gdańsk Główny).

Komunikację autobusową zapewniają przewoźnicy obsługujący linie o charakterze publicznym i komercyjnym, obejmujące zarówno relacje wewnątrzgminne, jak i zewnętrzne. Wśród nich funkcjonują linie 851, 881, 882 oraz linia 864, uruchomiona 1 lutego 2023 r. na trasie Pruszcz Gdański–Pszczółki–Krzywe Koło–Suchy Dąb–Koźliny–Steblewo. Zapewnia to wzmocnienie powiązań komunikacyjnych z węzłami przesiadkowymi w Pruszczu Gdańskim i Tczewie. W zakresie transportu zbiorowego o znaczeniu krajowym prowadzone są prace studialne Centralnego Portu Komunikacyjnego dotyczące nowej linii kolejowej Grudziądz–Gdańsk (zadanie „linie 5 i 242”). Wskazanie wariantu inwestorskiego zostało zapowiedziane na IV kwartał 2026 r.

Rozwój mobilności rowerowej odbywa się w powiązaniu z układem dróg powiatowych oraz tras nadrzędnych. Gmina znajduje się na przebiegu Wiślanej Trasy Rowerowej/EuroVelo 9, a Powiat Gdański prowadzi dokumentację dla budowy ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż drogi powiatowej 2224G na odcinku Grabiny-Zameczek–Suchy Dąb. Ponadto gmina uczestniczyła w przygotowaniach dokumentacyjnych w ramach przedsięwzięcia „Pomorskie Trasy Rowerowe”.

Dostępność transportu wodnego wspiera rozwój mobilności rekreacyjnej. Na rzece Motławie funkcjonuje przystań kajakowa we Wróblewie, umożliwiająca organizację spływów w obu kierunkach, w tym w stronę centrum Gdańska. Rozszerza to ofertę transportową i rekreacyjną o element wodny.

Mieszkalnictwo

Na zasoby mieszkaniowe występujące na terenie gminy składa się łącznie 1192 mieszkań zgodnie ze stanem na 2024 r. Standardy średniej powierzchni użytkowej mieszkania są niższe niż dla powiatu gdańskiego, województwa pomorskiego. Poniżej przedstawiono jak zmieniała się liczba mieszkań w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2023.

Wykres 23 Liczba mieszkań w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2024

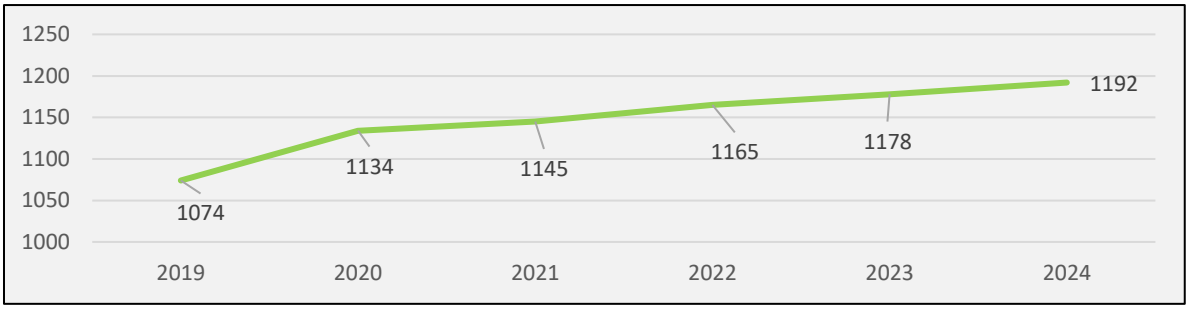

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.bdl.stat.gov.pl

W latach 2019–2024 liczba mieszkań w gminie Suchy Dąb wzrosła z 1074 do 1192, co oznacza przyrost o około 11%. Wzrost ten był równomierny i wskazuje na stopniowy rozwój zasobów mieszkaniowych,

wynikający z kontynuowanej zabudowy jednorodzinnej oraz utrzymującego się zapotrzebowania na nowe lokale.

Poniżej przedstawiono porównanie powiatu gdańskiego, województwa pomorskiego i gmin powiatu gdańskiego pod względem liczby mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

Wykres 24 Wskaźnik liczby mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w powiecie gdańskim, województwie pomorskim i w poszczególnych gminach powiatu gdańskiego (2024 r.)

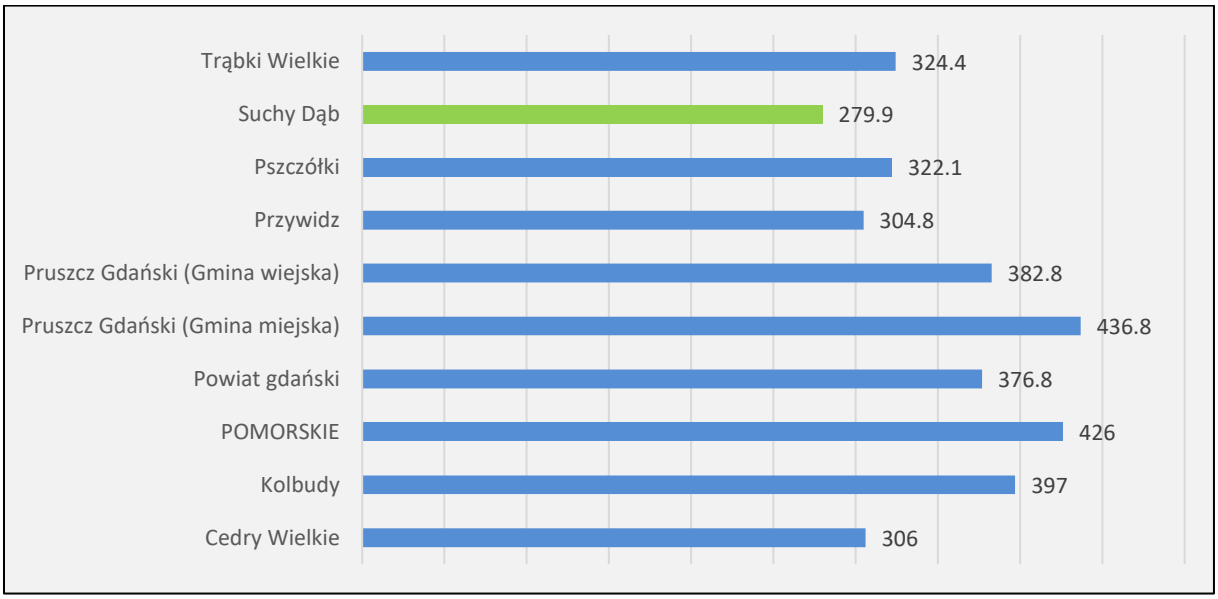

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.bdl.stat.gov.pl

W 2024 r. wskaźnik liczby mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie Suchy Dąb wyniósł 279,9, co stanowiło najniższą wartość w powiecie gdańskim i wynik o około 26% niższy od średniej powiatowej (376,8) oraz o 34% niższy od średniej wojewódzkiej (426). Dane te wskazują na deficyt zasobów mieszkaniowych w relacji do liczby ludności oraz na relatywnie niski poziom intensywności zabudowy mieszkaniowej w gminie.

Analizując ruch budowlany w Pomorskiem widać koncentrację aktywności w rdzeniu metropolii Trójmiasta (Gdańsk–Gdynia–Sopot) oraz w gminach bezpośrednio podmiejskich powiatu gdańskiego – zwłaszcza gminie miejskiej i wiejskiej Pruszcz Gdański oraz Kolbudach; to typowy wzorzec „rozlewania się" zabudowy z ośrodków rdzeniowych na strefę podmiejską, potwierdzany w opracowaniach statystycznych i metropolitalnych. Jednocześnie obszary Żuław Gdańskich – do których należy Suchy Dąb – łączą bliskość metropolii i dobrą dostępność drogową (S7/A1) z funkcją rolną i formami ochrony krajobrazu (OChK „Żuławy Gdańskie"), co sprzyja zachowaniu niższej intensywności nowej zabudowy mieszkaniowej niż w gminach znajdujących się bliżej do rdzenia metropolii Trójmiasta.

DIAGNOZA

Gmina Suchy Dąb charakteryzuje się rolniczo-osadniczym krajobrazem typowym dla Żuław Gdańskich oraz korzystnym położeniem komunikacyjnym w sąsiedztwie głównych ośrodków miejskich regionu. Układ drogowy zapewnia dobrą dostępność zewnętrzną, jednak lokalna infrastruktura drogowa wymaga modernizacji i uzupełnienia o elementy poprawiające bezpieczeństwo i mobilność. Atutem gminy jest rozwinięta infrastruktura techniczna – pełne zwodociągowanie, funkcjonująca kanalizacja, oczyszczalnia ścieków oraz stabilne zaopatrzenie w energię elektryczną i telekomunikację – przy jednocześnie ograniczonej dostępności sieci gazowej i niewielkiej liczbie mieszkań w relacji do liczby

ludności. Wysoki poziom uporządkowania gospodarki odpadami oraz wzrost efektywności recyklingu wskazują na rosnącą świadomość ekologiczną mieszkańców. Gmina wyróżnia się bogatym dziedzictwem kulturowym Żuław, obejmującym liczne zabytki i historyczne układy ruralistyczne, co podkreśla jej potencjał krajobrazowy i turystyczny. Do wyzwań należą poprawa stanu dróg, rozwój infrastruktury rowerowej i gazowej oraz zwiększenie dostępności zasobów mieszkaniowych.

1.4 Sytuacja klimatyczno-środowiskowa

W przedmiotowym punkcie przedstawiono diagnozę sytuacji klimatyczno-środowiskowej gminy Suchy Dąb.

Ukształtowanie terenu, gleby, budowa geologiczna

Gmina leży w mezoregionie Żuławy Wiślane (313.54), w obrębie równiny deltowej Wisły. Rzeźba terenu ma charakter niemal idealnie płaski, z dominacją wysokości 1–3 m n.p.m. i średnim poziomem terenu ok. 2–6 m n.p.m. W północnej części występują tereny depresyjne sięgające kilkudziesięciu centymetrów poniżej poziomu morza (łącznie ponad 130 ha). Istotnym elementem, odróżniającym się w krajobrazie, jest pagórek morenowy w rejonie Grabin-Zameczku o wysokości 14,6 m n.p.m. Ukształtowanie doliny Wisły zostało przekształcone przez system przeciwpowodziowy; pomiędzy wałami postępuje akumulacja osadów, przez co koryto rzeki lokalnie znajduje się wyżej niż równina aluwialna poza wałami. Cały obszar funkcjonuje w systemie polderowym odwadnianym do Motławy i Martwej Wisły. O budowie geologicznej decydują najmłodsze utwory holoceńskie związane z akumulacją delty Wisły: aluwia rzeczne (głównie piaski i namuły) o miąższości do ok. 30 m oraz utwory organogeniczne (torfy i mursze). Zwierciadło pierwszego poziomu wód gruntowych występuje płytko, na głębokości około 0,5–1,0 m p.p.t., głębiej jedynie na lokalnych wyniesieniach. W granicach administracyjnych nie udokumentowano złóż kopalin. Gleby powstały na osadach deltowych Wisły; dominują mady o dużej i bardzo dużej żyzności (I i II kompleks przydatności rolniczej), które stanowią podstawę wysokiego potencjału agroekologicznego. Miejscowo występują także gleby torfowe oraz piaszczyste, związane z dolinami cieków i obniżeniami terenowymi.

Złoża kopalne

Na obszarze gminy Suchy Dąb nie występują udokumentowane złoża surowców mineralnych; zgodnie z rejestrem obszarów górniczych oraz dokumentami planistycznymi gminy nie wyznaczono tu obszarów ani terenów górniczych. W ujęciu prognostycznym zachodnia część gminy (przy granicy z gminą Pszczółki) wskazywana jest jako obszar potencjalnego występowania kopalin. Gmina leży w zasięgu przybałtyckiego okręgu geotermalnego (potencjał teoretyczny dla wód o podwyższonej temperaturze na dużych głębokościach), jednak na jej terenie nie udokumentowano złóż wód termalnych ani leczniczych.

Wody

<u>Wody powierzchniowe</u>

Główne cieki wodne w gminie to Wisła oraz system Motławy z dopływami, w tym Bielawą i Kłodawą. Teren charakteryzuje bardzo gęsta sieć rowów i kanałów melioracyjnych typowa dla Żuław. Obszar gminy leży w zlewni Motławy (m.in. w obrębie polderu „Ostrowite"), a fragment południowo-wschodni w zlewni bezpośredniej Wisły. Poniżej przedstawiono dane dotyczące poszczególnych JCWP znajdujących się na terenie gminy Suchy Dąb:

A) PLRW20001148699 „Motława od dopływu z Lubiszewa do ujścia wraz z Radunią od Kanału Raduńskiego do ujścia i Kłodawą od Styny do ujścia”:

– status: silnie zmieniona część wód
– stan ogólny: zły stan wód
– przypisane cele środowiskowe:
  • stan/potencjał ekologiczny: dobry potencjał ekologiczny,
  • stan chemiczny: dobry stan chemiczny,
– działania podstawowe:
  • kontrole dotyczące stosowania programu działań ograniczających spływ azotu ze źródeł rolniczych (dyrektywa azotanowa),
  • realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK),
  • kontrola gospodarowania wodami oraz przeglądy pozwoleń wodnoprawnych,
– działania uzupełniające:
  • utrzymanie/odtwarzanie stref buforowych i roślinności przybrzeżnej,
  • działania hydromorfologiczne poprawiające drożność i warunki siedliskowe (usuwanie barier, renaturyzacja koryta),
  • ograniczanie dopływu związków biogennych z rolnictwa.

B) RW20000487 „Martwa Wisła do Strzyży”:

– status: sztuczna część wód
– stan ogólny: zły stan wód
– przypisane cele środowiskowe:
  • stan/potencjał ekologiczny: dobry potencjał ekologiczny,
  • stan chemiczny: dobry stan chemiczny,
– działania podstawowe:
  • KPOŚK i modernizacja/rozbudowa systemów kanalizacji i oczyszczania ścieków,
  • kontrola pozwoleń wodnoprawnych i użytkowania wód,
– działania uzupełniające:
  • ograniczanie ładunku biogenów ze źródeł obszarowych,
  • kształtowanie i ochrona stref przybrzeżnych,
  • działania hydromorfologiczne zwiększające drożność i retencję dolinową.

C) PLRW20002129999 „Wisła od Wdy do ujścia”:

– status: sztuczna część wód
– stan ogólny: zły stan wód
– przypisane cele środowiskowe:
  • stan/potencjał ekologiczny: dobry potencjał ekologiczny oraz zapewnienie migracji organizmów wodnych na odcinku istotnym,
  • stan chemiczny: dobry stan chemiczny,
– działania podstawowe:
  • KPOŚK i ograniczanie dopływu ścieków komunalnych/przemysłowych,
  • kontrola gospodarowania wodami i pozwoleń wodnoprawnych,
– działania uzupełniające:

  • działania hydromorfologiczne (eliminacja barier migracyjnych, poprawa łączności korytarzy wodnych),
  • wzmocnienie stref buforowych i ograniczanie presji rolniczej (biogeny, erozja).

Stan JCWP na obszarze gminy jest w większości oceniany jako zły (w szczególności dla Martwej Wisły oraz Wisły od Wdy do ujścia, a dla Motławy – w aktualnym cyklu planistycznym). Dla osiągnięcia celów

środowiskowych przewidziano działania systemowe zgodnie z aktualizacją planów gospodarowania wodami dla dorzecza Wisły.

Wody podziemne

Gmina Suchy Dąb leży w granicach jednolitej części wód podziemnych (JCWPd):

A) PLGW200015:
- stan ogólny: dobry,
- przypisane cele środowiskowe: dobry stan ilościowy, dobry stan chemiczny,
- działania podstawowe:
  • weryfikacja zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych poprzez opracowanie dokumentacji hydrogeologicznej dla obszaru Raduni i Motławy wraz z obszarem Żuław Gdańskich,
  • ustanawianie obszarów ochronnych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) oraz wsparcie administracji w ich wyznaczaniu,
  • kontrola gospodarowania wodami, w tym przeglądy pozwoleń wodnoprawnych,
- działania uzupełniające:
  • rozpoznanie występowania nowych zanieczyszczeń w wodach podziemnych,
  • szkolenia z zakresu dobrowolnego stosowania „Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej" oraz dobrowolne wdrażanie tych zaleceń w celu ograniczenia dopływu azotanów ze źródeł rolniczych.

Na terenie gminy występuje zasięg Głównych Zbiorników Wód Podziemnych nr 111 „Subniecka Gdańska" oraz nr 112 „Żuławy Gdańskie". W ujęciu regionalnym dla JCWPd obejmującej Żuławy wskazuje się na konieczność ustanawiania obszarów ochronnych GZWP oraz na zagrożenia związane z długotrwałą eksploatacją ujęć i możliwą ingresją wód morskich w rejonie Martwej Wisły i kanałów portowych aglomeracji gdańskiej. Charakterystyka regionu podkreśla także powiązanie wód podziemnych z systemami polderowymi Żuław.

Formy ochrony

Na terenie gminy Suchy Dąb występują formy ochrony przyrody o randze regionalnej i krajowej, związane przede wszystkim z krajobrazem Żuław oraz doliną Wisły. Cały obszar gminy znajduje się w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Żuław Gdańskich, natomiast w strefie międzywala Wisły nakłada się dodatkowo reżim ochronny wynikający z Obszaru Chronionego Krajobrazu Międzywala Wisły. Równolegle w pasie międzywala Wisły wyznaczono obszar Natura 2000 o charakterze ptasim (Dolina Dolnej Wisły), co wzmacnia wymagania środowiskowe dla zagospodarowania terenów nadrzecznych. Poza formami obszarowymi, w ewidencjach ochrony przyrody wykazywane są także użytki ekologiczne oraz zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, a ponadto na terenie gminy ustanowiono pomniki przyrody (drzewa). Jednocześnie – zgodnie z danymi gminnymi – na obszarze gminy nie występują parki narodowe, parki krajobrazowe ani rezerwaty przyrody. Poniższe podrozdziały i rysunki porządkują te informacje, pokazując lokalizację gminy względem poszczególnych form ochrony oraz zestawiając elementy punktowe (pomniki przyrody) i obszarowe (Natura 2000, OChK, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe).

Obszary Natura 2000

Na terenie gminy Suchy Dąb znajduje się obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Dolina Dolnej Wisły" (PLB040003).

Rysunek 5 Położenie gminy Suchy Dąb względem obszarów NATURA 2000 ,, Obszary Ptasie „

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.gdos.gov.pl

Na terenie gminy Suchy Dąb występują formy ochrony przyrody obejmujące użytki ekologiczne oraz zespoły przyrodniczo-krajobrazowe. Użytki ekologiczne zostały zaznaczone na mapie kolorem zielonym i obejmują obszary o szczególnych walorach przyrodniczych, chroniące m.in. niewielkie zbiorniki wodne, torfowiska czy siedliska roślin i zwierząt. Obecność tych obszarów wskazuje na duże znaczenie środowiskowe gminy, podkreślając konieczność ochrony lokalnych ekosystemów i zrównoważonego zagospodarowania przestrzennego.

Obszary chronionego krajobrazu

Na terenie gminy zlokalizowany jest specjalny obszar Chronionego Krajobrazu „Żuław Gdańskich”

Rysunek 6 Położenie gminy Suchy Dąb względem specjalnych obszarów Chronionego Krajobrazu

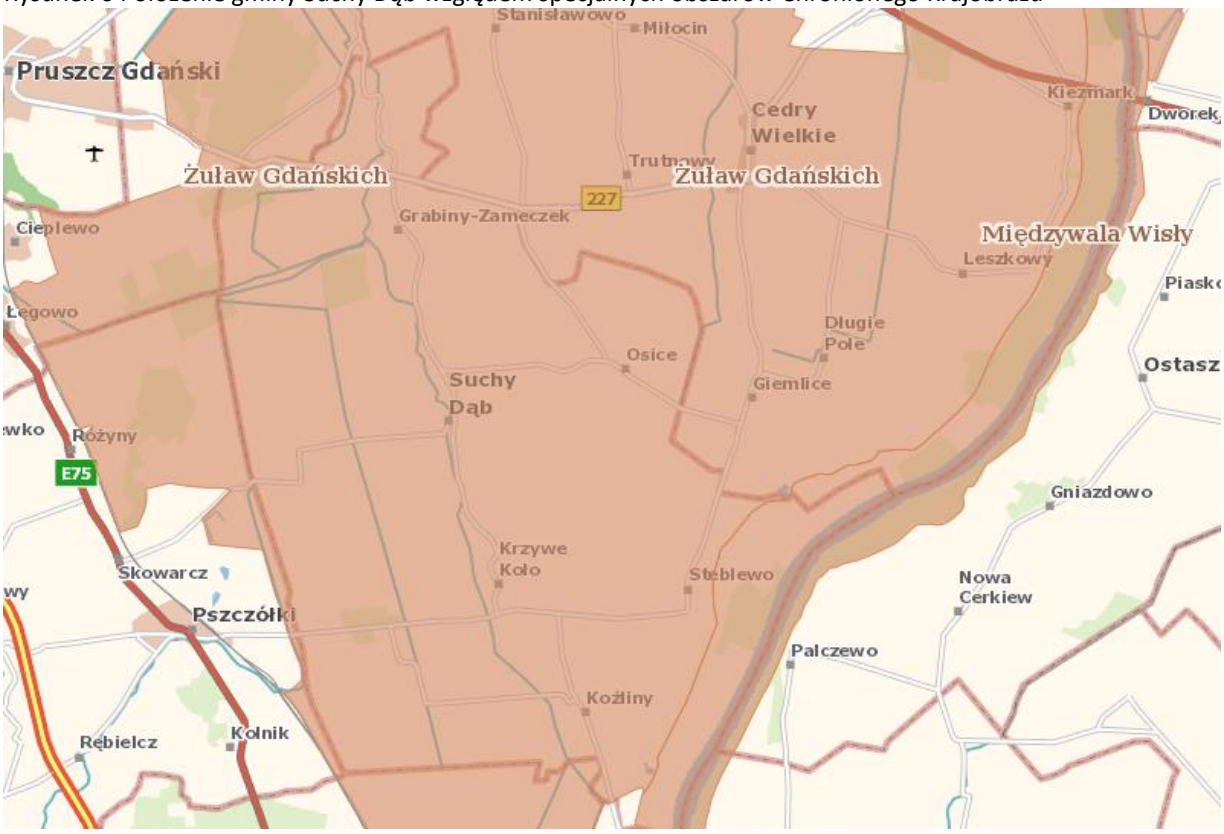

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.gdos.gov.pl

Pomniki przyrody

Na terenie gminy Suchy Dąb znajduje się 2 pomniki przyrody ich lokalizacje przedstawiono na Rysunku 7 a szczegółowe informacje zostały zestawione w Tabeli 18.

Rysunek 7 Położenie gminy Suchy Dąb względem pomników przyrody

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.gdos.gov.pl

Tabela 17 Pomniki przyrody w gminie Suchy Dąb

KOD	RODZAJ	LOKALIZACJA
PL.ZIPOP.1393.PP.2204072.6537	drzewo – dąb szypułkowy (*Quercus robur*), pierśnica 175 cm, obwód 550 cm, wys. 28 m	Grabiny-Zameczek, dz. nr 225
PL.ZIPOP.1393.PP.2204072.6541	drzewo – dąb szypułkowy (*Quercus robur*), pierśnica 154 cm, obwód 484 cm, wys. 32 m	Grabiny-Zameczek, dz. nr 225

Źródło: www.crfop.gdos.gov.pl

Powietrze

Na obszarze gminy Suchy Dąb zasadniczym źródłem zanieczyszczeń pozostaje tzw. niska emisja z sektora komunalno-bytowego (spalanie paliw stałych w indywidualnych urządzeniach grzewczych), szczególnie w sezonie grzewczym. Dodatkowym istotnym źródłem emisji są transport drogowy i ruch lokalny. Wnioski te są spójne z roczną oceną jakości powietrza dla województwa pomorskiego za 2023 r., wskazującą na przekroczenia dla dobowych stężeń PM10 oraz średniorocznego benzo(a)pirenu w strefie pomorskiej oraz na dominującą rolę emisji komunalnej w ich kształtowaniu. Obowiązujące na poziomie województwa programy ochrony powietrza adresują te presje poprzez działania modernizacyjne i ograniczające spalanie paliw stałych.

Warunki pogodowe

Poniżej zaprezentowano graficznie dane lat 2023-2024 r. i zaznaczono lokalizację gminy Suchy Dąb.

Rysunek 8 Ekstremalne temperatury maksymalne i minimalne w Polsce w latach 2023-2024

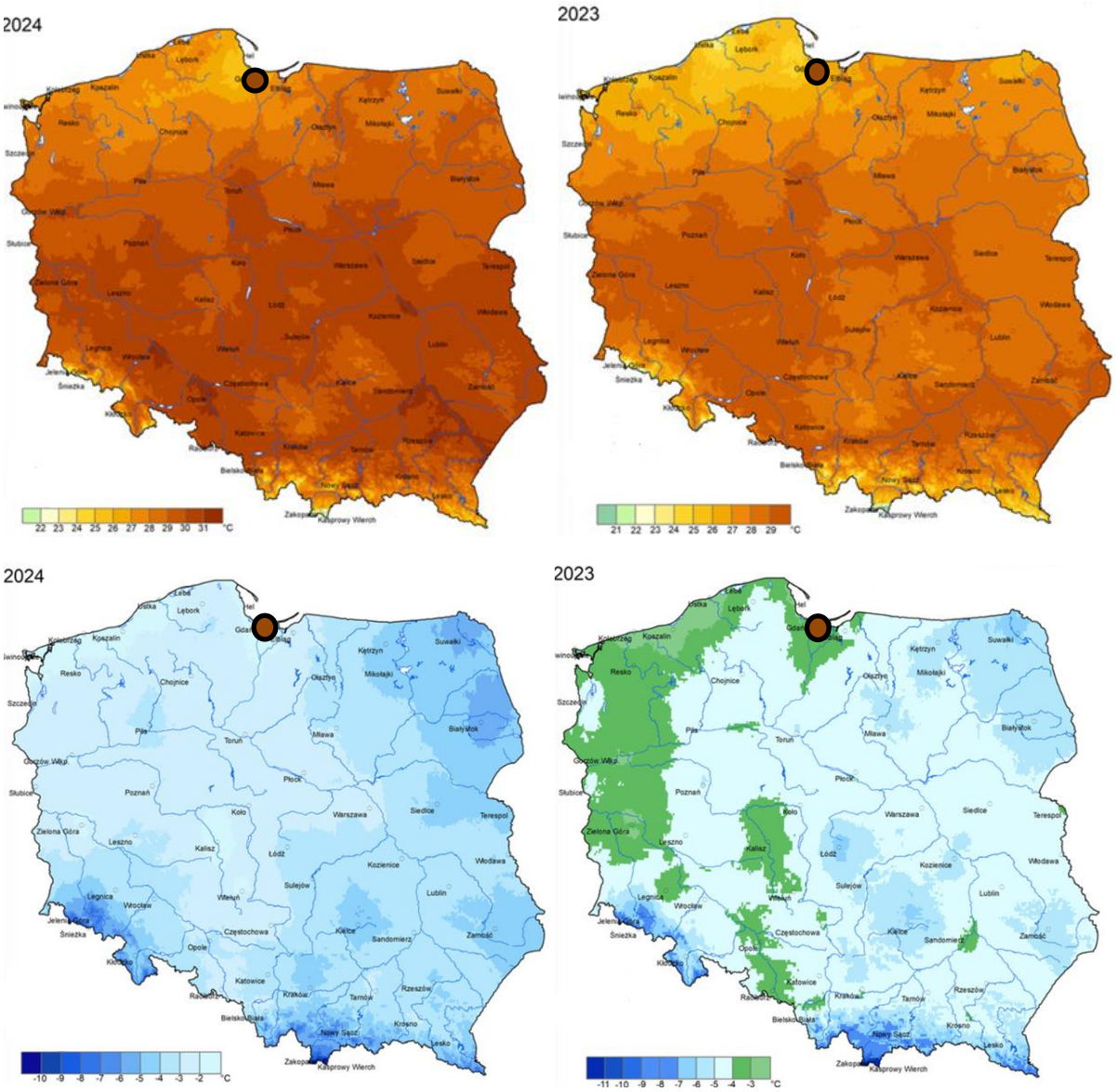

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.klimat.imgw.pl

W gminie Suchy Dąb w latach 2023-2024 nie odnotowano ekstremalnych temperatur w skali kraju.

Rysunek 9 Anomalie sumy opadów w Polsce w latach 2023-2025 r.

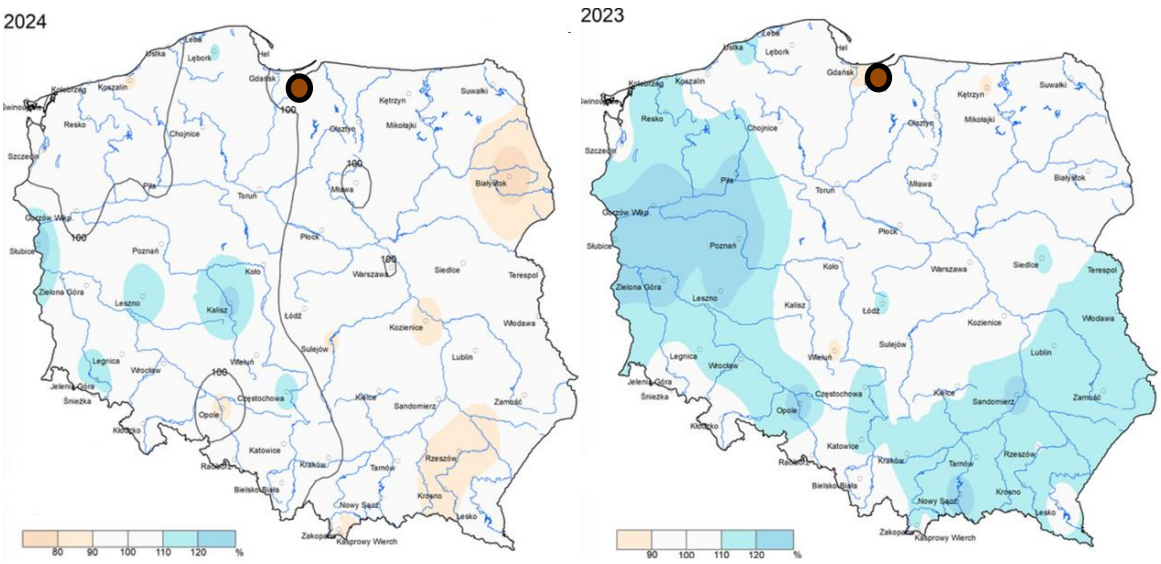

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.klimat.imgw.pl

W gminie Suchy Dąb w 2023 r. odnotowano niewielkie odchylenia sumy opadów w stosunku do średnich wartości krajowych. Należy jednak zauważyć, że dane te mają charakter uśredniony i nie oddają lokalnych zjawisk ekstremalnych. Przykładem mogą być intensywne opady w sierpniu 2025 r., kiedy to w wyniku ulewnych deszczy gmina – we współpracy z wojskiem – prowadziła działania umacniające wały przeciwpowodziowe. Zdarzenia tego typu wskazują na potrzebę uwzględniania lokalnych warunków hydrologicznych przy planowaniu działań z zakresu bezpieczeństwa i ochrony przeciwpowodziowej z uwzględnieniem nie tylko ogólnych danych, ale też sytuacji ekstremalnych będącymi sporadycznymi.

Rysunek 10 Anomalie usłonecznienia w Polsce w latach 2023-2024 r.

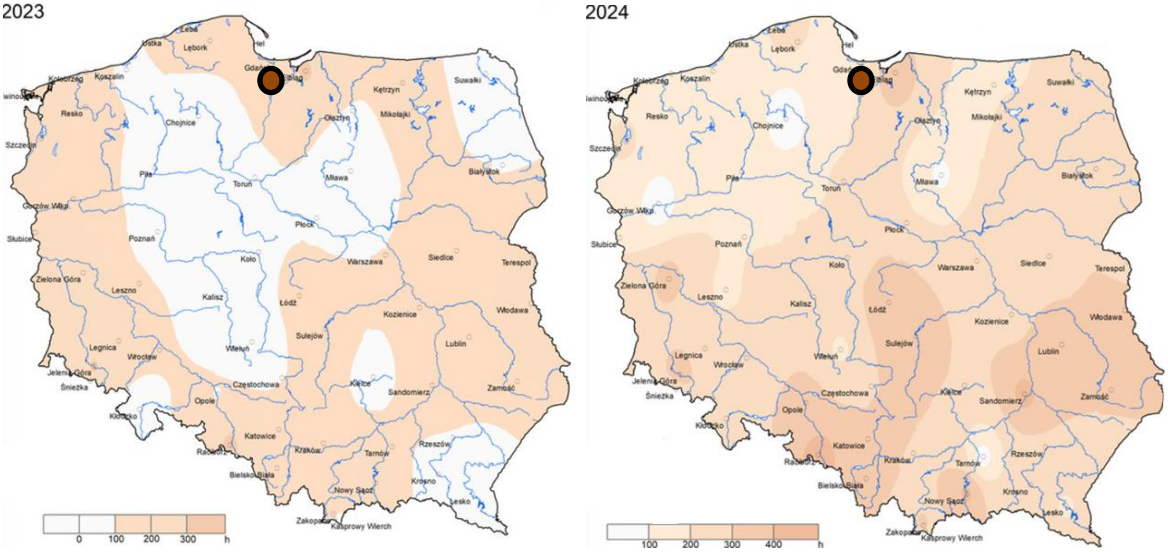

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.klimat.imgw.pl

W gminie Suchy Dąb w latach 2023-2024 nie odnotowano anomalnego usłonecznienia w odniesieniu do wskaźników ogólnopolskich. Gmina Suchy Dąb (powiat gdański), położona na Żuławach Gdańskich między Trójmiastem a Tczewem, ma korzystne i przewidywalne warunki nasłonecznienia: nizinny, „otwarty” krajobraz delty Wisły ogranicza zacienienie morfologiczne (niski horyzont, brak barier

terenowych), więc ekspozycja terenów jest z reguły równomierna – co sprzyja zarówno użytkowaniu rolnemu, jak i instalacjom fotowoltaicznym. W praktyce dobrym punktem odniesienia dla lokalnego klimatu jest Gdańsk (ok. 23 km): dla obszaru Gdańska podaje się średnie usłonecznienie rzędu ~1641 h/rok, a w samym 2022 r. odnotowano 2121,7 godzin słonecznych (szczególnie korzystny bywa sezon wiosenno-letni). W ujęciu „energetycznym" (napromieniowanie użyteczne dla PV) dane zestawiane dla Gdańska wskazują ok. 1031 kWh/m²/rok dla powierzchni nachylonej ~30° (typowy dach), co oznacza realny potencjał produkcyjny przy dobrej ekspozycji i minimalizacji lokalnego cienia (różnice w źródłach mogą wynikać m.in. z tego, czy liczymy płaszczyznę poziomą czy nachyloną).

Jednym z istotnych zagrożeń klimatycznych dla gminy Suchy Dąb jest występowanie susz. Na poniższym wykresie przedstawiono wskaźnik wilgotności gleby dla powiatu gdańskiego w 2024 r.

Wykres 25 Wskaźnik wilgotności gleby 0-100% dla powiatu gdańskiego (2024 r.)

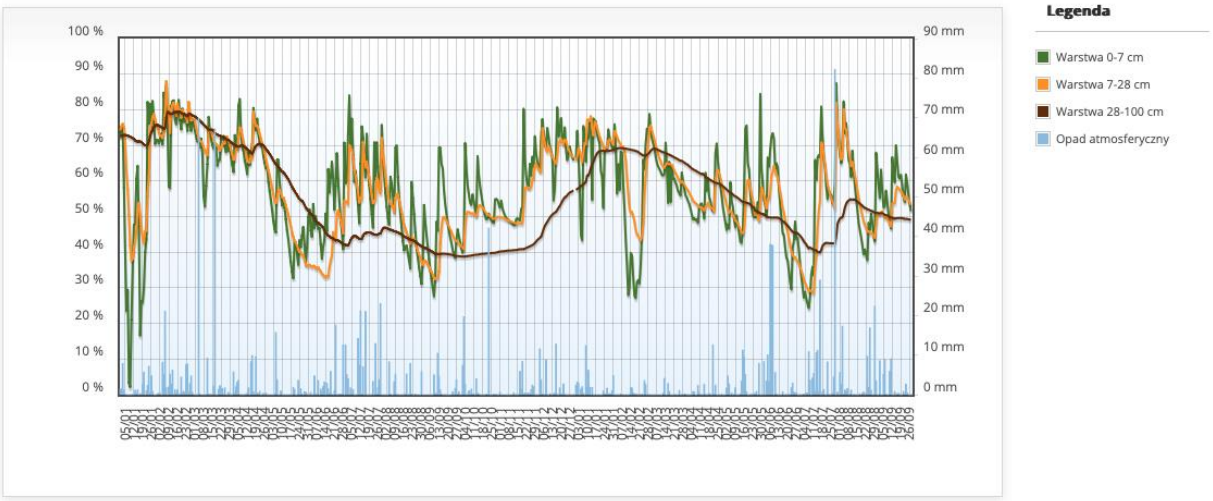

Źródło: www.imgw.pl

Na powyższym wykresie widać okresowe spadki wilgotności w warstwie przypowierzchniowej, zwłaszcza w miesiącach wiosennych i późnoletnich, co mogło wskazywać lokalnie na deficyty wody w strefie korzeniowej. Występowanie i skala zjawiska były zmienne w czasie i zróżnicowane regionalnie.

Odnawialne źródła energii

W dokumentach środowiskowych gminy wskazywano, że dotychczasowe wykorzystanie OZE było ograniczone, przy jednoczesnym podkreśleniu, że rozwój źródeł odnawialnych jest ważnym kierunkiem poprawy bezpieczeństwa energetycznego i redukcji emisji. W ostatnich latach widoczny jest jednak postęp w działaniach praktycznych: gmina prowadzi aktywność informacyjną dla mieszkańców (m.in. spotkania dotyczące programu „Czyste Powietrze", w tym także w 2025 r.), co wspiera rozwój mikroinstalacji prosumenckich i modernizacji energetycznych budynków. Równolegle podejmowano inwestycje w obiektach publicznych – w 2022 r. prowadzono postępowanie obejmujące projekt, montaż i uruchomienie instalacji fotowoltaicznej przy budynku Urzędu Gminy.

W obszarze OZE o większej skali istotna jest aktualna warstwa planistyczna: w 2025 r. przyjęto zmiany miejscowych planów dla dwóch fragmentów wsi Suchy Dąb (m.in. działki nr 127 oraz 314/2), które dopuszczają lokalizację instalacji fotowoltaicznych (w tym powyżej 500 kW) wraz z niezbędną infrastrukturą, a także z możliwością magazynowania energii. Ten kierunek może tworzyć praktyczną podstawę do rozwoju lokalnych porozumień energetycznych (np. klastra energii), opartych na połączeniu

wytwarzania energii z OZE z potrzebami obiektów publicznych i odbiorców lokalnych – przy zachowaniu zgodności z uwarunkowaniami przestrzennymi i środowiskowymi.

W zakresie biogazu wcześniejsze zamierzenie budowy biogazowni rolniczej w Grabinach-Zameczku nie zostało zrealizowane (postępowania środowiskowe zakończyły się odmową, a następnie formalnym domknięciem sprawy). W energetyce wiatrowej gmina nie wskazuje funkcjonujących farm, natomiast prowadzi wstępne rozeznanie możliwości lokalizacji elektrowni wiatrowych, co oznacza etap rozpoznawczy i konsultacyjny, a nie fazę realizacji.

DIAGNOZA

Gmina Suchy Dąb położona w mezoregionie Żuław Wiślanych charakteryzuje się niemal płaską rzeźbą terenu, występowaniem gleb mad o bardzo wysokiej żyzności oraz dobrze rozwiniętą siecią hydrograficzną typową dla obszarów polderowych. Wysoki potencjał agroekologiczny gminy wzmacnia korzystny stan wód podziemnych – dobry stan ilościowy i chemiczny), choć wody powierzchniowe – Wisła, Motława i Martwa Wisła – utrzymują się w stanie niezadowalającym z uwagi na zanieczyszczenia biogenne i przekształcenia hydromorfologiczne. Cały obszar objęty jest formami ochrony krajobrazu, co podnosi jego znaczenie przyrodnicze, ale ogranicza intensywność zabudowy i inwestycji. Jako główne presje środowiskowe wskazuje się niską emisję z sektora komunalno-bytowego oraz deficyty wilgotności gleby w okresach wiosennych i letnich. Klimat lokalny pozostaje umiarkowany, bez ekstremalnych zjawisk pogodowych, a rozwój OZE – głównie mikroinstalacji fotowoltaicznych – nabiera stopniowego tempa, co stanowi potencjał poprawy bilansu energetycznego i jakości powietrza w perspektywie kolejnych lat.

1.1 Analiza potencjału jakości życia w gminie i wyniki badania ankietowego

Na potrzeby opracowania przedmiotowej Strategii przeprowadzono badanie ankietowe (dalej Badanie ankietowe) mające na celu zbadanie potencjału jakości życia w gminie. Ankieta w formie elektronicznej i papierowej została wypełniona przez 230 osoby. Przyjęto następujące oceny: bardzo źle, źle, średnio, dobrze i bardzo dobrze. Poniżej przedstawiono dane (% odpowiedzi) w podziale na wiek, wykształcenie i status na rynku pracy ankietowanych osób.

Wykres 25 Liczba ankietowanych w podziale na płeć

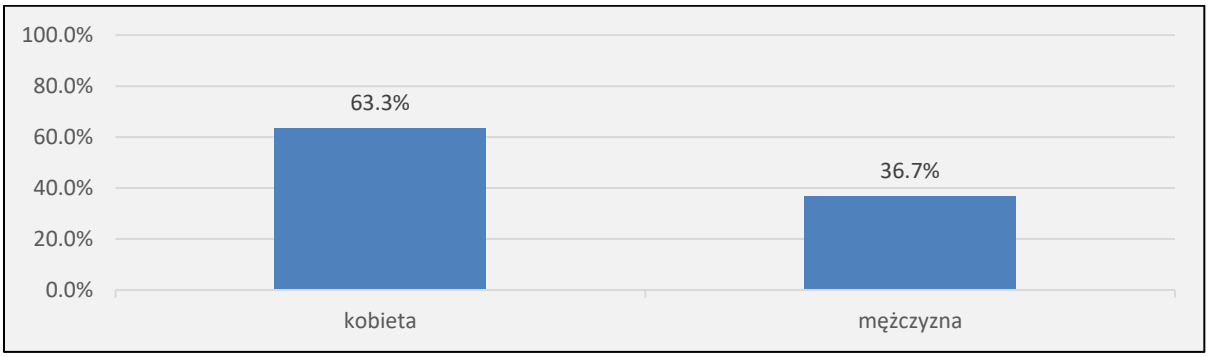

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 26 Liczba ankietowanych w podziale na wiek

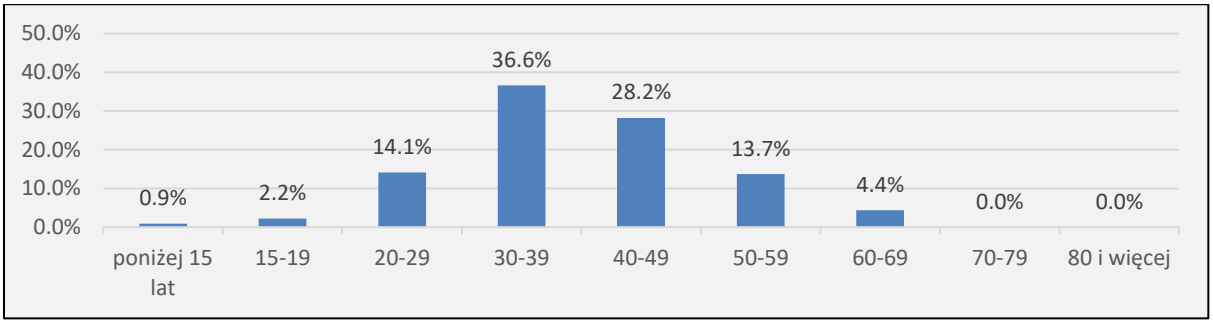

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 27 Liczba ankietowanych z podziałem na wykształcenie

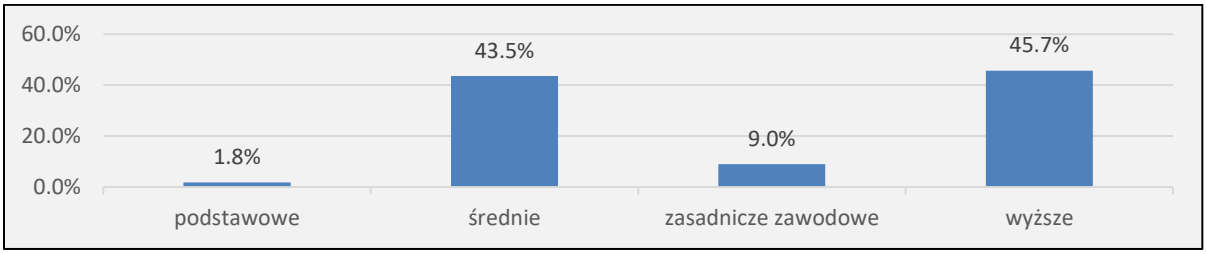

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 28 Liczba ankietowanych w podziale na status na rynku pracy

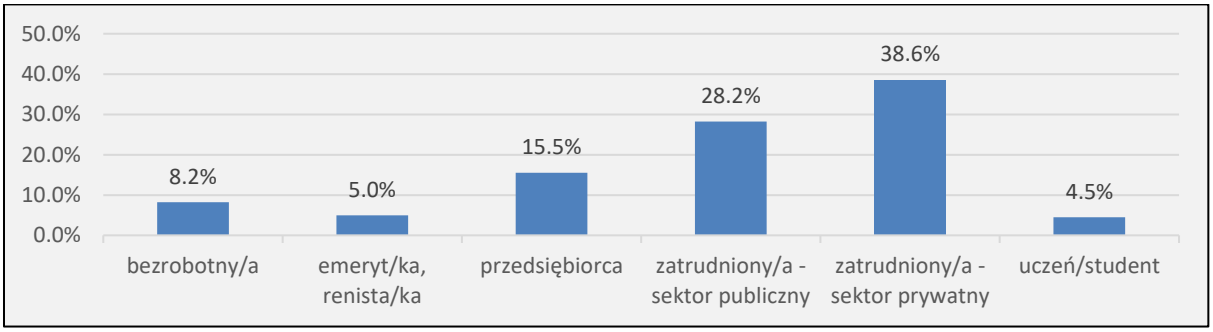

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 29 Ankietowani według miejsca zamieszkania

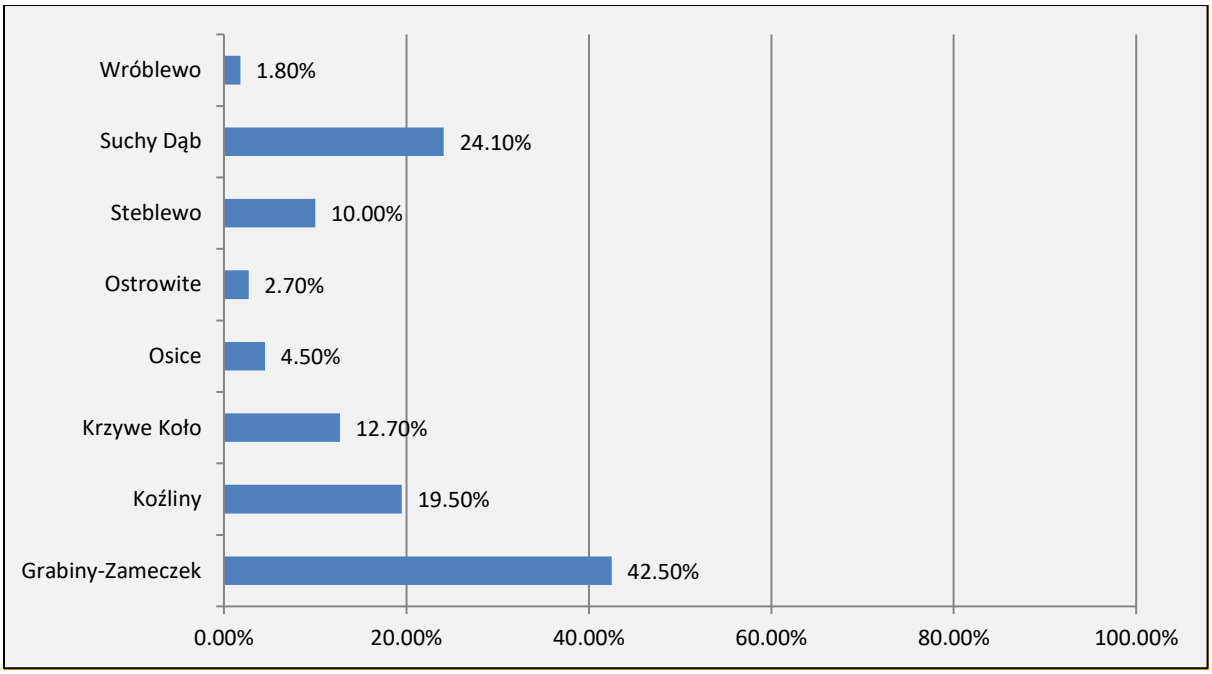

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wśród ankietowanych przeważały kobiety, osoby w wieku 30-49 lat, z wykształceniem średnim i zatrudnione w sektorze prywatnym.

Poniżej przedstawiono graficzne podsumowanie badania ankietowego (kolorem oznaczono najczęstsze odpowiedzi).

Wykres 30 ogólny standard życia

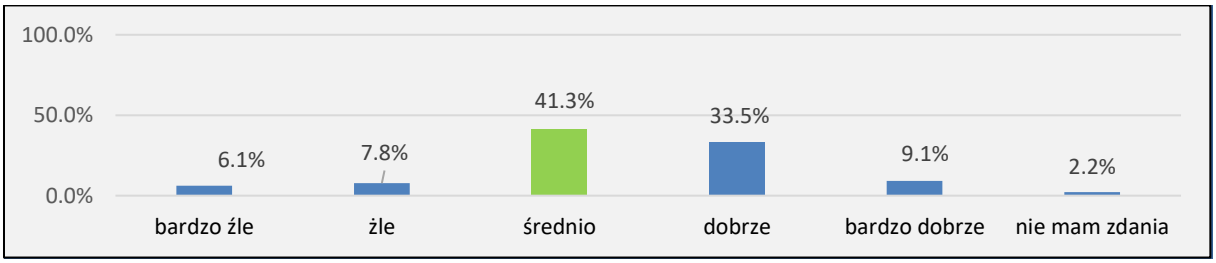

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 31 Dostępność usług zdrowotnych (przychodnie, apteki, specjaliści)

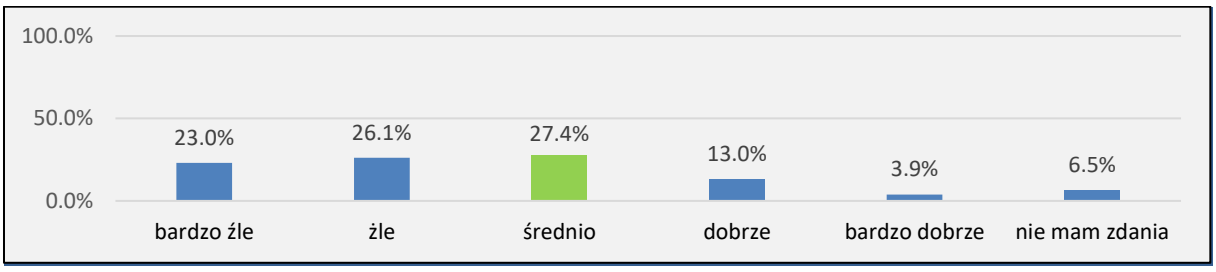

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 32 Dostępność (domy opieki, kluby seniora)

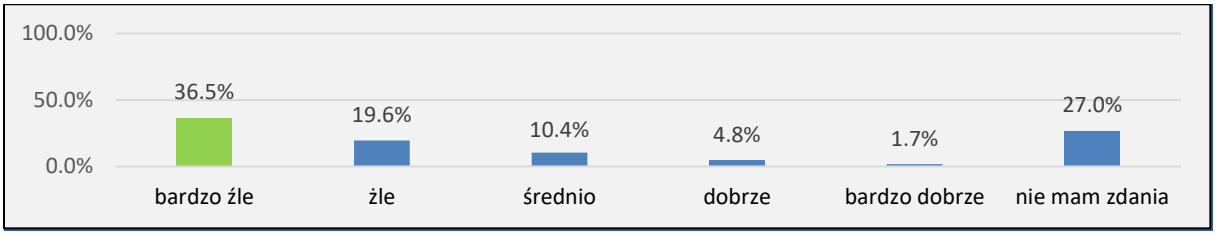

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 33 Poziom bezpieczeństwa publicznego

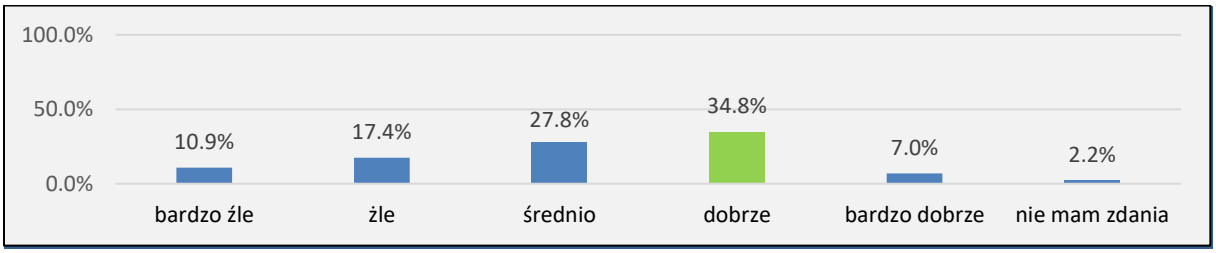

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 34 Atrakcyjność oferty kulturalnej

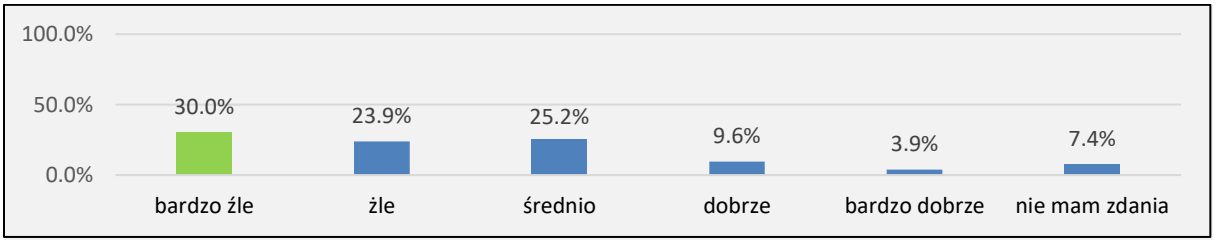

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 34 Oferta sportowo-rekreacyjna

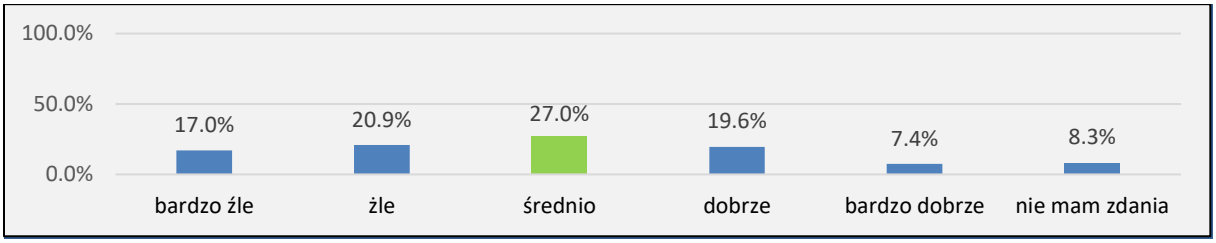

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 35 Dostępność mieszkań

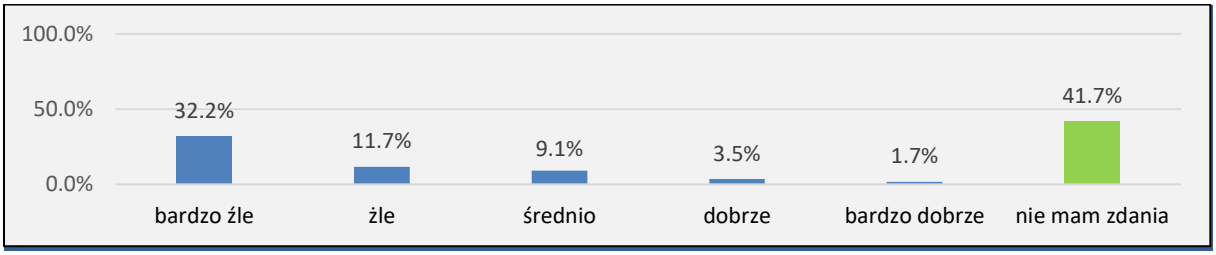

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 36 Dostępność (żłobki, przedszkola)

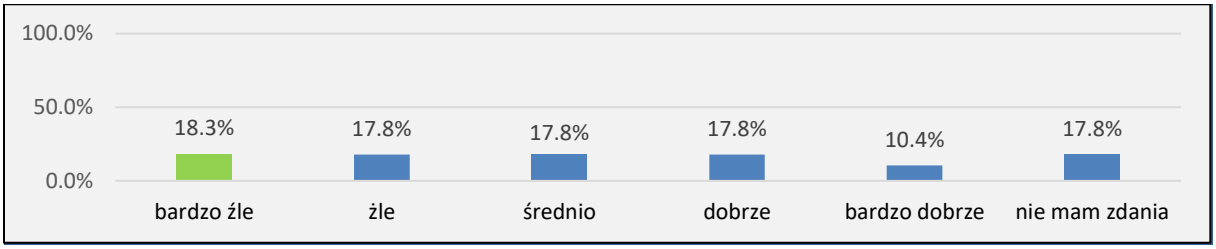

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 37 Poziom edukacji

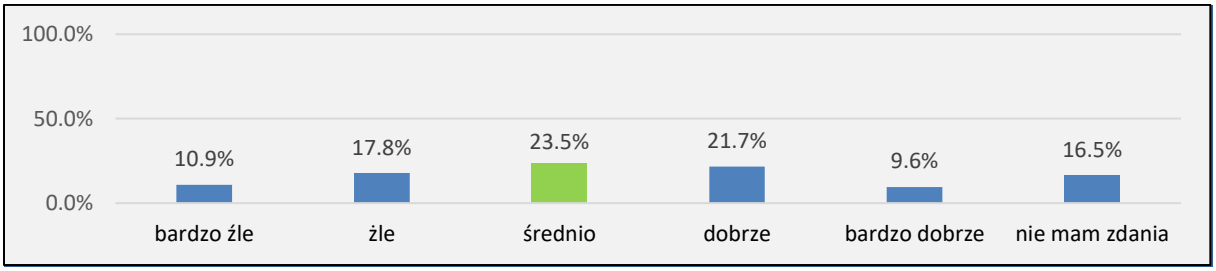

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 38 Dostępność do pozaszkolnej oferty edukacyjnej

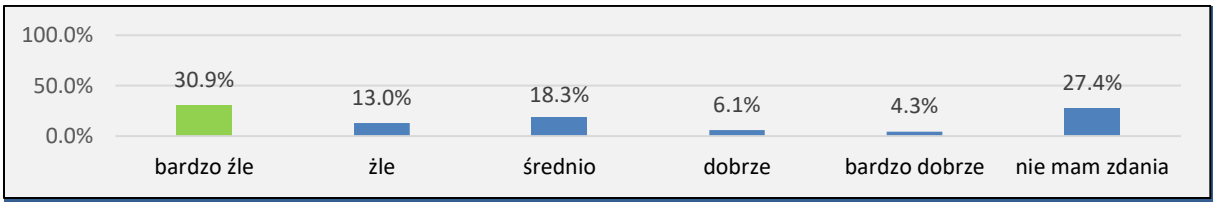

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 39 Poziom usług pomocy społecznej

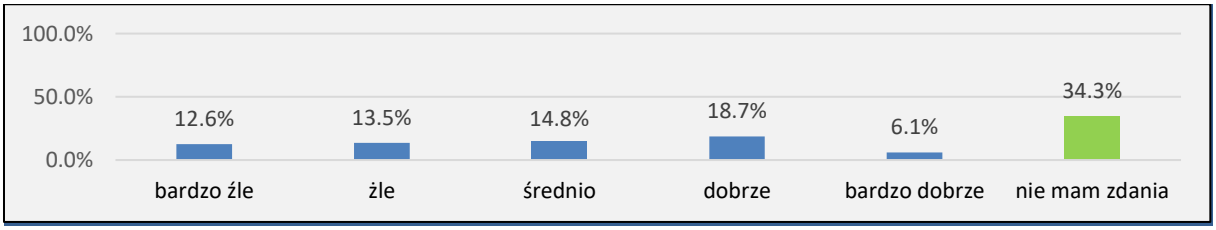

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 40 Poziom rozwiązywania problemów społecznych

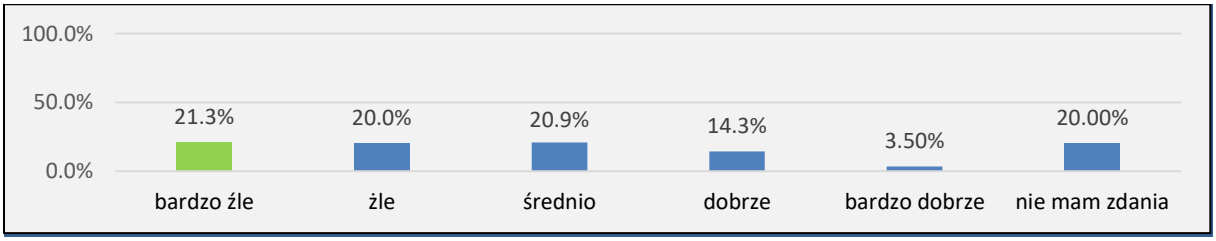

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 41 Poziom zarządzania w sytuacjach kryzysowych

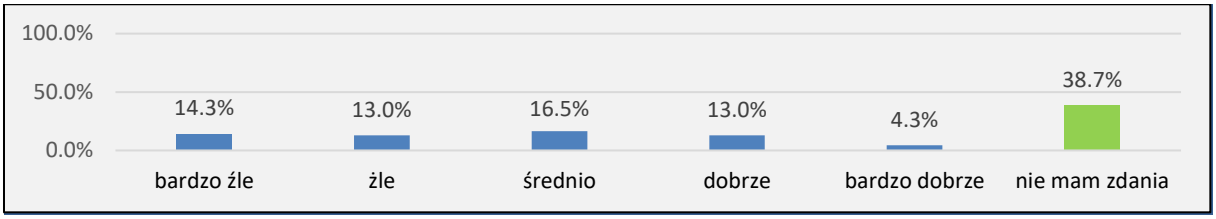

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 42 Dostępność komunikacyjna gminy

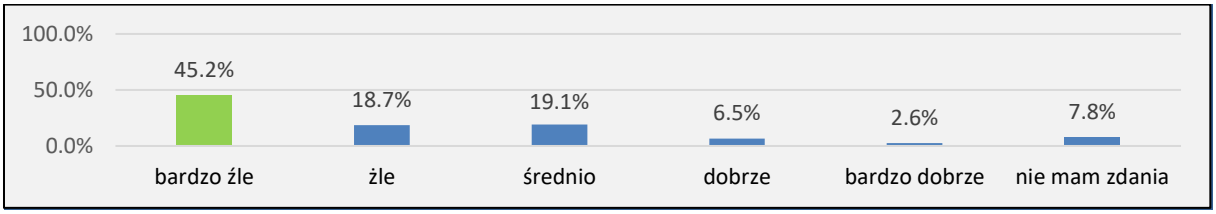

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 43 Stan infrastruktury technicznej (w tym drogowej, mediów)

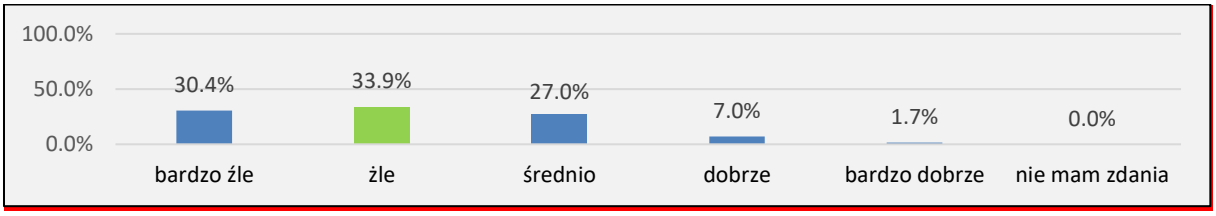

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 44 Dostęp i stan podstawowych mediów w gminie (wodociągi, kanalizacja)

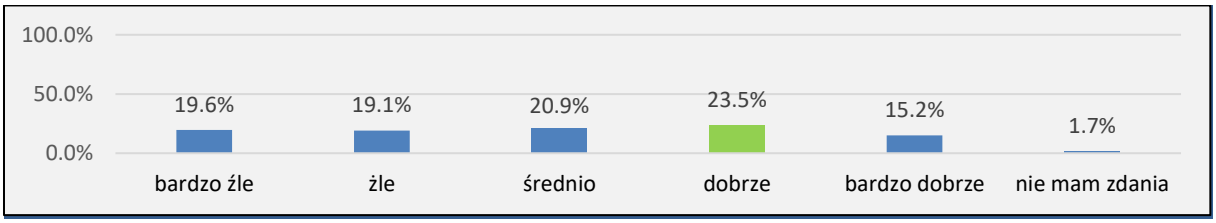

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 45 Ceny nieruchomości

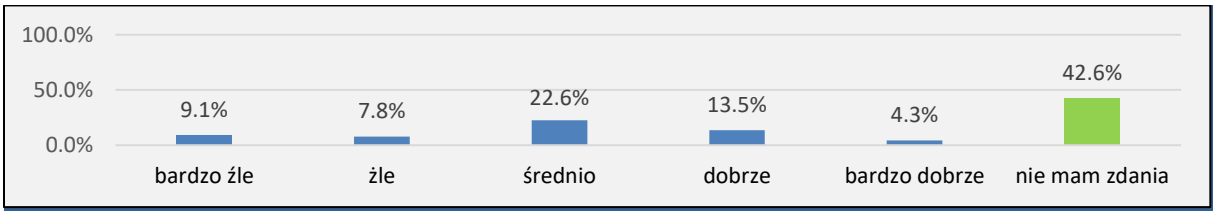

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 46 Poziom dochodów mieszkańców

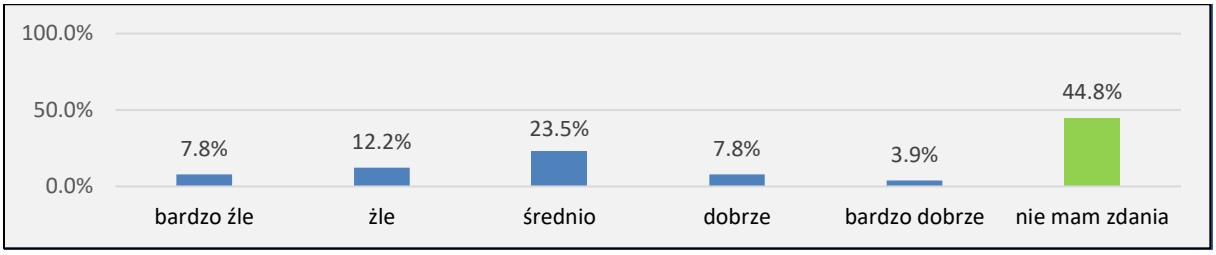

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 47 Możliwość podjęcia/zmiany pracy/lokalny rynek pracy

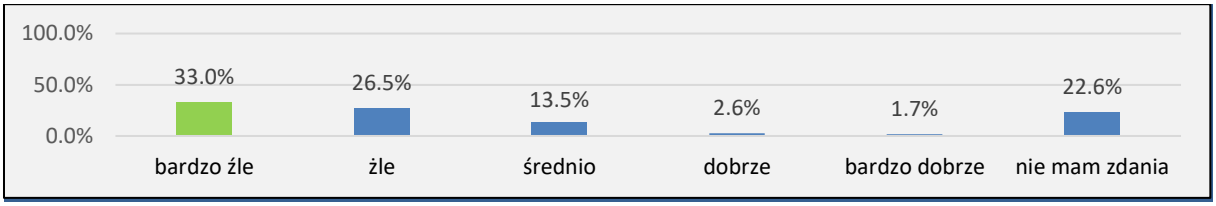

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 48 Dostęp do nowoczesnych technologii (Internet)

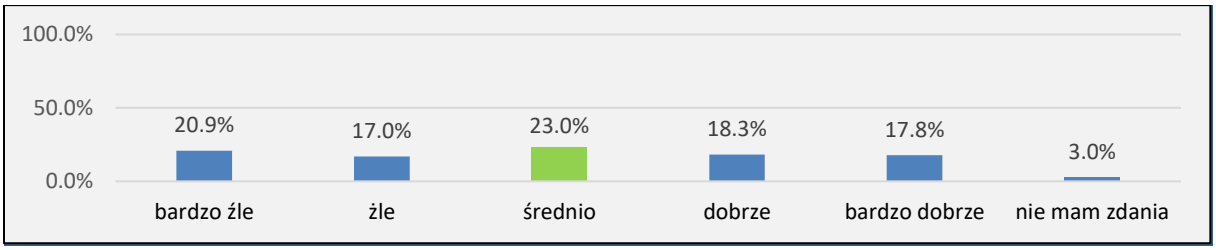

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 49 Czystość, porządek, estetyka gminy

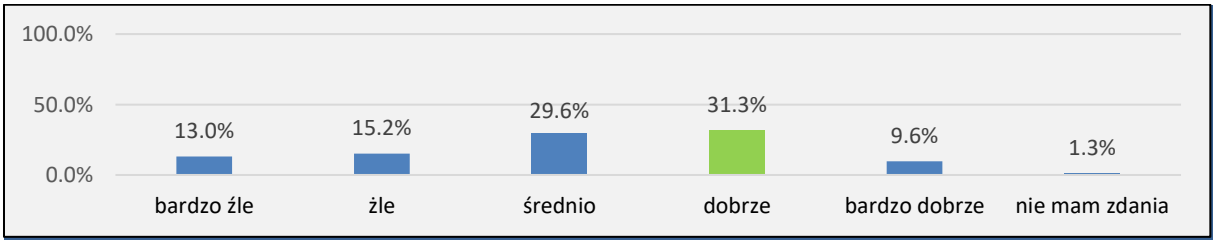

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 50 Poziom tożsamości lokalnej mieszkańców

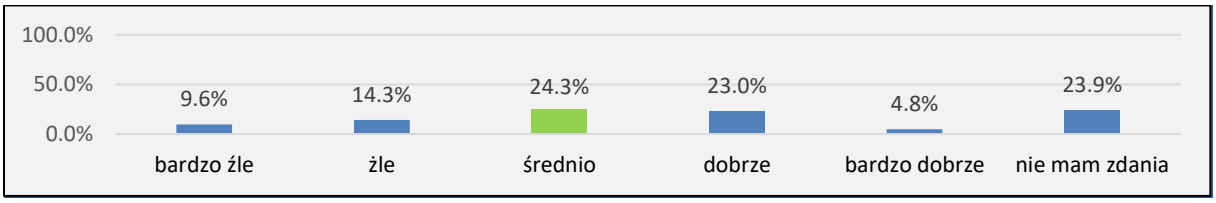

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 51 Poziom Aktywności Społecznej

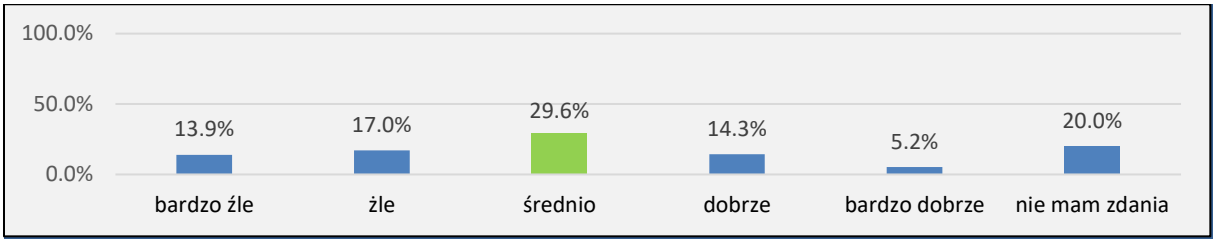

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 52 Lokalny patriotyzm, dziedzictwo i historia

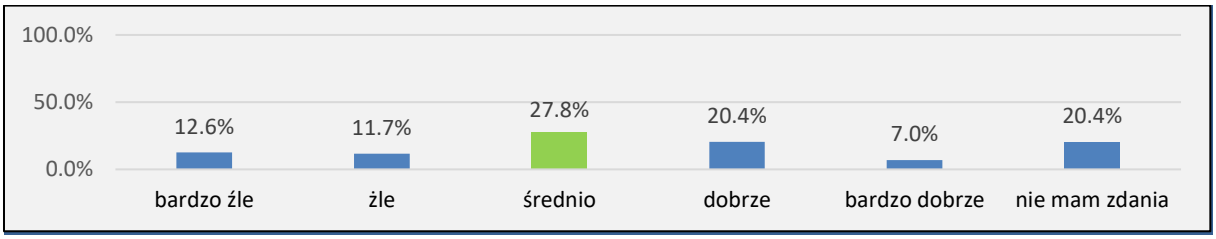

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 53 Jakość usług administracji publicznej

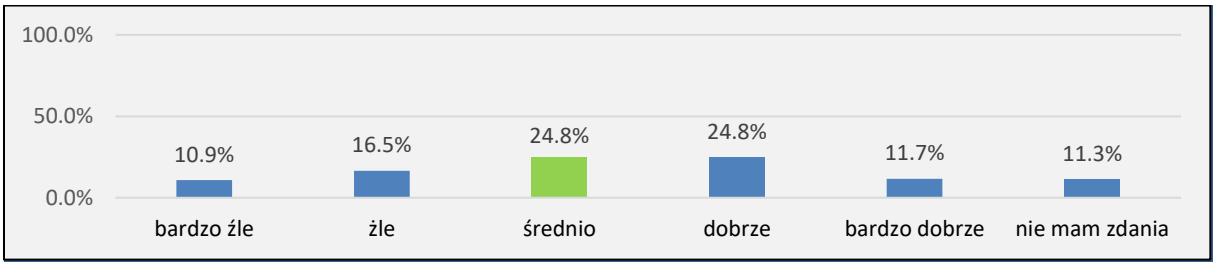

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 54 Poczucie życzliwości społecznej wśród mieszkańców

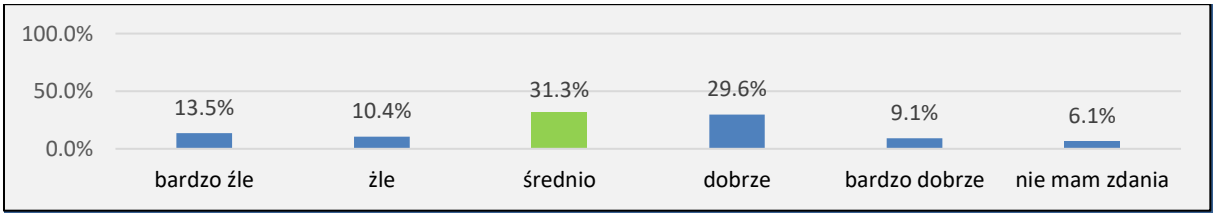

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 55 Możliwość prowadzenia działalności gospodarczej

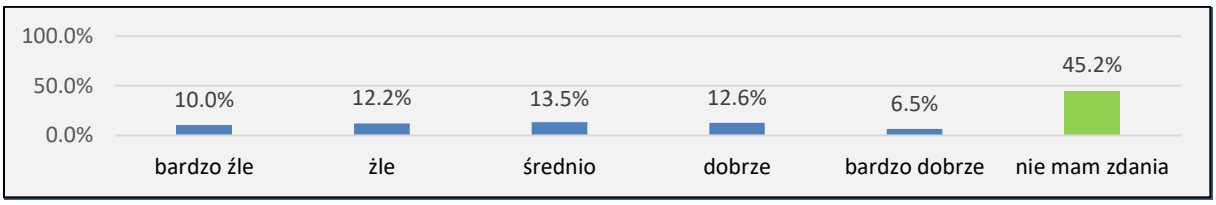

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 56 Warunki dla rolnictwa – prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego

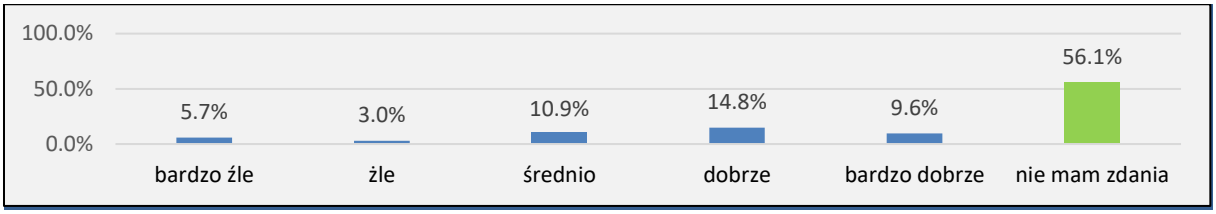

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 57 Atrakcyjność Inwestycyjna gminy (dla Inwestorów)

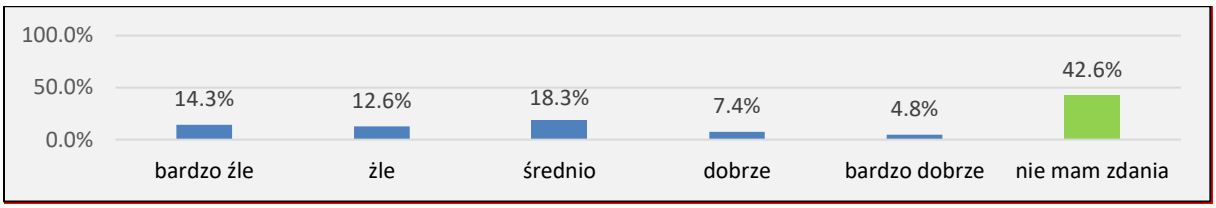

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 58 Poziom oferty turystycznej (ścieżki przyrodnicze, edukacyjne, szlaki piesze, rowerowe, obszary chronione, zabytki)

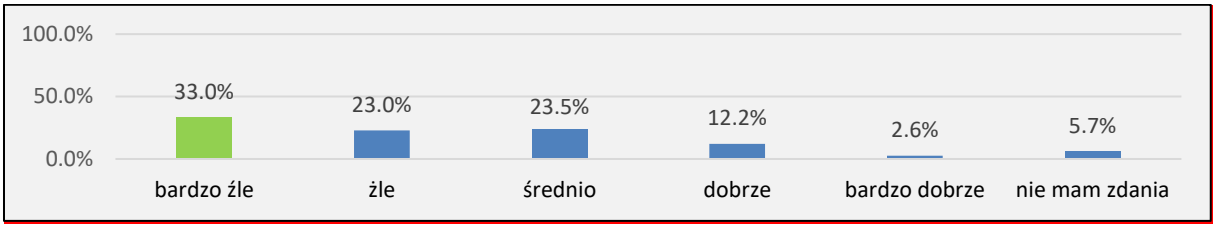

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 59 Jakość terenów rekreacyjnych (parki, promenada, mała architektura)

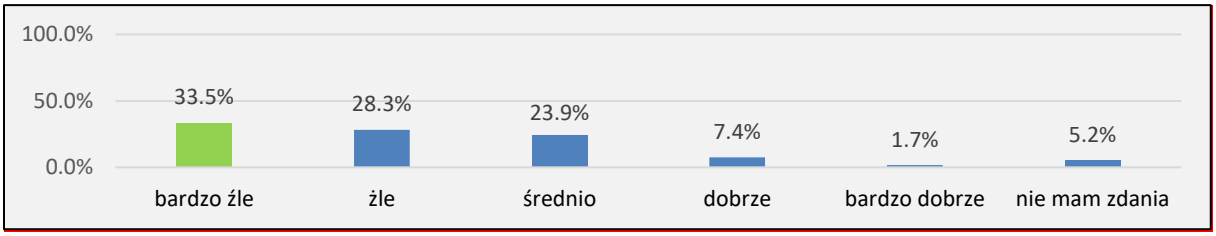

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 60 Poziom bazy turystycznej i wypoczynkowej (hotele, agroturystyka, pola biwakowe)

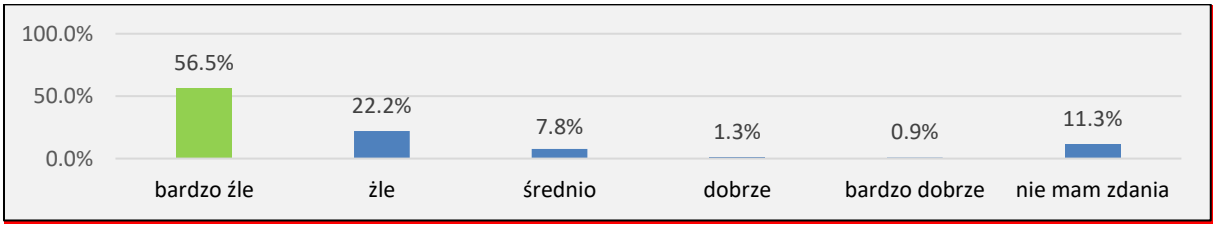

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 61 Stan środowiska naturalnego

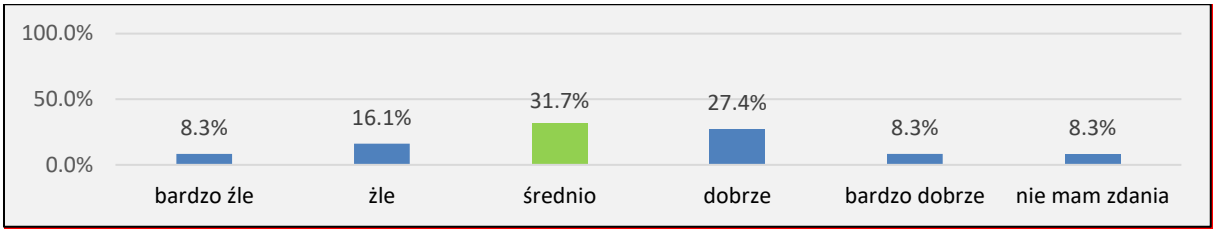

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 62 Poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie gminy

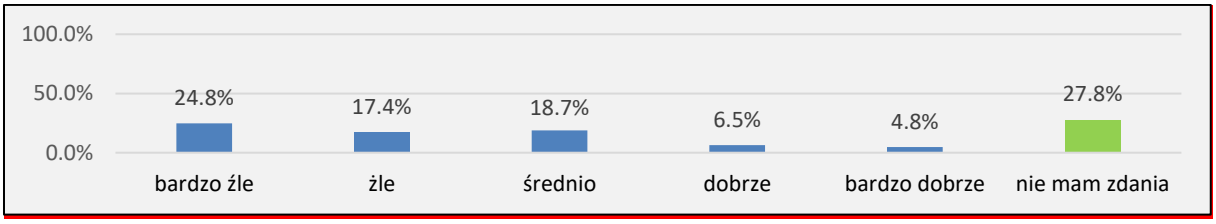

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 63 Lokalne produkty, wyroby, usługi, z czego gmina jest znana

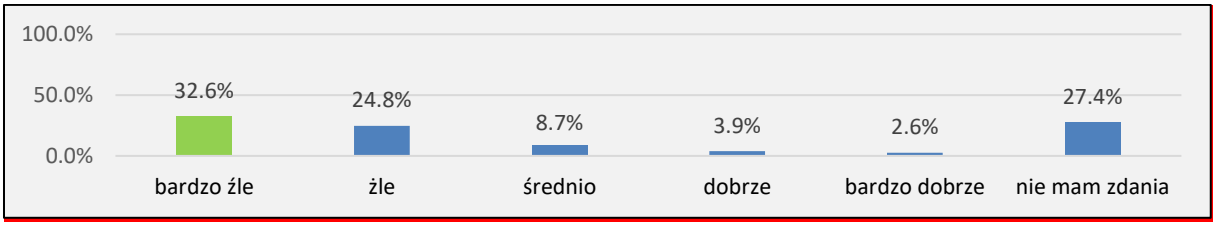

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Wykres 74 Czy Gmina Suchy Dąb jest Pani/a zdaniem dobrym miejscem do życia i rozwoju?

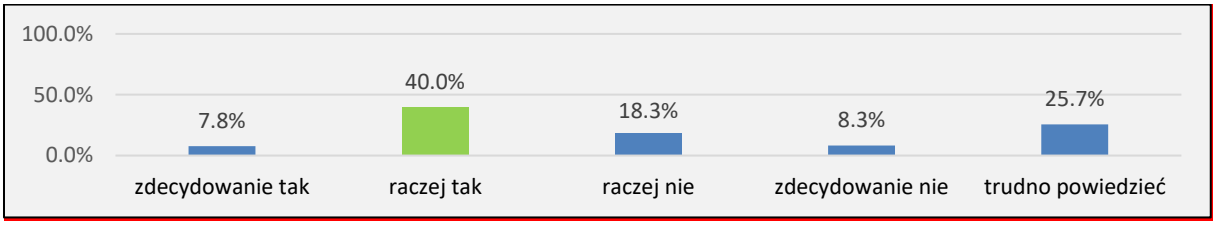

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Poniżej przedstawiono podsumowanie ocen z badania ankietowego wskazując najczęstsze odpowiedzi w poszczególnych obszarach tematycznych. Kolorem zielonym oznaczono przedmioty oceny, które większość osób oznaczyła jako dobrze lub bardzo dobrze natomiast czerwonym jako złe lub bardzo złe

Tabela 18 Podsumowanie ocen z badania ankietowego

PRZEDMIOT OCENY	NAJCZĘSTSZA ODPOWIEDŹ
Ogólny standard życia	Średnio
Dostępność usług zdrowotnych (przychodnie, apteki, specjaliści)	Źle/średnio
Dostępność (domy opieki, kluby seniora)	Bardzo źle
Poziom bezpieczeństwa publicznego	Dobrze
Atrakcyjność oferty kulturalnej	Źle/średnio

Oferta sportowo-rekreacyjna	średnio
Dostępność mieszkań	Nie mam zdania
Dostępność (żłobki, przedszkola)	Bardzo źle (prawie po równo również od 1 do 4)
Poziom edukacji	Średnio
Dostępność do pozaszkolnej oferty edukacyjnej	Bardzo źle/nie mam zdania
Poziom usług pomocy społecznej	Nie mam zdania
Poziom rozwiązywania problemów społecznych	Bardzo źle/źle/średnio
Poziom zarządzania w sytuacjach kryzysowych	Nie mam zdania
Dostępność komunikacyjna gminy	Bardzo źle
Stan infrastruktury technicznej (w tym drogowej, mediów)	Bardzo źle
Dostęp i stan podstawowych mediów w gminie (wodociągi, kanalizacja)	Dobrze
Ceny nieruchomości	Nie mam zdania
Poziom dochodów mieszkańców	Nie mam zdania
Możliwość podjęcia/zmiany pracy/lokalny rynek pracy	Bardzo źle
Dostęp do nowoczesnych technologii (Internet)	Średnio
Czystość, porządek, estetyka gminy	Dobrze
Poziom tożsamości lokalnej mieszkańców	Dobrze
Poziom Aktywności Społecznej	Średnio
Lokalny patriotyzm, dziedzictwo i historia	Średnio
Jakość usług administracji publicznej	Średnio/dobrze
Poczucie życzliwości społecznej wśród mieszkańców	Dobrze
Możliwość prowadzenia działalności gospodarczej	Nie mam zdania
Warunki dla rolnictwa – prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego	Nie mam zdania
Atrakcyjność Inwestycyjna gminy (dla Inwestorów)	Nie mam zdania
Poziom oferty turystycznej (ścieżki przyrodnicze, edukacyjne, szlaki piesze, rowerowe, obszary chronione, zabytki)	średnio
Jakość terenów rekreacyjnych (parki, promenada, mała architektura)	Bardzo źle
Poziom bazy turystycznej i wypoczynkowej (hotele, agroturystyka, pola biwakowe)	Bardzo źle
Stan środowiska naturalnego	Średnio
Poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie gminy	Nie mam zdania
Lokalne produkty, wyroby, usługi, z czego gmina jest znana	Bardzo źle

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Na podstawie powyższych danych można stwierdzić, że ogólny standard życia w gminie oceniany jest jako średni, przy czym występuje bardzo wyraźne zróżnicowanie pomiędzy poszczególnymi obszarami funkcjonowania gminy.

Relatywnie dobrze ocenione zostały aspekty społeczne i wspólnotowe, takie jak poziom bezpieczeństwa publicznego, czystość i estetyka gminy, poczucie życzliwości społecznej wśród mieszkańców oraz poziom tożsamości lokalnej. Świadczy to o sprzyjającym klimacie społecznym, dobrych relacjach sąsiedzkich oraz poczuciu identyfikacji mieszkańców z miejscem zamieszkania. Pozytywnie, choć niejednoznacznie, oceniana jest także jakość usług administracji publicznej.

Jednocześnie znaczące deficyty dotyczą infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. Dostępność komunikacyjna gminy oraz stan infrastruktury, w tym drogowej i mediów, zostały ocenione bardzo źle, co istotnie obniża komfort codziennego funkcjonowania mieszkańców i ogranicza atrakcyjność osiedleńczą oraz inwestycyjną gminy. Wyjątkiem jest dostęp do podstawowych mediów, takich jak wodociągi i kanalizacja, który oceniono dobrze, oraz dostęp do Internetu, oceniany na poziomie średnim.

Szczególnie niekorzystnie postrzegana jest sfera usług społecznych, zwłaszcza w odniesieniu do dostępności żłobków, przedszkoli oraz oferty dla seniorów (domy opieki, kluby seniora), które oceniono bardzo źle. Negatywne oceny dotyczą również dostępności pozaszkolnej oferty edukacyjnej oraz skuteczności rozwiązywania problemów społecznych, co może wskazywać na niewystarczające wsparcie dla różnych grup mieszkańców na różnych etapach życia.

W obszarze rynku pracy i rozwoju gospodarczego dominują brak opinii lub oceny bardzo złe. Możliwość podjęcia lub zmiany pracy została oceniona skrajnie negatywnie, co sugeruje ograniczony lokalny rynek pracy i niewielką liczbę atrakcyjnych miejsc zatrudnienia. Brak jednoznacznych ocen dotyczących dochodów mieszkańców, cen nieruchomości, warunków dla przedsiębiorczości, rolnictwa czy atrakcyjności inwestycyjnej może świadczyć o niskiej rozpoznawalności tych obszarów lub ograniczonym zainteresowaniu mieszkańców tematyką gospodarczą.

Sfera kultury, sportu i rekreacji oceniana jest głównie jako średnia lub słaba. Atrakcyjność oferty kulturalnej oraz sportowo-rekreacyjnej nie spełnia w pełni oczekiwań mieszkańców, natomiast jakość terenów rekreacyjnych oraz baza turystyczna i wypoczynkowa zostały ocenione bardzo źle. Również lokalne produkty, wyroby i usługi, z których gmina mogłaby być znana, oceniono bardzo nisko, co wskazuje na niewykorzystany potencjał promocyjny i turystyczny.

Tabela 19 Przedsięwzięcia wskazane przez mieszkańców gminy w badaniu ankietowym, które są najpilniejsze w celu poprawy warunków życia i zachęcenia mieszkańców do pozostania w gminie lub powrotu do niej

PRZEDSIĘWZIĘCIE	% ODPOWIEDZI
Lepsza i szersza oferta edukacyjna (szkolnictwo zawodowe, podnoszenie kwalifikacji, staże, praktyki)	28,7
Tworzenie nowych miejsc pracy	38,3
Lepsze warunki i wsparcie dla rozwoju przedsiębiorczości, zakładania własnych firm, samo-zatrudnienia	27,4
Lepsze warunki i wsparcie dla rozwoju gospodarstw rolnych (*doradztwo, gospodarka wodą, infrastruktura transportowa)*	16,5
Lepsze połączenia komunikacyjne z regionem i światem, drogi, itp.	76,5
Wsparcie rozwoju budownictwa mieszkaniowego, większa dostępność mieszkań	21,7
Aktywniejsza polityka prorodzinna: realne wsparcie dla rodzin, dzieci, matek (przedszkola, żłobki, itp.)	30,9
Podniesienie, jakości i poszerzenie oferty usług komunalnych (czystość, woda, odpady komunalne, itp.)	35,2
Pełniejsze włączenie mieszkańców w procesy planowania, decydowania i zarządzania samorządowego	26,5
Stworzenie atrakcyjnej infrastruktury podmiejskiej/wiejskiej: chodniki, przystanki, ścieżki rowerowe, obiekty sportowe	67,4
Stworzenie przez samorząd oferty dla młodych: stypendia, granty, staże, ulgi, inkubatory, doradztwo zawodowe	26,1
Poprawa warunków środowiskowych: więcej zieleni, czystość powietrza, rzek, itp.	31,3
Zwiększenie atrakcyjności (oferty) turystycznej	28,3
Lepsza promocja miejscowości i regionu, budowanie marki, prestiżu, dobrych skojarzeń	30,9
Budowanie lokalnego patriotyzmu, tożsamości, dumy z lokalnej historii, kultury, integrowanie wokół lokalnych wartości	20,4
Poprawa bezpieczeństwa (drogowego, epidemiologicznego, ograniczenie przestępczości, itp.)	38,7
Atrakcyjna oferta kulturalna i spędzania czasu wolnego	38,7
Lepsze planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	40,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie Badania ankietowego

Obraz gminy jest umiarkowanie pozytywny: mieszkańcy częściej widzą warunki życia jako akceptowalne niż złe, ale wskazują na wyraźne braki „twardych" usług publicznych. Najczęściej

powtarzają się uwagi o niedostatecznej dostępności komunikacyjnej, jakości dróg i części infrastruktury technicznej; słabsze noty zbiera też dostęp do usług zdrowotnych oraz oferta czasu wolnego i kultury. Relatywnie lepiej postrzegane są bezpieczeństwo i podstawowe media, choć i tu oczekuje się dalszych usprawnień. Wysoka liczba odpowiedzi „trudno powiedzieć" przy wybranych zagadnieniach sugeruje lukę informacyjną – potrzebę prostego komunikowania standardu usług i planów inwestycyjnych.

Priorytety mieszkańców koncentrują się na inwestycjach drogowych i poprawie skomunikowania, następnie na modernizacji przestrzeni i obiektów publicznych oraz na porządkowaniu ładu przestrzennego. W dalszej kolejności oczekuje się wzmocnienia oferty rekreacyjno-kulturalnej, poprawy usług komunalnych i bezpieczeństwa, a także działań prozatrudnieniowych. Niższe, ale zauważalne zainteresowanie dotyczy turystyki, przedsiębiorczości i mieszkalnictwa. Rekomendowany kierunek to pakiet: „drogi i dojazdy + odnowa przestrzeni publicznych + czytelne planowanie", wsparty lepszą komunikacją z mieszkańcami i mechanizmami partycypacji (konsultacje, budżet obywatelski), aby domknąć lukę informacji i zwiększyć akceptację kolejnych projektów.

1.2 Wnioski z diagnozy

Na podstawie diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Suchy Dąb w przedmiotowym punkcie zaprezentowano wnioski z ww. analiz. Wnioski zostały zdefiniowane w układzie przedstawionym poniżej.

Rysunek 11 Struktura wniosków z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Suchy Dąb

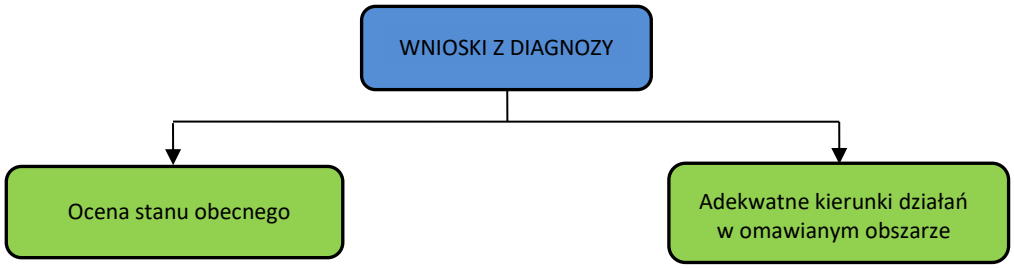

Źródło: opracowanie własne

Poniżej zaprezentowano wnioski z diagnozy sytuacji w gminie Suchy Dąb zgodnie z powyższym układem w podziale na sferę społeczną, gospodarczą, przestrzenną i klimatyczno-środowiskową.

Tabela 20 Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej gminy Suchy Dąb

SFERA SPOŁECZNA	
Ocena stanu obecnego	Ogólne kierunki działań
Stabilna liczba mieszkańców, dodatnie saldo migracja młodych ludzi	Zintensyfikowanie działań zachęcających do osiedlania się rodzin na terenie gminy, rozbudowa infrastruktury na terenach przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe
Rozwinięta współpraca Gminy z innymi jednostkami	Dalszy rozwój działalności Gminy w partnerstwach, związkach, stowarzyszeniach itp.
Starzejące się społeczeństwo	Prowadzenie działań zachęcających mieszkańców do zakładania rodzin i osiedlania się rodzin na terenie gminy
Sieć szkół publicznych odpowiednia do potrzeb gminy	Modernizacja i doposażenie placówek oświatowych, realizacja programów edukacyjnych
Zapewniona podstawowa opieka zdrowotna	Dalsza działalność przychodni i aptek, z jednoczesnym podniesieniem poziomu usług i standardów świadczonej podstawowej opieki zdrowotnej.
Brak specjalistycznej opieki zdrowotnej	Rozszerzenie oferty zdrowotnej

Rosnąca aktywność organizacji pozarządowych	Aktywizacja mieszkańców w kwestii społeczeństwa obywatelskiego, współpraca Gminy i sołectw z organizacjami pozarządowymi
Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego – stosunkowo mała liczba stwierdzonych przestępstw	Działania edukacyjne na rzecz piętnowania zachowań łamiących normy społeczne
Rozwinięta baza kulturalna	Utrzymanie stanu obiektów kulturowych, realizacja programów grantowych w obszarze kultury
Rozwinięta baza sportowo-rekreacyjna	Dalsza rozbudowa i modernizacja bazy sportowej m.in. o strefy aktywności (np. siłownie zewnętrzne, place zabaw, boiska) na terenie gminy
Występujące problemy społeczne	Realizacja programów zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych, aktywizacja osób starszych i ich integracja społeczna
Odpowiednie zarządzanie kryzysowe	Dalsza realizacja planów i działań związanych z zarządzaniem kryzysowym

Źródło: opracowanie własne

Tabela 21 Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej gminy Suchy Dąb

SFERA GOSPODARCZA	
Ocena stanu obecnego	Ogólne kierunki działań
Wzrost przedsiębiorczości w gminie	Dalsze działania mające na celu wspieranie prowadzenia działalności gospodarczej w gminie
Utrzymujący się poziom bezrobocia	Pozyskiwanie nowych inwestorów
Stabilna sytuacja finansowa gminy	Racjonalne gospodarowania środkami publicznymi
Poziom zamożności najwyższy spośród gmin powiatu gdańskiego	Podejmowanie dalszych działań w celu pozyskania inwestorów, dalsza aktywizacja przedsiębiorcza mieszkańców
Zatrudnienie oparte o sektor publiczny	Pozyskiwanie nowych inwestorów
Brak zakładów oddziałujących negatywnie na środowisko	Monitoring działalności gospodarczej pod kątem oddziaływania na środowisko
Warunki do rozwoju agroturystyki	Wspieranie inicjatyw przedsiębiorczych, tworzenie warunków infrastrukturalnych i administracyjnych do rozwoju branż
Brak inkubatorów przedsiębiorczości i ofert inwestycyjnych	Podjęcie działań wspierających rozwój przedsiębiorczości w gminie

Źródło: opracowanie własne

Tabela 22 Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej gminy Suchy Dąb

SFERA PRZESTRZENNA	
Ocena stanu obecnego	Ogólne kierunki działań
Dogodne połączenie komunikacyjne względem ośrodków miejskich wyższego rzędu (	Modernizacja dróg, zapewnienie transportu zbiorowego z dużymi ośrodkami miejskimi
Mała liczba dróg rowerowych	Budowa dróg rowerowych
Jakość dróg wymagająca niewielkich modernizacji	Dalsza modernizacja istniejących dróg i infrastruktury towarzyszącej
Zasoby kulturowe o stosunkowo wysokiej atrakcyjności turystycznej	Pielęgnowanie zasobów kulturowych jako lokalnych zabytków
Brak systemu ciepłowniczego	Modernizacja systemów grzewczych na mniej emisyjne
Marginalny zasięg sieci gazowej	Inwestycje w źródła ciepła oparte o OZE
Rozbudowana sieć kanalizacyjna	Modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacji
Rozbudowana sieć wodociągowa	Dalsza modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej
Uregulowana gospodarka odpadami	Budowa PSZOK
Funkcjonujące oczyszczalnie ścieków	Bieżąca modernizacja oczyszczalni ścieków
Brak czynnej linii z ruchem pasażerskim na terenie gminy	Wykorzystanie połączeń kolejowych, działania na rzecz uruchomienia przewozów pasażerskich, integracja transportu kolejowego i autobusowego
Wciąż niski wskaźnik dostępności mieszkań	Przeznaczanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe, pozyskiwanie inwestorów
Nierozwinięta infrastruktura turystyczna	Budowa miejsc o przeznaczeniu turystycznym i okołoturystycznym
Dobry stan i parametry sieci elektroenergetycznej i teleinformatycznej	Bieżąca konserwacja sieci elektroenergetycznej, modernizacja sieci do wysokich parametrów

Estetyka przestrzeni publicznej na zadowalającym poziomie	Dalsze prace pielęgnacyjne, edukacja mieszkańców
Bogate zasoby kulturowe	Bieżąca renowacja obiektów zabytkowych, budowanie oferty turystycznej opartej o zabytki
Niewystarczające środki na renowację obiektów zabytkowych	Pozyskiwanie finansowania

Źródło: opracowanie własne

Tabela 23 Wnioski z diagnozy sytuacji klimatyczno-środowiskowej gminy Suchy Dąb

SFERA KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWA	
Ocena stanu obecnego	Ogólne kierunki działań
Występujący problem tzw. „niskiej emisji”	Ograniczenie tzw. „niskiej emisji” poprzez wymianę indywidualnych źródeł ciepła na mniej emisyjne (wdrażanie programów wymiany źródeł ciepła, edukacja ekologiczna mieszkańców)
Gleby o potencjale właściwym dla upraw rolniczych	Rozwój gospodarstw rolnych
Rozwinięta sieć rzeczna	Wykorzystanie zasobów wodnych do celów turystycznych
Wzrost wykorzystania OZE w gminie	Zachęcanie mieszkańców i przedsiębiorców do korzystania z OZE
Duża powierzchnia terenów objętych formami ochrony przyrody	Działania pielęgnacyjne terenów, starania na rzecz objęcia nowych terenów formami ochrony przyrody

Tak sformułowane wnioski z diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej oraz atrakcyjności inwestycyjnej gminy Suchy Dąb stanowiły podstawę do analizy SWOT/TOWS i identyfikacji determinantów rozwoju gminy a następnie celów rozwojowych.

2 Określenie cech warunkujących rozwój gminy i społeczności lokalnej

2.1 Analiza SWOT /TOTS

Pogłębiona analiza stanu i uwarunkowań rozwoju gminy Suchy Dąb pozwala na dokonanie bilansu strategicznego gminy. Sporządzono go w oparciu o analizę SWOT, która polega na szczegółowym zestawieniu mocnych i słabych stron oraz określeniu szans i zagrożeń rozwoju gminy. Analiza została dokonana w podziale na 4 poniższe obszary:

- sfera społeczna,
- sfera gospodarcza,
- sfera przestrzenna,
- sfera klimatyczno-środowiskowa.

Analiza SWOT – sfera społeczna

Poniżej analiza SWOT gminy Suchy Dąb w sferze społecznej.

Tabela 24 Analiza SWOT gminy Suchy Dąb w sferze społecznej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– zapewnione podstawowe usługi zdrowotne – rozwinięta baza kulturalna – rozwinięta baza sportowo-rekreacyjna – sieć szkół odpowiednia do potrzeb gminy – stosunkowo wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego – rosnąca aktywność organizacji pozarządowych – odpowiednie zarządzanie kryzysowe – rozwinięta współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego	– starzejące się społeczeństwo – utrzymujący się poziom bezrobocia – ujemny przyrost naturalny i zmienne saldo migracyjne – odpływ wykształconych i aktywnych zawodowo osób do większych ośrodków miejskich – występujące problemy społeczne – brak specjalistycznej opieki zdrowotnej
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
– możliwość pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych (w tym w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027) na działania zwiększające przedsiębiorczość mieszkańców, rozwiązujące problemy społeczne, inwestycje gminne zwiększające atrakcyjność gminy zwłaszcza dla młodych ludzi	– niekorzystne prognozy demograficzne (starzejąca się ludność i utrzymujący przyrost naturalny, niestabilne saldo migracji)

Źródło: opracowanie własne

Mocne strony gminy związane są przede wszystkim z rozbudowaną bazą kulturalną i sportową, bezpieczeństwem publicznym, odpowiednim zarządzaniem kryzysowym, rosnącą działalnością organizacji pozarządowych oraz rozwiniętą współpracą z innymi jednostkami samorządu terytorialnego. Słabe strony dotyczą czynników demograficznych, występowania problemów

społecznych, dostępności do specjalistycznych usług zdrowotnych. Jako szanse należy wskazać fundusze zewnętrzne a jako zagrożenie definiowane są jako niekorzystne prognozy demograficzne.

Analiza SWOT – sfera gospodarcza

Poniżej analiza SWOT gminy Suchy Dąb w sferze gospodarczej.

Tabela 25 Analiza SWOT gminy Suchy Dąb w sferze gospodarczej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– widoczny wzrost przedsiębiorczości w gminie – stabilna sytuacja finansowa gminy – poziom zamożności mieszkańców najwyższy spośród gmin powiatu gdańskiego – brak zakładów oddziałujących negatywnie na środowisko – potencjał do rozwoju agroturystyki – dostępność terenów objętych planami miejscowymi dopuszczającymi lokalizację instalacji fotowoltaicznych – wysoki poziom zwodociągowania i rozwinięta infrastruktura techniczna sprzyjająca rozwojowi inwestycji energetycznych	– utrzymujący się poziom bezrobocia – odpływ wykształconych i aktywnych zawodowo osób do większych ośrodków miejskich – brak inkubatorów przedsiębiorczości i ofert inwestycyjnych – niski dochód – bo są tylko podatki rolne – niski poziom lokalnej produkcji energii i ograniczone wykorzystanie OZE w skali gminnej – ograniczona baza dochodów bieżących, co utrudnia samodzielne finansowanie inwestycji energetycznych
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
– możliwość pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych, w tym w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027 – pozyskiwanie inwestorów krajowych i zagranicznych – rozwój odnawialnych źródeł energii (fotowoltaika) w oparciu o obowiązujące plany miejscowe – możliwość utworzenia lokalnego klastra energii lub innych form współpracy energetycznej – dostęp do środków krajowych i unijnych na transformację energetyczną i magazynowanie energii – obniżenie kosztów energii dla obiektów publicznych i mieszkańców w długiej perspektywie	– niekorzystne prognozy demograficzne (dalszy odpływ siły roboczej) – niska rozpoznawalność turystyczna i gospodarcza gminy – niestabilność przepisów prawa dotyczących inwestycji i prowadzenia działalności gospodarczej – niestabilność i zmienność regulacji prawnych w zakresie OZE i systemów wsparcia – opór społeczny wobec inwestycji energetycznych (szczególnie większej skali)

Źródło: opracowanie własne

Analiza SWOT w sferze gospodarczej wskazuje, że gmina Suchy Dąb dysponuje stabilnymi podstawami rozwoju, wynikającymi ze wzrostu przedsiębiorczości, relatywnie wysokiego poziomu zamożności mieszkańców, stabilnej sytuacji finansowej oraz dobrego wyposażenia w infrastrukturę techniczną. Atutem gminy jest także brak działalności silnie oddziałującej na środowisko oraz dostępność terenów

objętych planami miejscowymi umożliwiającymi rozwój odnawialnych źródeł energii, co tworzy potencjał dla inwestycji w fotowoltaikę i energetykę lokalną. Jednocześnie do kluczowych barier rozwojowych należą ograniczona baza dochodów bieżących, utrzymujący się poziom bezrobocia, odpływ aktywnych zawodowo mieszkańców oraz brak wyspecjalizowanych narzędzi wsparcia przedsiębiorczości. Szanse rozwoju gminy wiążą się przede wszystkim z dostępem do środków zewnętrznych oraz rozwojem OZE i współpracy energetycznej, które mogą wzmocnić lokalną gospodarkę i obniżyć koszty funkcjonowania. Do głównych zagrożeń zalicza się niekorzystne trendy demograficzne, niską rozpoznawalność gospodarczą gminy oraz niestabilność regulacyjną, w tym w obszarze inwestycji i energetyki odnawialnej.

Analiza SWOT – sfera przestrzenna

Poniżej analiza SWOT gminy Suchy Dąb w sferze przestrzennej.

Tabela 26 Analiza SWOT gminy Suchy Dąb w sferze przestrzennej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– dogodne połączenie komunikacyjne względem ośrodków miejskich wyższego rzędu – gleby o potencjale właściwym dla upraw rolniczych – dobry stan i parametry sieci elektroenergetycznej i teleinformatycznej – rozwinięta sieć rzeczna – zasoby kulturowe o stosunkowo wysokiej atrakcyjności turystycznej – rozbudowana sieć kanalizacyjna i wodociągowa – funkcjonujące oczyszczalnie ścieków – estetyka przestrzeni publicznej na zadowalającym poziomie – uregulowana gospodarka odpadami	– mała liczba dróg rowerowych – jakość dróg wymagająca remontów i modernizacji – występujący problem tzw. „niskiej emisji” – brak systemu ciepłowniczego – marginalny zasięg sieci gazowej – wciąż niski wskaźnik dostępności mieszkań – niewystarczające środki na renowację obiektów zabytkowych
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
– możliwość pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych, w tym w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027 na inwestycje komunalne i proinwestycyjne – pozyskiwanie inwestorów	– mnogość kosztochłonnych potrzeb inwestycyjnych, których realizacja musi być rozłożona w czasie

Źródło: opracowanie własne

Mocne strony gminy dotyczą dostępności komunikacyjnej gminy, dobrego stanu sieci elektroenergetycznej i teleinformatycznej, atrakcyjnych zasobów kulturowych, rozbudowanej sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, estetyki publicznej, uregulowanej gospodarki odpadami, funkcjonujących oczyszczalni ścieków. Jako szanse dla rozwoju gminy wskazano fundusze zewnętrzne i pozyskiwanie inwestorów. Jako słabe strony wskazano małą liczbę dróg rowerowych, jakość dróg wymagającą poprawy, marginalny zasięg sieci gazowej, niską dostępność mieszkań, brak systemu ciepłowniczego, małą skalę renowacji obiektów zabytkowych. Zagrożeniem dla rozwoju gminy może być mnogość kosztochłonnych potrzeb inwestycyjnych, których realizacja musi być rozłożona w czasie.

Analiza SWOT – sfera klimatyczno-przestrzenna

Poniżej analiza SWOT gminy Suchy Dąb w sferze klimatyczno-przestrzennej.

Tabela 27 Analiza SWOT gminy Suchy Dąb w sferze klimatyczno-przestrzennej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– gleby o potencjale właściwym dla upraw rolniczych – rozwinięta sieć rzeczna – wzrost wykorzystania OZE w gminie	– występujący problem tzw. „niskiej emisji”
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
– możliwość pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych, w tym w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027 na inwestycje komunalne i proinwestycyjne – pozyskiwanie inwestorów	– niska świadomość ekologiczna mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Mocne strony gminy dotyczą wzrostu wykorzystania OZE w regionie, dobrych parametrów gleb i rozwiniętej sieci rzecznej. Jako szanse dla rozwoju gminy wskazano fundusze zewnętrzne i pozyskiwanie inwestorów. Jako słabe strony wskazano występujące zjawisko tzw. „niskiej emisji”, niewielką powierzchnię terenów objętych formami ochrony przyrody. Zagrożeniem dla rozwoju gminy może być niska świadomość ekologiczna mieszkańców.

2.2 Identyfikacja potencjału rozwojowego gminy

Na podstawie powyższych analiz zidentyfikowano czynniki w największym stopniu mogące determinować rozwój gminy Suchy Dąb. Wskazując na rozwój skupiono się przede wszystkim na rozwoju gospodarczym.

Uwarunkowania rozwoju rolnictwa w regionie, w tym w gminie Suchy Dąb, wymuszają rozwój gospodarstw rolnych w kierunku unowocześniania i łączenia działalności rolniczej z usługami powiązanymi, w szczególności agroturystycznymi. Gmina posiada walory przyrodnicze właściwe do rozwoju usług agroturystycznych. Jednym z głównych trendów charakteryzujących współczesną turystykę jest rozwój turystyki alternatywnej, przyjaznej środowisku, wykorzystującej naturalne walory dziedzictwa kulturowego i różnorodności przyrodniczej. Funkcję taką pełni z pewnością agroturystyka, będąca jedną z form turystyki wiejskiej. W gminie Suchy Dąb widoczne jest rozdrobnienie gospodarstw rolnych, co sprzyja rozwojowi tego typu usług. Usługi agroturystyczne mogą stanowić jeden ze sposobów przejścia mieszkańców do działalności pozarolniczej. Ponadto zauważalny jest potencjał związany z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii – instalacje fotowoltaiczne i elektrownie wiatrowe. Inne czynniki mogące stanowić podstawę do rozwoju turystyki to przede wszystkich stan środowiska naturalnego (obszary objęte formami ochrony przyrody, występowanie rzek właściwych do uprawiania turystyki kajakowej) i atrakcyjne zasoby kulturowe (obiekty zabytkowe). Kluczowe dla rozwoju gospodarczego gminy Suchy Dąb jest pozyskiwanie nowych inwestorów, co wiąże się z uzbrojeniem i promocją terenów inwestycyjnych. Niezbędne jest stworzenie marki gminy/wyróżnika gospodarczego gminy.

CZĘŚĆ STRATEGICZNA

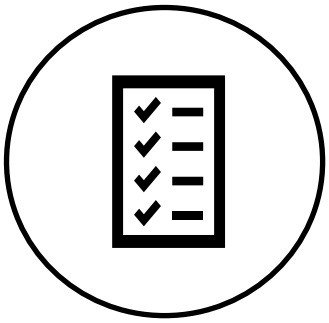
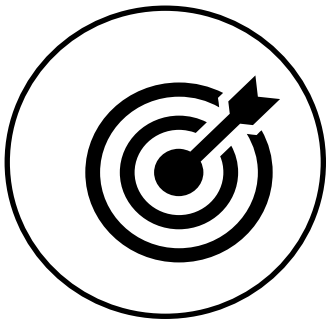

3 Wizja, misja i cele Strategii

W przedmiotowym punkcie opisano wizję Strategii i misję Gminy Suchy Dąb oraz przedstawiono cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań wraz z wskaźnikami osiągnięcia celów. Ponadto opisano zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym.

3.1 Wizja i misja

W przedmiotowym punkcie przedstawiono proces formułowania głównych założeń Strategii wraz ze wskazaniem podmiotów uczestniczących w tym procesie.
Główne założenia Strategii zostały opracowane w oparciu o analizy wskazane w niniejszej Strategii oraz w wyniku procesu konsultacji z jednostkami organizacyjnymi gminy i innymi podmiotami. Poniżej wymieniono jednostki zaangażowane w proces definiowania najważniejszych założeń Strategii:

– Miasto Pruszcz Gdański,
– Gmina Pruszcz Gdański,
– Gmina Pszczółki,
– Gmina Trąbki Wielkie,
– Gmina Kolbudy,
– Gmina Cedry Wielkie,
– Gmina Przywidz,
– Powiat Gdański,
– Województwo Pomorskie,
– szkoły z terenu gminy (Szkoła Podstawowa im. Obrońców Westerplatte w Suchym Dębie; Szkoła Podstawowa im. Księdza Prałata Józefa Waląga w Koźlinach),
– Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchym Dębie,
– organizacje pozarządowe z terenu gminy,
– mieszkańcy gminy,
– Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w Gdańsku,
– Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gdańsku,
– Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny – Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdańsku.

Szeroki katalog podmiotów zaangażowanych w proces definiowania głównych założeń Strategii zagwarantował możliwość zebrania opinii z różnych środowisk. Poniżej zaprezentowano ścieżkę formułowania głównych założeń Strategii.

Rysunek 12 Proces formułowania głównych założeń Strategii

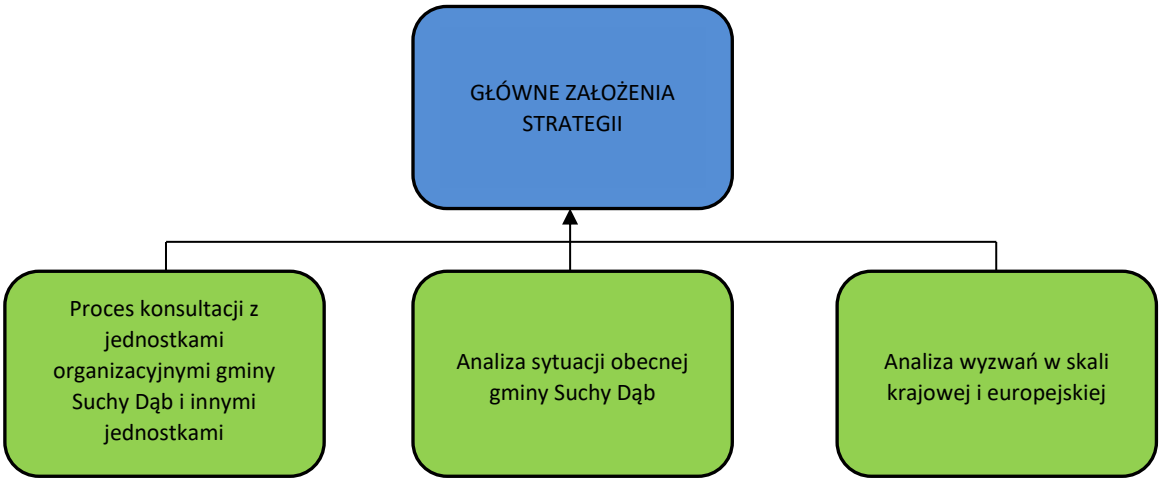

Źródło: opracowanie własne

Poniżej przedstawiono wizję i misję gminy.

Wizja

Wizja przyszłości gminy jest podstawą określenia głównych celów i programów działania w ramach strategii rozwoju. Wizja pełni funkcję swoistego stabilizatora działań, przez określenie ogólnych ram, zapewniających spójność celów i programów. Wizja wyraża generalne dążenia władz i społeczeństwa gminy w postaci obrazu jego przyszłości.

Rozbudowana treść pojęcia "wizja gminy" uwzględniać powinna:

- determinanty geograficzne,
- wyzwania cywilizacyjne,
- pryncypia ustrojowe,
- wewnętrzne zróżnicowania strukturalne,
- dynamikę przeobrażeń,
- oczekiwane efekty.

Determinanty geograficzne są najbardziej trwałym elementem wizji, wynikającym z konsekwencji położenia określonego cechami środowiska przyrodniczego i bezpośredniego sąsiedztwa z innymi gminami. Wizja przyszłości budowana w tym kontekście, ma na celu podniesienie znaczenia gminy i wykorzystania możliwości wynikających z relacji z otoczeniem.

Wyzwania cywilizacyjne mierzone są dystansem w poziomie rozwoju cywilizacyjnego, dotyczącym głównie potencjału intelektualnego, poziomu wykształcenia, stopnia postępu naukowo-technicznego i jego zastosowania w produkcji, rozwoju systemów komunikacji i telekomunikacji. Wizja wynikająca z tych uwarunkowań wyznaczać powinna realny kierunek dążeń do podniesienia poziomu życia.

Pryncypia ustrojowe, w tym ogólne postanowienia konstytucyjne i deklaracje polityczne, jak demokracja parlamentarna, pluralizm polityczny, tworzenie społeczeństwa obywatelskiego – konkretyzują się w postaci decentralizacji władzy i samorządności terytorialnej. Pryncypia te w odniesieniu do konkretnej gminy określają mechanizm postępu i perspektywy otwarcia na przyszłość, wykorzystania aktywności i przedsiębiorczości społecznej.

Wewnętrzne zróżnicowania społeczne pozwalają na określenie stopnia jednorodności bądź zróżnicowania przestrzennego gminy, stwarzając w ten sposób możliwość interpretacji celów ogólnych

i odmiennej ich hierarchizacji w odniesieniu do wyróżnionych obszarów. Kryteria zróżnicowania są z reguły odmienne dla poszczególnych sfer. W sferze społecznej wyróżnić można obszary koncentracji potencjału społecznego i gospodarczego oraz stanu posiadania z jednej strony, a obszary ubóstwa i regresu gospodarczego z drugiej strony. W sferze ekologicznej obszary o wybitnych walorach mogą kontrastować z obszarami degradacji środowiska. W sferze produkcyjnej wyróżnić można np. obszary nowoczesnej produkcji przemysłowej i rolniczej oraz obszary zacofane, wymagające restrukturyzacji i modernizacji. W infrastrukturze technicznej mogą to być obszary o dobrej dostępności i zasilaniu w różne media oraz tereny pozbawione odpowiedniego wyposażenia. Zróżnicowania przestrzenne wzbogacają wizję i nadają jej cech realności.

Dynamika przeobrażeń odgrywa istotną rolę w kształcie wizji gminy. Znajduje swój wyraz w tempie przeobrażeń, wyznaczanym napięciami między tendencjami do przyspieszenia zmian, a oporami statycznych struktur i przyzwyczajeń. Świadomość wchodzenia w nową fazę rozwoju uwarunkowana jest poczuciem tożsamości oraz stopniem aktywności i przedsiębiorczości społeczeństwa. Dynamice przeobrażeń określonej przez główne siły motoryczne gminy, towarzyszyć będzie zawsze tendencja do stabilizacji i gwarancji niezbędnych zabezpieczeń w sferze społecznej, kulturowej i ekologicznej.

Reasumując, wizja gminy to docelowy odległy w czasie obraz gmin – cel, dla osiągnięcia którego podejmowane są starania władz, podmiotów gospodarczych, organizacji, instytucji i osób prywatnych – wszystkich sił i środowisk działających w gminie. Wizja przyszłości gminy jest równocześnie wyrazem wiary we własne siły i możliwości rozwoju, mających swe źródło w uświadomionych atutach i szansach, jakie są możliwe do wykorzystania w długiej perspektywie oraz słabościach i zagrożeniach, które należy przezwyciężyć lub przynajmniej złagodzić intensywność ich oddziaływania.

Na tej zasadzie sformułowano poniższą wizję gminy Suchy Dąb:

Gmina Suchy Dąb rozwija się w sposób zintensyfikowany i zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Mieszkańcy gminy mają dobry dostęp do miejsc pracy, edukacji, opieki zdrowotnej, kultury i wypoczynku, estetycznej i przyjaznej przestrzeni publicznej oraz zapewnione czyste środowisko i poczucie bezpieczeństwa publicznego. Lokalny kapitał społeczny i wysoki poziom usług publicznych, gwarantują stały rozwój demograficzno-gospodarczy gminy.

Misja

Trafność budowy strategii rozwoju gminy w istotnym stopniu zależy od określenia jej misji i wizji, a następnie od możliwości sprecyzowania celów i kierunków rozwoju gminy. Misja bywa różnie tłumaczona i ujmowana przez różnych autorów: od ujęć bardzo ogólnych, zawierających syntetyczną formułę celów działania, do szczegółowych akcentujących specyficzną rolę gminy i jej funkcje w otoczeniu.

Misję gminy należy formułować w kategoriach służenia społeczeństwu i pomnażania korzyści, jakie ono będzie odnosić w wyniku sprawnego i efektywnego działania gminy, opartego na wdrażanej strategii rozwoju.

Syntetycznie ujmując misja gminy to:

- przedmiot trwałych jej aspiracji,
- cel usystematyzowanych, długookresowych dążeń, wyznaczających i akcentujących jej społeczne funkcje i jej posłannictwo,

- najbardziej ogólnie sformułowany cel istnienia i działalności gminy.

Misja, to równocześnie forma samookreślenia gminy w zakresie takich elementów, jak:

- po co istnieje i do czego dąży?
- co ma zamiar osiągnąć?
- na jakim obszarze chce działać?
- czyje potrzeby zaspokajać i jak to robić?

Gmina realizuje swoją misję poprzez zaspokojenie dążeń i potrzeb miejscowego społeczeństwa. Zaspakajanie tych potrzeb na społecznie akceptowanym poziomie stanowi konieczny warunek istnienia gminy, uzasadnia jego byt.

Misja określa zatem rolę jaką spełnia gmina na rzecz „swojego" społeczeństwa. Rolę nadzwyczajną tj. taką, którą nie jest w stanie pełnić żadna inna organizacja, instytucja, urząd itp. Misja określa zakres działań Gminy, kształtuje jej odbiór w społeczeństwie i otoczeniu zewnętrznym, co jest szczególnie istotne dla powodzenia realizacji danej strategii rozwoju. Sformułowanie misji pomaga koncentrować wysiłki na realizacji wspólnych kierunków działań, służy ogólnej racjonalności alokacji posiadanych zasobów i środków, czyni bardziej prawdopodobnym przyszły sukces gminy.

Na tej zasadzie sformułowano poniższą misję Gminy Suchy Dąb:

Gmina Suchy Dąb jako istotna część rozwoju powiatu gdańskiego. Gmina jest miejscem zapewniającym zaspokojenie wszystkich potrzeb życia codziennego oraz promującym rozwój człowieka, z zachowaniem lokalnej i regionalnej tożsamości i kultury, a także miejscem otwartym na osoby przyjezdne. Gmina kieruje swoje działania na zwiększenie atrakcyjności życia, wspieranie innowacyjności i podejmowanie wyzwań, rozwój edukacji i przedsiębiorczości, turystyki i aktywności społecznej, troska o środowisko naturalne, dbałość o zdrowie, bezpieczeństwo i potrzeby wszystkich mieszkańców, wzmacnianie współpracy między samorządowej i międzysektorowej.

3.2 Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań

Osiągnięcie celów przyczyni się do zrealizowania wizji Strategii. Wszystkie działania podejmowane w perspektywie czasowej niniejszego dokumentu powinny być zgodne z określoną misją Strategii.

Poniżej w ujęciu graficznym zaprezentowano cele strategiczne Strategii. Następnie w układzie tabelarycznym przedstawiono również cele operacyjne i działania w ramach poszczególnych celów strategicznych. Cele zdefiniowano na podstawie wniosków z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej gminy sprecyzowanych w punkcie 1.4 niniejszej Strategii.

Rysunek 13 Cele strategiczne Strategii

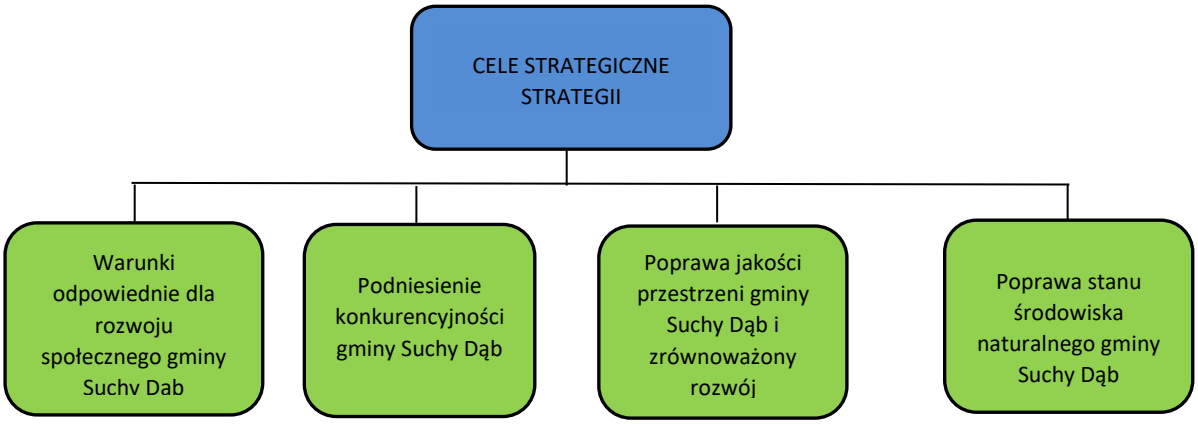

Źródło: opracowanie własne

Tabela 28 Cele strategiczne, cele operacyjne, kierunki działań i wskaźniki realizacji celów

CEL STRATEGICZNY	CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ
1. Warunki odpowiednie dla rozwoju społecznego gminy Suchy Dąb	1.1 Tworzenie sieci powszechnego dostępu do Internetu szerokopasmowego oraz upowszechnianie e-usług	• 1.1.1 Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci telekomunikacyjnych zwiększających dostęp do szerokopasmowego Internetu • 1.1.2 Rozwój i promocja e-usług
	1.2 Zwiększenie dostępu do usług medycznych oraz profilaktyka zdrowia	• 1.2.1 Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną dostosowaną do zidentyfikowanych potrzeb i trendów demograficznych • 1.2.2 Rozwój infrastruktury całodobowej opieki nad osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym • 1.2.3 Wspieranie działań zmierzających do zwiększenia oferty i poprawy jakości podstawowych usług zdrowotnych • 1.2.4 Działania na rzecz utworzenia oferty specjalistycznej opieki zdrowotnej • 1.2.5 Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zdrowego stylu życia oraz promocja profilaktyki zdrowia
	1.3 Podniesienie jakości kształcenia	• 1.3.1 Budowanie programów edukacyjnych w zakresie kompetencji kluczowych na rynku pracy • 1.3.2 Rozszerzenie oferty edukacji pozaszkolnej • 1.3.3 Rozwój poradnictwa i doradztwa edukacyjno-zawodowego na każdym etapie kształcenia • 1.3.4 Wprowadzenie szkoleń, doradztwa oraz innych form podwyższania kwalifikacji dla nauczycieli i pracowników pedagogicznych • 1.3.5 Modernizacja infrastruktury i doposażenie placówek edukacyjnych wraz z obiektami sportowymi
	1.4 Wspieranie działań na rzecz włączenia społecznego	• 1.4.1 Usprawnianie współpracy między pracodawcami, organizacjami pozarządowymi a instytucjami pomocy społecznej w zakresie wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym • 1.4.2 Rozwój usług pomocy środowiskowej • 1.4.3 Upowszechnianie aktywnych i twórczych metod spędzania wolnego czasu • 1.4.4 Zachęcanie społeczeństwa do współuczestniczenia w życiu publicznym, wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej • 1.4.5 Aktywizacja osób starszych • 1.4.6 Tworzenie podmiotów ekonomii społecznej realizujących usługi społeczne i animacyjne
	1.5 Wspieranie sektora organizacji pozarządowych	• 1.5.1 Wsparcie organizacji pozarządowych • 1.5.2 Promocja i upowszechnianie wolontariatu • 1.5.3 Wspieranie ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej • 1.5.4 Wspieranie tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw społecznych oraz podmiotów ekonomii społecznej • 1.5.5 Rozwój zlecania zadań publicznych PES/NGO oraz partnerstw z gminą • 1.5.6 Doradztwo i szkolenia dla NGO/PES • 1.5.7 Promocja wolontariatu i lokalnych inicjatyw społecznych
	1.6 Rozwój oferty kulturalnej	• 1.6.1 Wspieranie działalności jednostek działających w obszarze kultury • 1.6.2 Organizacja wydarzeń kulturalnych na terenie gminy
2. Podniesienie konkurencyjności gminy Suchy Dąb	2.1 Rozwój przedsiębiorczości	• 2.1.1 Projekty i inwestycje przedsiębiorstw • 2.1.2 Integracja przedsiębiorców oraz wspieranie wymiany doświadczeń i wiedzy • 2.1.3 Wprowadzenie udogodnień dla nowopowstałych przedsiębiorstw, w szczególności dla przedsiębiorstw z potencjałem rozwojowym • 2.1.4 Wspieranie instytucji otoczenia biznesu i profesjonalizacja usług • 2.1.5 Wsparcie szkoleniowo-doradcze na rzecz tworzenia nowych przedsiębiorstw i samozatrudnienia • 2.1.7 Aktywizacja mieszkańców w celu zwiększenia aktywności i mobilności zawodowej • 2.1.8 Podnoszenie kwalifikacji osób zatrudnionych w lokalnej gospodarce
	2.2 Racjonalne wykorzystanie walorów gospodarczych gminy	• 2.2.1 Uzbrajanie terenów inwestycyjnych • 2.2.2 Optymalne wykorzystanie terenów inwestycyjnych, w tym budowa hal produkcyjnych • 2.2.3 Opracowanie spójnego systemu promocji gospodarczej i inwestycyjnej • 2.2.4 Wzmocnienie oferty inwestycyjnej i zapewnienie wysokiej jakości obsługi inwestora • 2.2.5 Wspieranie rozwoju agroturystyki
	2.3 Budowa i modernizacja systemów infrastruktury zapobiegającej zagrożeniom	• 2.4.1 Podejmowanie działań mających na celu zapewnienie odporności na skutki zmian klimatu • 2.4.2 Zwiększenie bezpieczeństwa i ciągłości dostaw energii elektrycznej i innych mediów energetycznych • 2.4.3 Wspieranie działań policji, straży pożarnej i innych służb w celu zapewnienia bezpieczeństwa publicznego mieszkańców gminy
	2.4 Rozwój różnych form rolnictwa	• 2.4.1 Promocja lokalnych producentów rolniczych, produktów regionalnych • 2.4.2 Promocja i wspieranie rozwoju rolnictwa wysokiej jakości, w tym ekologicznego • 2.4.3 Edukacja rolników w zakresie korzyści wynikających z łączenia małych gospodarstw rolnych z usługami agroturystycznymi

		• 2.4.4 Ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz wdrożenie i przestrzeganie Dobrej Praktyki Rolniczej w postaci nawożenia i składania nawozów i kiszonek w pobliżu cieków
	2.5 Podniesienie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej oraz rozwój infrastruktury sportowej	• 2.5.1 Tworzenie oferty turystycznej gminy Suchy Dąb oraz dostosowanie jej do wymagań odbiorców • 2.5.2 Modernizacja i ewidencjonowanie szlaków turystycznych • 2.5.3 Promowanie oferty turystycznej gminy Suchy Dąb z wykorzystaniem nowoczesnej informacji turystycznej • 2.5.4 Wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw zwiększających aktywność fizyczną, zapobiegającą patologiom społecznym, wykluczeniu osób niepełnosprawnych i zjawisku otyłości poprzez budowę i modernizację obiektów sportowo-rekreacyjnych
3. Poprawa jakości przestrzeni gminy Suchy Dąb i zrównoważony rozwój	3.1 Zintegrowane działania naprawcze w wymiarze przestrzenno-funkcjonalnym, społecznym, gospodarczym i technicznym	• 3.1.1. Prowadzenie działań w zakresie optymalnego wykorzystania specyficznych uwarunkowań oraz wzmacnianie lokalnych potencjałów gminy Suchy Dąb • 3.1.2 Opracowanie Planu ogólnego gminy i realizacja jego założeń • 3.1.3 Działania na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu komunikacyjnemu w gminie
	3.2 Rozwój funkcji społecznie użytecznych, włączenie społeczne, walka z ubóstwem	• 3.2.1 Rozwój infrastruktury opieki nad osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym • 3.2.2 Likwidacja barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej • 3.2.3 Rozwój inicjatyw lokalnych, w tym poprzez włączenie się w porządkowanie przestrzeni publicznych
	3.3 Wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego	• 3.3.1 Ochrona i zachowanie obiektów zabytkowych i zasobów kultury • 3.3.2 Przeprowadzenie prac konserwatorskich obiektów zabytkowych i użyteczności publicznej • 3.3.3 Dostosowanie i adaptacja na cele kulturalne i turystyczne obiektów dziedzictwa historycznego lub kulturowego • 3.3.4 Poprawa walorów estetycznych gminy
	3.4 Rozbudowa infrastruktury technicznej	• 3.4.1 Budowa, modernizacja i poprawa bezpieczeństwa infrastruktury drogowej w pasach dróg gminnych • 3.4.2 Wspieranie rozbudowy, modernizacji, poprawy bezpieczeństwa i rozwoju infrastruktury towarzyszącej w pasach dróg powiatowych i dróg wojewódzkich na terenie gminy • 3.4.3 Budowa dróg rowerowych na terenie gminy • 3.4.4 Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej • 3.4.5 Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej • 3.4.6 Rozwój infrastruktury GPSZOK • 3.4.7 Działania na rzecz rozbudowy sieci gazowej • 3.4.8 Uzbrojenie wyznaczonych terenów pod budownictwo mieszkalne i wspieranie działań na rzecz tworzenia i rozwoju zasobów mieszkaniowych, w tym budowa mieszkań socjalnych • 3.4.9 Realizacja planu gospodarki niskoemisyjnej oraz promocja nowych technologii grzewczych i odnawialnych źródeł energii • 3.4.10 Monitoring przestrzeni publicznej
4. Poprawa stanu środowiska naturalnego gminy Suchy Dąb	4.1 Wspieranie i promocja efektywności energetycznej i strategii niskoemisyjnych	• 4.1.1 Prowadzenie działań na rzecz inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej i w sektorze mieszkaniowym • 4.1.2 Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej i mieszkaniowych • 4.1.3 Rozwój OZE jako element bezpieczeństwa energetycznego i wzmocnienia dochodów gminy • 4.1.4 Analiza możliwości utworzenia lokalnego porozumienia energetycznego (np. klaster energii) łączącego wytwarzanie, zużycie i magazynowanie energii
	4.2 Wspieranie działań na rzecz ochrony środowiska	• 4.2.1 Usuwanie azbestu, wyrobów zawierających azbest • 4.2.2 Zwiększenie retencji wodnej terenów rolniczych, leśnych i zurbanizowanych poprzez m.in. budowę zbiornika retencyjnego, prawidłowe retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych • 4.2.3 Działania na rzecz utrzymania obecnych form ochrony przyrody i ustanowienia nowych obszarów/form

Źródło: opracowanie własne

3.3 Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym

Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Dokumentami wykonawczymi dla Strategii Rozwoju Gminy Suchy Dąb na lata 2026-2036 są obowiązkowe i fakultatywne plany lub programy funkcjonujące na jej terenie. Stanowią one zbiór szczegółowych rozwiązań i kierunków interwencji, które w dokumencie nie mogły zostać zamieszczone. Część ze wskazanych dokumentów jest aktualna w momencie przygotowania Strategii. Konieczność ich aktualizacji jest analizowana pod kątem całego okresu obowiązywania tego dokumentu. W poniższym zestawieniu znajdują się zarówno opracowania obowiązkowe, jak i dokumenty o charakterze fakultatywnym, których implementacja ma wpływ na realizację celów strategii rozwoju.

Tabela 29 Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

OBSZAR TEMATYCZNY	DOKUMENTY NA POZIOMIE LOKALNYM	WYTYCZNE
Planowanie przestrzenne	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Suchy Dąb	Studium zgodne z modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, który określony został w Strategii. Aktualizacja Studium dokonywana jest w przypadku pojawienia się nowych terenów, które mogą być wykorzystane w zakresie gospodarczym, osiedleńczym czy rekreacyjnym. Zapisy studium nie powinny pozostawać w sprzeczności z zapisami Strategii.
	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego	Aktualizacja obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego dokonywana jest w wyniku aktualizacji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, w przypadku pojawienia się nowych terenów, które mogą być wykorzystane w zakresie gospodarczym, osiedleńczym czy rekreacyjnym. Zapisy Planu nie powinny pozostawać w sprzeczności z zapisami Strategii.
	Plan ogólny gminy	Dokument planistyczny o zasięgu całej gminy. Plan ogólny będzie aktem prawa miejscowego, który zastąpi studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jako dokument, z którym badana będzie zgodność planów miejscowych, ale także decyzji o warunkach zabudowy. Decyzje o warunkach zabudowy będą mogły być wydawane wyłącznie na obszarach wskazanych w planie ogólnym. Plan ogólny będzie zawierał ustalenia dotyczące funkcji terenów dopuszczalnych do wyznaczenia w dokumentach niższego szczebla, jak i ramowe ustalenia dotyczące kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu, z którymi dokumenty te będą musiały zachowywać zgodność. Plan opracowywany jest na podstawie kierunków rozwoju polityki przestrzennej w gminie określonych w Strategii.
Energetyka	Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	Jest to dokument strategiczny, sporządzany dla obszaru gminy na okres co najmniej 15 lat i aktualizowany co najmniej raz na 3 lata, co wynika z zapisów art. 19 ustawy – Prawo energetyczne. W przypadku opracowania Planu dla gminy Suchy Dąb, jego zapisy powinny być zgodne z kierunkami działań dotyczącymi energetyki określonymi w Strategii.
Gospodarka Komunalna	Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Suchy Dąb	Zapisy Regulaminu powinny być zgodne z kierunkami działań dotyczącymi czystości, porządku i estetyki w gminie określonymi w Strategii.
	Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Suchy Dąb	Treść rokrocznej Analizy dotycząca przewidywanych prac powinna być zgodne z kierunkami działań dotyczącymi gospodarki odpadami w gminie określonymi w Strategii.
Ochrona Środowiska i adaptacji do zmian klimatu	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Suchy Dąb	Aktualizacja Planu – w tym wpisanie nowych planowanych zadań do Planu – oraz ewentualne opracowanie nowego Planu powinny uwzględniać kierunki rozwoju dotyczące budynków mieszkalnych i publicznych, jakości powietrza określonych w Strategii.
Polityka Społeczna	Programy, Plany lub Strategie dotyczące rozwiązywania problemów społecznych	Aktualizacja lub opracowanie dokumentów powinny uwzględniać kierunki działań dotyczące rozwiązywania problemów społecznych określonych w Strategii.
Rozwój Lokalny	Program współpracy Gminy Suchy Dąb z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego	Rokroczne programy powinny uwzględniać kierunki działań dotyczące wsparcia organizacji pozarządowych określonych w Strategii.
Finanse Publiczne	Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Suchy Dąb, Uchwały budżetowe	Prognoza powinna uwzględniać inwestycje wpisane literalnie do Strategii.

Źródło: opracowanie własne

Poniżej w ujęciu tabelarycznym przedstawiono dokumenty strategiczne, z którymi zgodność powinny wykazywać działania w ramach przedmiotowej Strategii. Dokumenty podzielono na poziom europejski, krajowy, regionalny i lokalny. W zestawieniu ujęto obowiązujące dokumenty.

Tabela 30 Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi w podziale na poziom europejski, krajowy, regionalny i lokalny

POZIOM EUROPEJSKI	POZIOM KRAJOWY	POZIOM REGIONALNY	POZIOM LOKALNY
Instrument na rzecz odbudowy na rzecz odbudowy i zwiększania odporności	Krajowy Plan Odbudowy	Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego do 2030 roku	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Suchy Dąb
Wspólne przepisy dotyczące EFRR, EFS+, Funduszu Spójności, EFMR	Umowa Partnerstwa na lata 2021-2027	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego	Program współpracy na 2025 rok Gminy Suchy Dąb z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, prowadzącymi działalność pożytku publicznego
Europejski Zielony Ład		Program Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027	Strategia Rozwoju Powiatu Gdańskiego na lata 2022-2030
		Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły	Strategia rozwoju ponadlokalnego Obszaru Metroplitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot do 2030
		Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły	
		Plan przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy	

Źródło: opracowanie własne

Działania realizowane w ramach Strategii powinny wykazywać zgodność z ww. dokumentami strategicznymi i dokumentami dotyczącymi programów finansowych. Efektem zachowania zgodności Strategii może być m.in. zwiększenie szans na pozyskanie zewnętrznych środków na realizację przedsięwzięć m.in. ze środków unijnych w perspektywie 2021-2027.

W ujęciu zgodności Strategii z innymi dokumentami na poziomie europejskim, Strategia powinna być zgodna w szczególności z dokumentami i instrumentami finansowymi dotyczącymi możliwości dofinansowania działań na terenie gminy, co w ujęciu krajowym sprowadza się zwłaszcza do Krajowego

Programu Odbudowy i programów funduszy strukturalnych. Ponadto w ujęciu krajowym Strategia w szczególności powinna być zgodna z najważniejszymi strategiami rozwoju kraju.

Poziom lokalny

W ujęciu lokalnym kluczowe dla przedmiotowej Strategii są dokumenty strategiczne i sektorowe dotyczące bezpośrednio obszaru gminy. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Suchy Dąb Strategia przewiduje działania (w tym określone jako priorytetowe) zgodne z celami i kierunkami ustalonymi w aktualnym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, przyjętym uchwałą Rady Gminy z dnia 19 kwietnia 2021 r. (sygn. 0007.XXVI.209.2021). Studium stanowi podstawowy dokument wyznaczający politykę przestrzenną gminy oraz ramy dla sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy Suchy Dąb

W Planie wskazano kierunki redukcji emisji i poprawy efektywności energetycznej, obejmujące w szczególności:

– zmniejszenie emisji CO_2 względem roku bazowego,

– wzrost udziału energii ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii końcowej,

– ograniczenie zużycia energii końcowej przez odbiorców,

– obniżenie poziomu emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Przedmiotowa Strategia przewiduje kontynuację działań na rzecz jakości powietrza, m.in. poprzez termomodernizacje, wymianę źródeł ciepła na mniej emisyjne i rozwój OZE.

Program współpracy z organizacjami pozarządowymi na 2025 rok
Strategia zakłada rozwój współpracy z organizacjami społecznymi zgodnie z przyjętym Programem współpracy na 2025 r. Program był konsultowany jesienią 2024 r., a jego przyjęcie ujęto w porządku obrad Rady Gminy 27 listopada 2024 r.; w 2025 r. ogłoszono otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych.

Strategia rozwoju powiatu gdańskiego (dokumenty powiatowe)

Strategia pozostaje spójna z dokumentami strategicznymi szczebla powiatowego, w tym ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Gdańskiego na lata 2022–2030, która porządkuje cele i kierunki działań w obszarach rynku pracy, włączenia społecznego, zdrowia publicznego i bezpieczeństwa. Powiatowy katalog strategii i programów potwierdza obowiązywanie dokumentów sektorowych komplementarnych wobec niniejszej Strategii.

Strategia rozwoju ponadlokalnego Obszaru Metropolitalnego Gdańsk–Gdynia–Sopot do 2030 r.
Gmina jest członkiem OMGGS, a Strategia Ponadlokalna OMGGS do 2030 r. wyznacza ramy współpracy metropolitalnej, w tym następujące cele strategiczne:

– Cel strategiczny 1: „Klimat i przestrzeń naszym priorytetem”,

– Cel strategiczny 2: „Sprawny transport”,

– Cel strategiczny 3: „Wykorzystanie potencjału gospodarczego i społecznego”,

– Cel strategiczny 4: „Efektywna koordynacja współpracy metropolitalnej”.

Wpisuje się to w kierunki działań gminy, w szczególności w zakresie zrównoważonej mobilności (projekty tras pieszo-rowerowych na odcinkach m.in. Grabiny Zameczek – Suchy Dąb) oraz poprawy jakości środowiska.

Wskazane dokumenty stanowią bezpośredni punkt odniesienia dla celów i kierunków działań niniejszej Strategii. Ich postanowienia są uwzględniane przy przygotowaniu projektów inwestycyjnych, programów społecznych oraz instrumentów współpracy z partnerami społecznymi i metropolitalnymi.

Poziom regionalny

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030

W ujęciu regionalnym dokumentem strategicznym o podstawowym znaczeniu jest Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 (SRWP 2030). Wyznacza ona cele i ramy prowadzenia polityki rozwoju w regionie, przenosząc na poziom województwa ustalenia dokumentów krajowych i unijnych oraz stanowiąc punkt odniesienia dla dokumentów lokalnych, w tym Strategii Rozwoju Gminy Suchy Dąb. Strategia formułuje trzy, równorzędne cele strategiczne: 1) Trwałe bezpieczeństwo (obejmujące bezpieczeństwo środowiskowe, energetyczne, zdrowotne i cyfrowe), 2) Otwarta wspólnota regionalna (fundamenty edukacji, wrażliwość społeczna, kapitał społeczny, mobilność), 3) Odporna gospodarka (pozycja konkurencyjna, rynek pracy, oferta turystyczna i czasu wolnego, integracja z globalnym systemem transportowym). SRWP 2030 zakłada wdrażanie interwencji zgodnie z zasadami horyzontalnymi (m.in. partnerstwo, racjonalne gospodarowanie przestrzenią, korzystny wpływ na klimat i środowisko) oraz realizację celów poprzez regionalne programy strategiczne i instrumenty terytorialne.

Założenia SRWP 2030 są spójne z kierunkami działań przewidzianymi do realizacji na poziomie lokalnym, w szczególności w zakresie: wspierania aktywności gospodarczej i podnoszenia konkurencyjności MŚP, rozwoju kapitału ludzkiego i edukacji, poprawy dostępności transportowej, bezpieczeństwa energetycznego i efektywności energetycznej, ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu oraz wzmacniania mobilności i usług publicznych. Charakter rolniczy gminy – wynikający z wysokiej jakości gleb i przewagi użytków rolnych – uzasadnia wpisanie lokalnych działań w nurt polityk regionalnych dotyczących rozwoju rolnictwa i przetwórstwa oraz dywersyfikacji działalności na obszarach wiejskich.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030 (PZPWP 2030), przyjęty uchwałą Sejmiku nr 318/XXX/16 z 29 grudnia 2016 r., określa wizję i model struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu oraz cele i kierunki polityki przestrzennej. Struktura części kierunkowej obejmuje trzy cele polityki przestrzennego zagospodarowania:

– Cel strategiczny 1 - Wysoka jakość przestrzeni zamieszkania i pracy (m.in. kształtowanie struktur sieci osadniczej zgodnie z ładem przestrzennym; wysoka jakość środowiska mieszkaniowego; dostępność infrastruktury społecznej i usług publicznych; zapobieganie i ograniczanie skutków powodzi oraz innych zagrożeń naturalnych),

– Cel strategiczny 2 - Konkurencyjna oraz wielofunkcyjna przestrzeń gospodarcza i bezpieczeństwo (m.in. efektywne i bezpieczne wykorzystanie zasobów przestrzeni przez gospodarkę; struktury sprzyjające tworzeniu trwałych miejsc pracy; całoroczna oferta turystyczna; racjonalna struktura sieci transportowej; bezpieczeństwo energetyczne i sprawność systemów energii; struktury wspierające zdolności obronne państwa),

– Cel strategiczny 3 - Zachowane zasoby i walory środowiska (m.in. zachowanie i odtwarzanie zasobów przyrodniczych i ich spójności; ochrona krajobrazów kulturowych i dziedzictwa; ograniczanie emisji zanieczyszczeń). PZPWP 2030 stanowi bezpośredni punkt odniesienia dla dokumentów planistycznych niższego rzędu oraz dla wymiaru terytorialnego SRWP 2030.

Ustalenia PZPWP 2030 znajdują odzwierciedlenie w polityce przestrzennej i dokumentach planistycznych gminy, które zgodnie z ustawą uwzględniają obowiązujący Plan województwa oraz jego część dla Obszaru Metropolitalnego Gdańsk–Gdynia–Sopot. Plan 2030 jest udostępniony na portalu Urzędu Marszałkowskiego wraz z kompletem załączników tematycznych (uwarunkowania i kierunki), co ułatwia operacjonalizację jego zapisów na poziomie lokalnym.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy

Plan Przeciwdziałania skutkom suszy przyjęty rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. (Dz. U. 2021 r. poz. 1615) jest najważniejszym dokumentem strategicznym w zakresie przeciwdziałania suszom. Poniżej przedstawiono w jakim stopniu tereny gminy Suchy Dąb są zagrożone poszczególnymi rodzajami suszy (rolniczą, atmosferyczną, hydrologiczną i hydrogeologiczną). Stopnie zostały przypisane do poniższych kolorów:

- klasa I – słabo zagrożone
- klasa II – umiarkowanie zagrożone
- klasa III – silnie zagrożone
- klasa IV – ekstremalnie zagrożone

Rysunek 14 Mapa zagrożenia suszą atmosferyczną

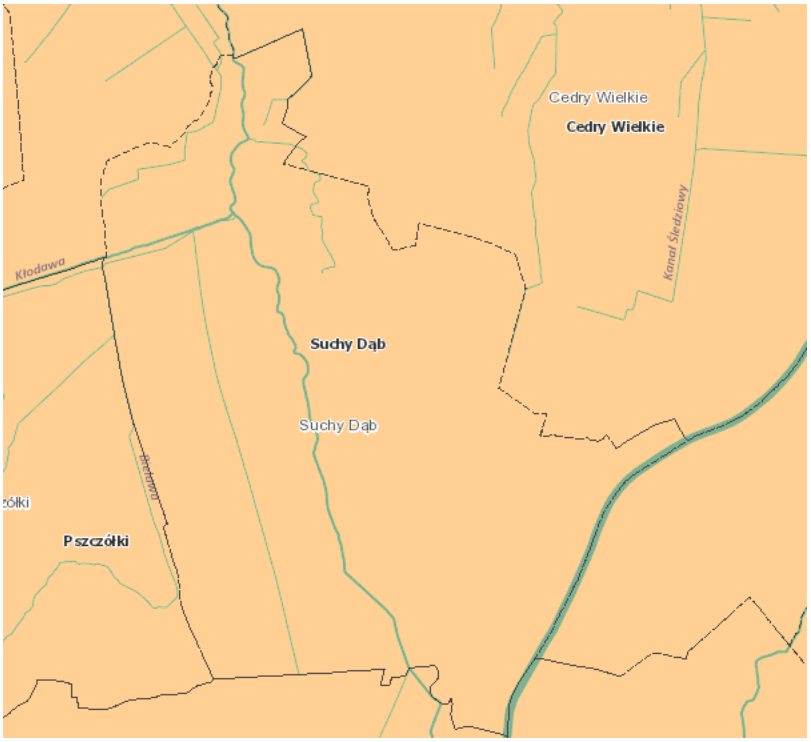

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.wody.isok.gov.pl

Rysunek 15 Mapa zagrożenia suszą rolniczą

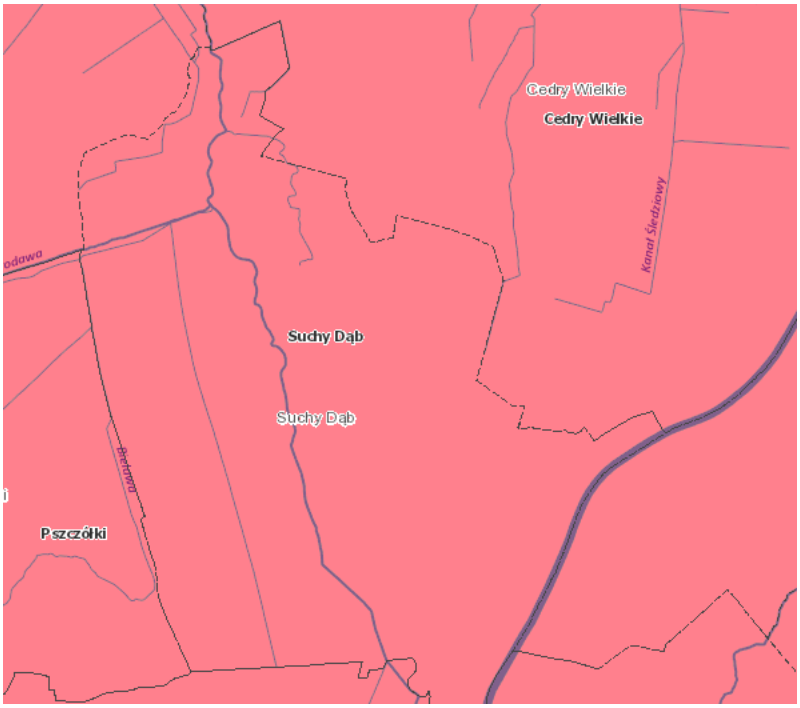

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.wody.isok.gov.pl

Rysunek 16 Mapa zagrożenia suszą hydrologiczną

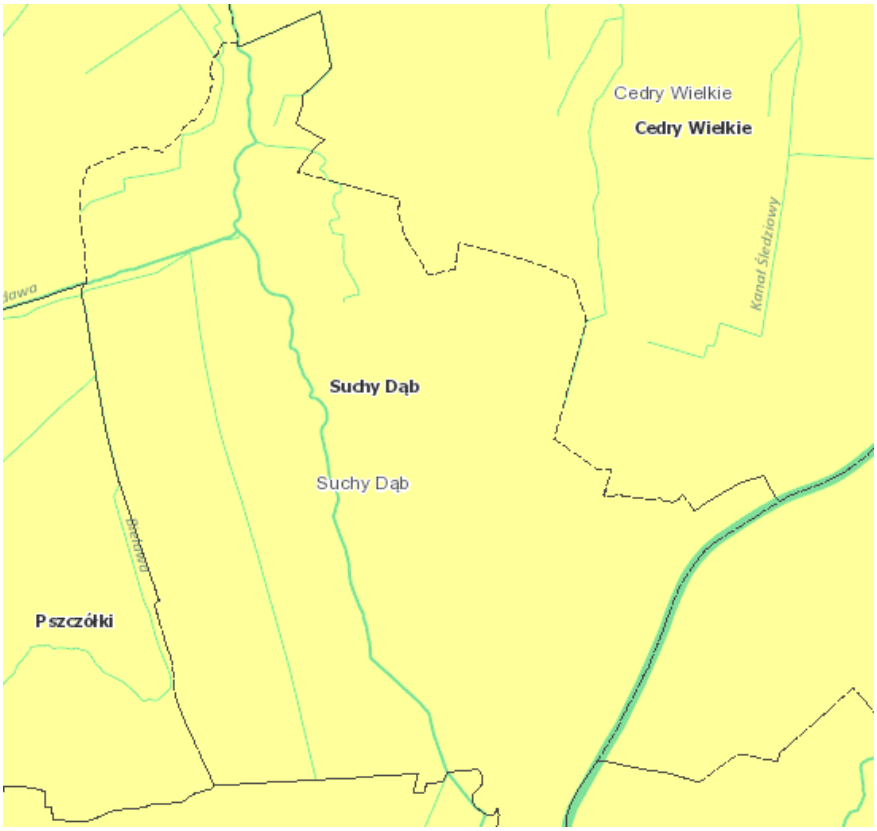

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.wody.isok.gov.pl

Rysunek 17 Mapa zagrożenia suszą hydrogeologiczną

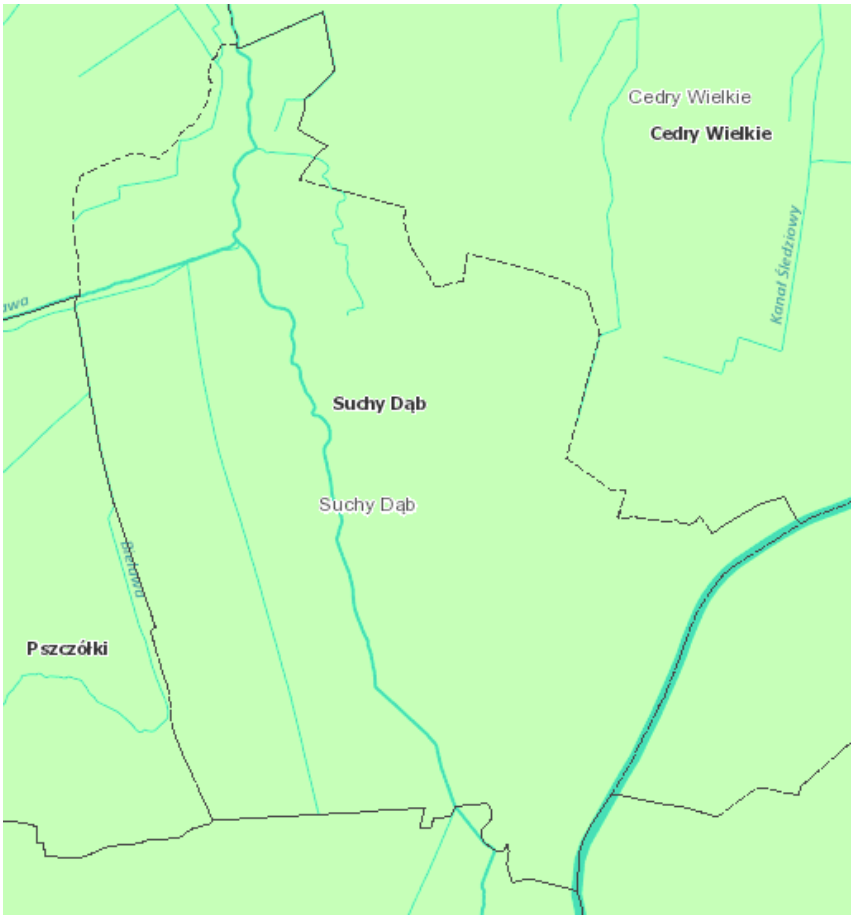

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.wody.isok.gov.pl

Rysunek 18 Mapa łącznego zagrożenia suszą

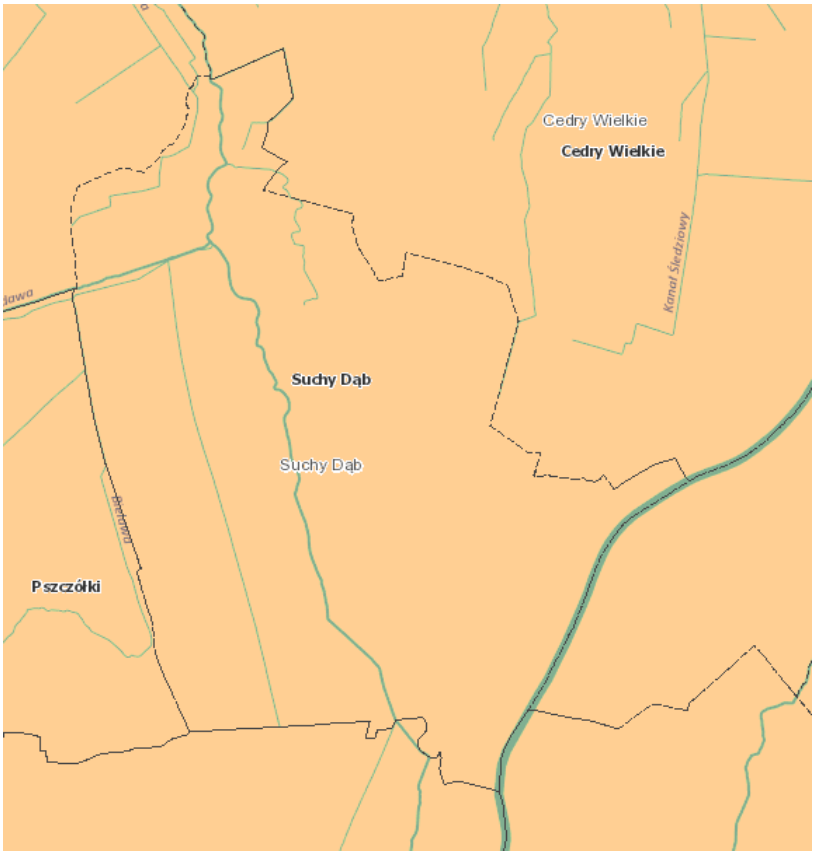

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.wody.isok.gov.pl

Powyższe mapy wskazują, że tereny gminy Suchy Dąb są ekstremalnie zagrożone suszą rolniczą. Silne suszą atmosferyczną oraz łącznego zagrożenia suszą. W przypadku szusy hydrologicznej i hydrogeologicznej zagrożenie oszacowano odpowiednio jako umiarkowane i silne.

W Planie w katalogu działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy wskazano:

- zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych,
- retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych,
- realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji,
- podpiętrzanie wód jezior dla przeciwdziałania skutkom suszy,
- analiza możliwości zwiększania retencji w zlewniach z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji,
- budowa oraz przebudowa urządzeń melioracyjnych wodnych dla zwiększania retencji glebowej,
- wykorzystanie wód z systemów drenarskich do nawożenia i nawadniania upraw polowych,
- budowa lub przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa lub przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych,
- przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych,
- przegląd pozwoleń wodnoprawnych i pozwoleń zintegrowanych na obszarach o zasobach dyspozycyjnych o intensywnym i o bardzo intensywnym stopniu wykorzystania.

Przedmiotowa Strategia przewiduje w ramach celu operacyjnego 3.5 „Rozbudowa infrastruktury technicznej oraz wspieranie działań na rzecz ochrony środowiska” m.in. zwiększenie retencji wodnej

terenów rolniczych, leśnych i zurbanizowanych poprzez m.in. prawidłowe retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Z uwagi na położenie w dorzeczu Wisły oraz uwarunkowania hydrologiczne Żuław, realizacja Strategii wymaga spójności z obowiązującym Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły. Dokument (II aktualizacja, przyjęta rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z 4 listopada 2022 r., Dz.U. 2023 poz. 300) wskazuje m.in. na działania adaptacyjne do zmian klimatu oparte na zwiększaniu retencji, szczególnie retencji i zagospodarowaniu wód opadowych oraz roztopowych. W praktyce – biorąc pod uwagę rolniczy charakter gminy i jej położenie w systemie polderowym – priorytetem powinny być: zwiększanie i wydłużanie retencji w krajobrazie rolnym (mała retencja, zadrzewienia śródpolne, mikroretencja glebowa), prawidłowe utrzymanie i użytkowanie urządzeń melioracyjnych, odtwarzanie i ochrona oczek wodnych i terenów podmokłych, retencjonowanie wody w istniejących zbiornikach i rowach oraz rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury na terenach zurbanizowanych. Kierunki te są zgodne z uwarunkowaniami lokalnymi (zlewnie Motławy i jej dopływów) oraz z polityką wodną państwa dla dorzecza Wisły. Strategia przewiduje wdrażanie rozwiązań retencyjnych w tych obszarach, co pozostaje w pełnej zgodności z Planem.

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym (przyjęty rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z 18 października 2022 r., Dz.U. 2022 poz. 2739) stanowi podstawę do ograniczania skutków powodzi w dorzeczu Wisły, w tym na obszarach polderowych Żuław. Dokument akcentuje konieczność utrzymania i modernizacji infrastruktury przeciwpowodziowej (m.in. wałów, kanałów i przepompowni), zwiększania pojemności retencyjnej oraz ograniczania zabudowy na terenach zagrożonych. W warunkach gminy oznacza to przede wszystkim: poprawę retencji opadowej w miejscowościach poprzez systemy rozproszone (zbiorniki retencyjne, nawierzchnie przepuszczalne, ogrody deszczowe), utrzymanie drożności cieków i rowów odwadniających, dostosowanie gospodarowania przestrzenią do map zagrożenia i ryzyka powodziowego oraz prowadzenie działań informacyjnych na rzecz ograniczania szkód. Strategia zakłada wdrożenie rozwiązań retencyjnych i porządkowanie gospodarki wodnej w układzie polderowym, co pozostaje spójne z celami i katalogiem działań PZRP.

Poniżej przedstawiono mapę, na której zaznaczono (na czerwono) obszary szczególnie narażone na wystąpienie powodzi rzecznej położone w gminie Suchy Dąb.

Rysunek 19 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią rzeczną położone w gminie Suchy Dąb

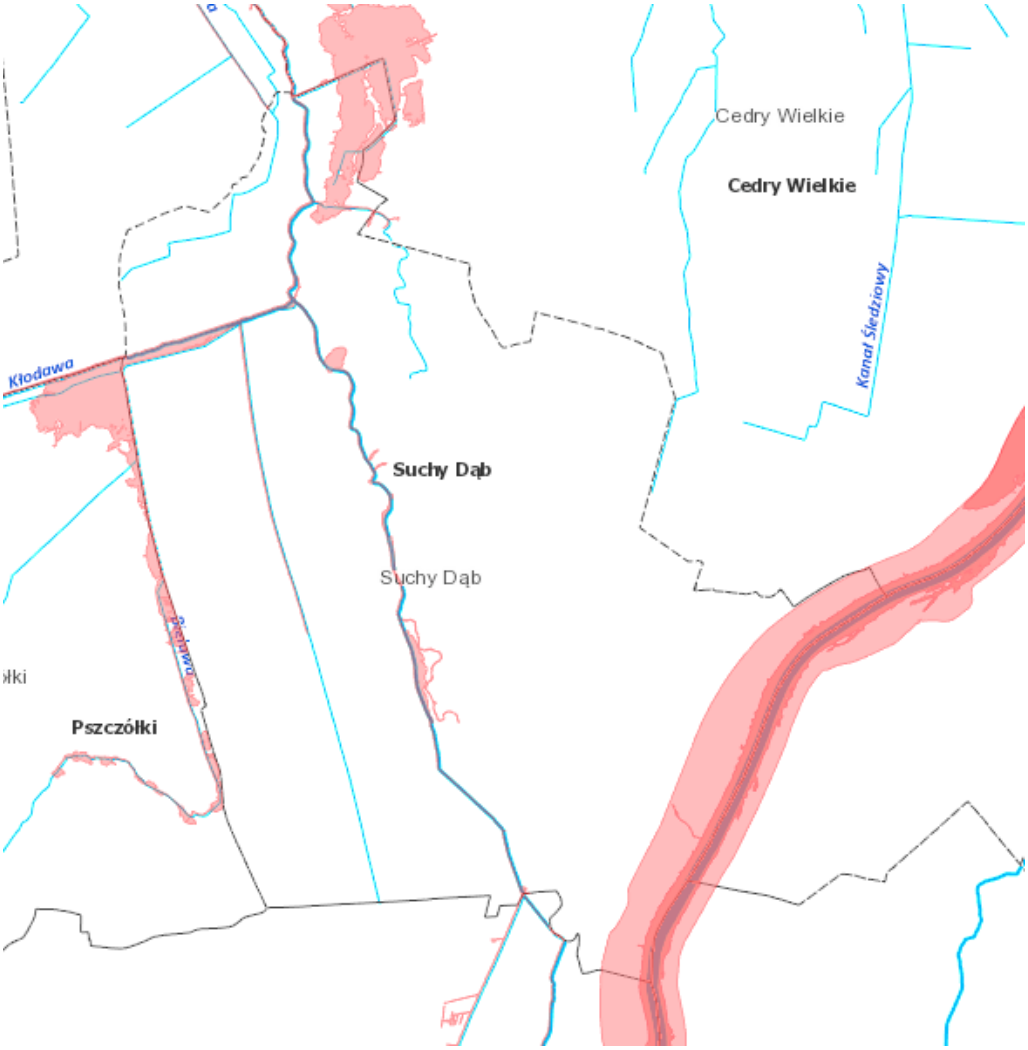

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.hydroportal.isok.gov.pl

Na terenie gminy Suchy Dąb występują tereny szczególnie narażone wystąpieniem powodzi rzecznej – są to tereny bezpośrednio graniczące z gminą we wschodniej jej części oraz wzdłuż rzek w centralnej części gminy.

Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego do roku 2030

Strategia wykazuje zgodność poprzez realizację przedsięwzięć ukierunkowanych na poprawę stanu środowiska, w szczególności: ograniczanie emisji i poprawę jakości powietrza (termomodernizacja i modernizacja źródeł ciepła), racjonalne gospodarowanie wodami i retencję, ochronę form przyrody, gospodarkę odpadami zgodnie z hierarchią postępowania oraz działania z zakresu ograniczania hałasu – spójnie z dokumentami poziomu wojewódzkiego.

Poziom krajowy

Zgodność z Krajowym Programem Odbudowy czy programami operacyjnymi będzie wynikała z realizacji poszczególnych projektów w ramach programów. Strategia jest w pełni zgodna z zapisami Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju i Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego – obejmuje swoim zakresem rozwój gospodarczy, społeczny i przestrzenny zgodny z kierunkami wskazanymi w ww. dokumentach. Ponadto Strategia jest zgodna z założeniami Polityki Energetycznej Polski do 2040 r. Cele

Polityki jest bezpieczeństwo energetyczne – przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko – biorąc pod uwagę optymalne wykorzystanie własnych zasobów energetycznych. Cel główny doprecyzowuje cele szczegółowe polityki podzielone na działania. Strategia wykazuje zgodność z poniższymi celami szczegółowymi:

- cel 1: Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych,
- cel 2: Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej,
- cel 6: Rozwój odnawialnych źródeł energii,
- cel 7: Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji,
- cel 8: Poprawa efektywności energetycznej gospodarki.

Umowa Partnerstwa na lata 2021-2027

Umowa Partnerstwa na lata 2021–2027 jest dokumentem uzgodnionym pomiędzy Polską a Komisją Europejską, który określa zasady oraz główne kierunki wykorzystania środków polityki spójności w tej perspektywie finansowej, a także sposób ich realizacji poprzez programy krajowe i regionalne. Z punktu widzenia gminy oznacza to, że środki unijne są dostępne nie bezpośrednio z poziomu Umowy Partnerstwa, lecz poprzez konkretne programy i nabory, przy czym planowane projekty muszą pozostawać zgodne z określonymi w Umowie Partnerstwa priorytetami, zakresem wsparcia oraz oczekiwanymi efektami. Ujęcie Umowy Partnerstwa w strategii gminy pozwala wykazać, że przyjęte cele i kierunki działań są zgodne z aktualnymi zasadami wydatkowania funduszy Unii Europejskiej, w szczególności w obszarach takich jak transformacja energetyczna i klimatyczna, cyfryzacja, odporność infrastruktury, rozwój usług publicznych oraz włączenie społeczne, co sprzyja spójności dokumentu strategicznego z kryteriami stosowanymi w konkursach o dofinansowanie.

Poziom europejski

<u>Europejski Zielony Ład</u>

Europejski zielony ład to pakiet inicjatyw politycznych, którego celem jest skierowanie UE na drogę transformacji ekologicznej, a ostatecznie – osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. Pakiet inicjatyw wyznacza kierunki, w których zmierzać powinna Europa:

- świeże powietrze, czysta woda, zdrowe gleby i różnorodność biologiczna,
- energooszczędne budynku (nowe i wyremontowane),
- zdrowa i przystępna cenowo żywność,
- wzrost znaczenia transportu publicznego,
- czystsza energia i najnowsze ekologiczne innowacji technologiczne,
- przyszłościowe miejsca pracy i umiejętności niezbędne do transformacji,
- odporny przemysł.

Europejski Zielony Ład ma pomóc przekształcić UE w nowoczesną, zasobooszczędną i konkurencyjną gospodarkę:

- która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto,
- w której nastąpi oddzielenie wzrostu gospodarczego od zużywania zasobów,
- w której żadna osoba ani żaden region nie pozostaną w tyle.

Strategia przewiduje działania na rzecz zrównoważonego rozwoju gminy – pod tym kątem należy rozpatrywać zgodność Strategii z założeniami Europejskiego Zielonego Ładu.

3.4 Model funkcjonalno-przestrzenny

Obszary Strategicznej Interwencji w województwie pomorskim

Zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2024 poz. 324) obszar strategicznej interwencji to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych uwarunkowaniach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwojowych lub możliwych do uruchomienia trwałych potencjałów, do którego kieruje się interwencję publiczną łączącą inwestycje finansowane z różnych źródeł lub działania regulacyjne. W Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego do 2030 roku wskazano OSI dwojakiego rodzaju: krajowe („miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze" oraz „obszary zagrożone trwałą marginalizacją") oraz regionalne – jako element wymiaru terytorialnego polityki rozwoju. Gmina Suchy Dąb nie została zaliczona do żadnej z ww. kategorii OSI: nie jest objęta krajową listą miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz nie figuruje w wykazach gmin zagrożonych trwałą marginalizacją przyjmowanych dla województwa pomorskiego (załączniki do dokumentów programowych regionu/kontraktu programowego). Poniżej przedstawiono położenie gminy Suchy Dąb (na czerwono) na tle OSI województwa pomorskiego.

Rysunek 20 Lokalizacja gminy Suchy Dąb (kolor czerwony) na mapie województwa pomorskiego uwzględniającej Obszary Strategicznej Interwencji

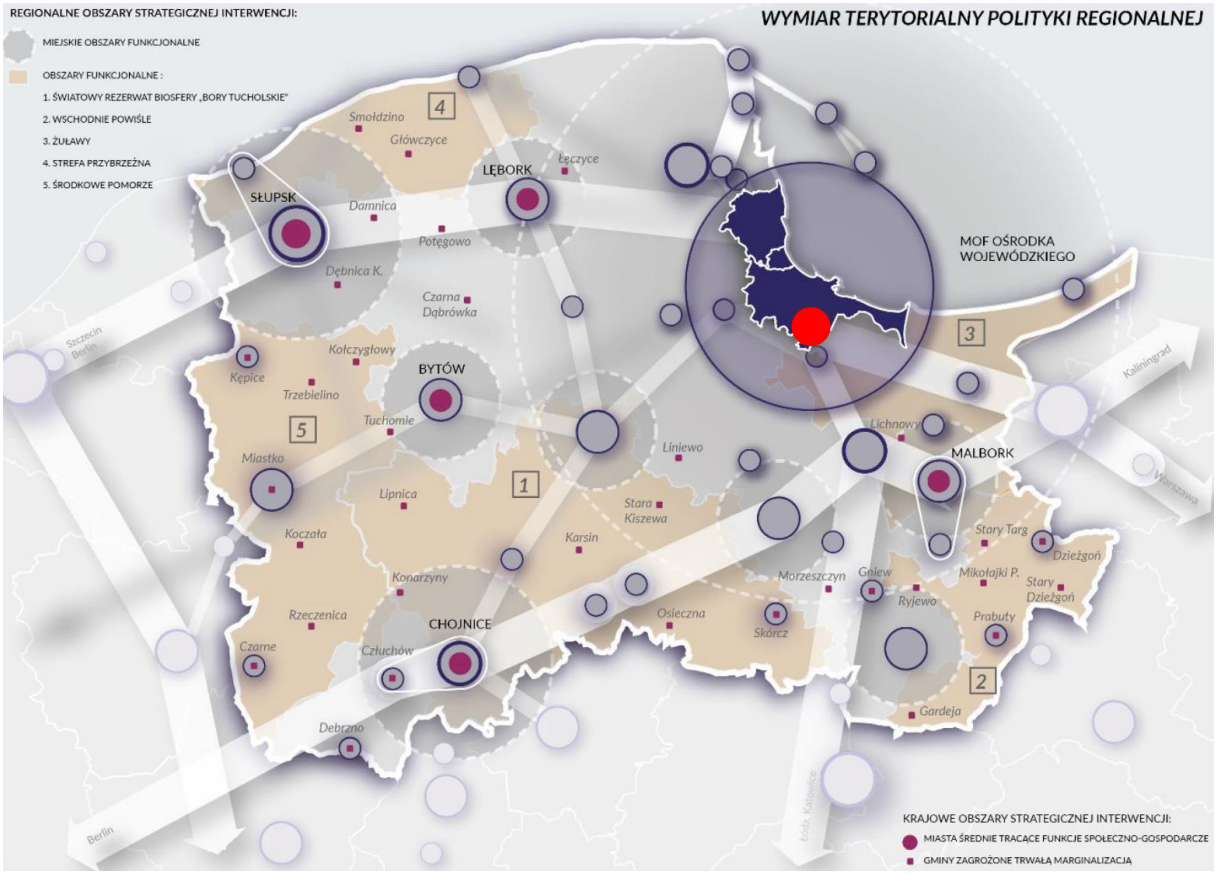

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego do 2030 roku

Grafika pokazuje, że gmina Suchy Dąb znajduje się na obszarze oddziaływania OSI.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Suchy Dąb

Zgodnie z art. 10e ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy oznacza docelowy układ elementów składowych przestrzeni, obejmujący strukturę sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych, system powiązań przyrodniczych, główne korytarze i elementy sieci transportowych (w tym pieszych i rowerowych) oraz główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej. Model jest przedstawieniem długookresowej, strategicznej wizji rozwoju gminy, wynikającej z uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, zdiagnozowanych potrzeb oraz potencjału, z uwzględnieniem specyfiki i zróżnicowania wewnętrznego. Wskazuje obszary istotne dla osiągnięcia celów rozwoju, obszary wymagające ochrony oraz rodzaje powiązań funkcjonalnych pomiędzy poszczególnymi obszarami. Przedstawiony poniżej model opracowano na podstawie diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej. Model ma służyć koordynacji przestrzennej planowanych działań przy zachowaniu ładu przestrzennego i uwarunkowań środowiskowych. W gminie Suchy Dąb proces ten jest obecnie realizowany w oparciu o obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (uchwała Nr 0007.XXVI.209.2021 z dnia 19 kwietnia 2021 r.) oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego; równolegle, uchwałą Nr 0007.X.57.2024 z dnia 18 grudnia 2024 r., przystąpiono do sporządzania planu ogólnego gminy. Studium zachowuje moc do dnia wejścia w życie planu ogólnego, jednak nie dłużej niż do 30 czerwca 2026 r. Po tej dacie podstawowymi narzędziami polityki przestrzennej będą plan ogólny i miejscowe plany, a model przyjęty w Strategii stanowi wytyczne dla ich sporządzania.

Model z założenia stanowi ilustrację terytorialnie ukierunkowanej polityki rozwoju lokalnego gminy Suchy Dąb. Przedstawia długookresową wizję rozwoju wynikającą z uwarunkowań położenia, trendów rozwojowych (globalnych – demograficznych, klimatycznych, technologicznych – oraz specyficznych dla gminy) i kierunków zmian oczekiwanych w wyniku realizacji Strategii. Prezentuje cele jakościowe i ilościowe w odniesieniu do przestrzeni. Wskazuje – na podstawie wniosków z diagnozy i analizy uwarunkowań – obszary kluczowe dla osiągnięcia celów (m.in. obszary problemowe, obszary o wysokim potencjale rozwojowym, obszary o określonych funkcjach lub szczególnej roli) oraz rodzaje powiązań funkcjonalnych między nimi. Gdy wymaga tego diagnoza, obszarem problemowym może być obszar całej gminy. Model określa stan docelowy poszczególnych obszarów wraz z relacjami między nimi; na jego podstawie wskazuje się obszary strategicznej interwencji. W praktyce model na poziomie lokalnym określa i sytuuje przestrzennie:

– wizję i cele rozwojowe gminy,

– obszary kluczowe dla rozwoju gminy,

– ogólne zasady gospodarowania strefami/obszarami wskazanymi w modelu,

– schematyczne rozmieszczenie inwestycji.

W niniejszej Strategii przyjęto następujący zakres modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej w gminie Suchy Dąb:

– strukturę sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych, w tym system powiązań przyrodniczych, główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych, oraz główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej;

– ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania struktur przestrzennych.

Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Rola gminy Suchy Dąb w rozwoju regionu

Gmina Suchy Dąb położona jest w powiecie gdańskim, w południowo-wschodniej części powiatu województwa pomorskiego. Sąsiaduje z gminami: Pruszcz Gdański, Pszczółki, Cedry Wielkie, Ostaszewo, Lichnowy oraz Tczew. Najbliżej położone miasta to Pruszcz Gdański (ok. 11 km), Gdańsk (ok. 23 km) i Tczew (ok. 17 km). Przez obszar gminy przebiega droga wojewódzka nr 227, a w bezpośrednim sąsiedztwie zlokalizowane są droga krajowa nr 91 i droga ekspresowa S7, co zapewnia dobre powiązania z ośrodkami miejskimi regionu. Gmina ma charakter rolniczy i pozostaje w zasięgu oddziaływania ośrodka metropolitalnego Trójmiasta, w szczególności Gdańska i Pruszcza Gdańskiego, które pełnią funkcje usługowe i administracyjne na poziomie ponadlokalnym.

Rola i hierarchia jednostek osadniczych

Zauważalne jest oddziaływanie Gminy Suchy Dąb na inne miejscowości z racji najważniejszych obiektów gminnych zlokalizowanych właśnie w Suchym Dębie, które determinują lub mogą determinować rozwój całej gminy.

Poniżej przedstawiono podział gminy na ośrodki wzrostu. Ponadto wskazano inne powiązania funkcjonalno-przestrzenne.

Rysunek 21 Ośrodki wzrostu w gminie Suchy Dąb

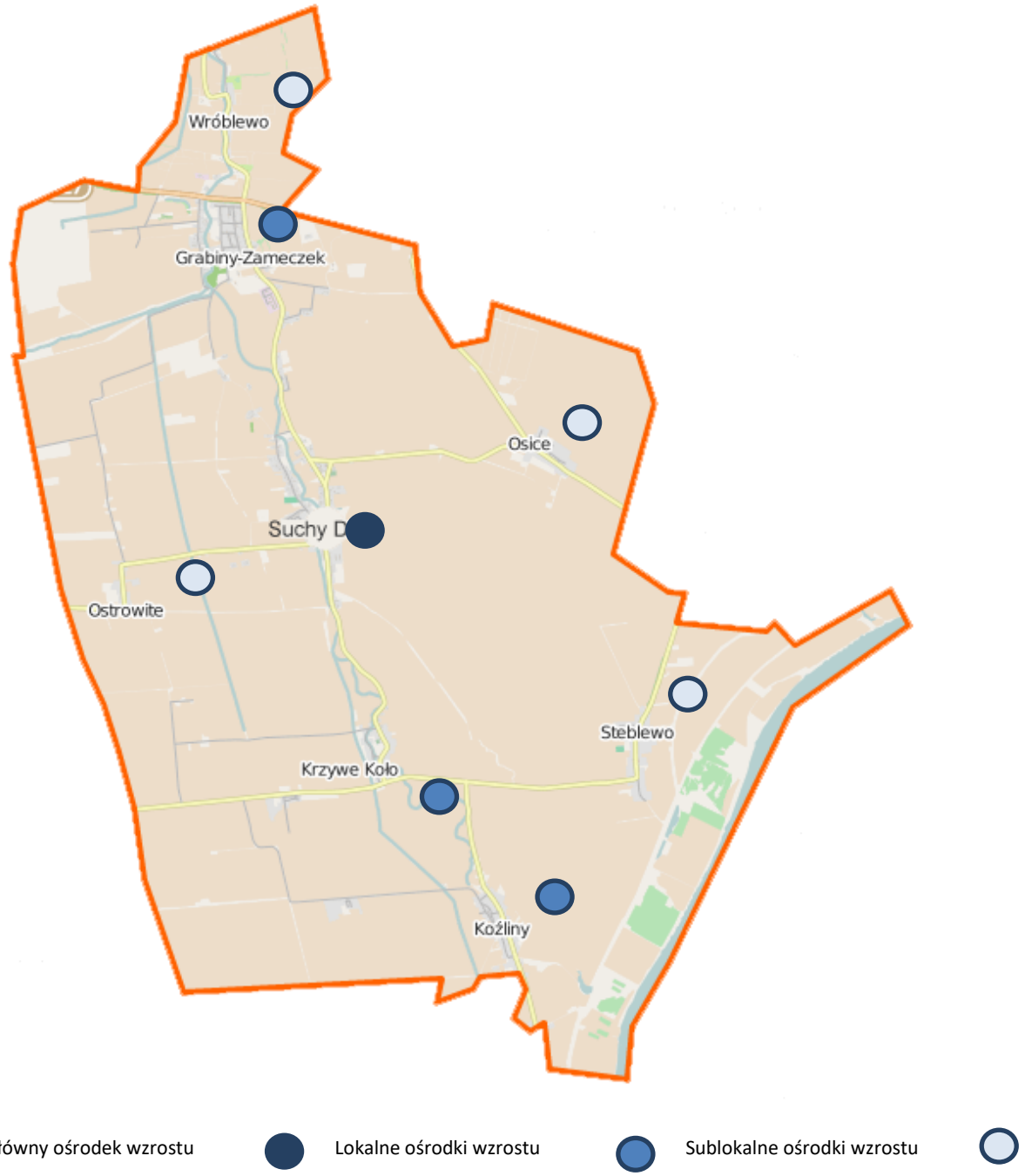

Źródło: opracowanie własne

Suchy Dąb pełni funkcję głównego ośrodka wzrostu – jest siedzibą władz, koncentruje usługi publiczne i infrastrukturę oraz ma największą liczbę mieszkańców w gminie. Skupia też znaczną część aktywności gospodarczej w skali gminy. Na rozwój gospodarczy i dostępność przestrzenną istotnie oddziałuje droga wojewódzka nr 227, przebiegająca przez gminę (m.in. rejon Koźlin) i łącząca układ osadniczy z Pruszczem Gdańskim i siecią dróg wyższych klas (DK91, S7). Wzdłuż jej przebiegu obserwuje się koncentrację ruchu oraz usług i handlu.

Do lokalnych ośrodków wzrostu zalicza się Grabiny-Zameczek, Koźliny i Krzywe Koło – miejscowości o relatywnie dużej liczbie ludności, zapleczu społecznym (m.in. placówki oświatowe/obiekty sportowe) oraz korzystnym położeniu względem DW227 i głównych ciągów dojazdowych do Trójmiasta.

Sublokalne ośrodki wzrostu stanowią Steblewo, Osice, Wróblewo i Ostrowite – miejscowości o mniejszej liczbie mieszkańców i przewadze funkcji mieszkaniowo-rolniczych, zapewniające podstawowe usługi dla najbliższego otoczenia i powiązane funkcjonalnie z wyżej wskazanymi centrami.

Charakterystyka funkcjonalno-przestrzenna gminy

Poniżej opisano szczegółowo kwestie wpływające na rozwój funkcjonalno-przestrzenny gminy Suchy Dąb.

a) Dobra kulturowe

Poniżej przedstawiono graficznie orientacyjne rozmieszczenie dóbr kulturowych (zabytki wpisane do Rejestru Zabytków) w gminie Suchy Dąb.

Rysunek 22 Rozmieszczenie dóbr kulturowych o dużej wartości kulturowej i historycznej w gminie Suchy Dąb

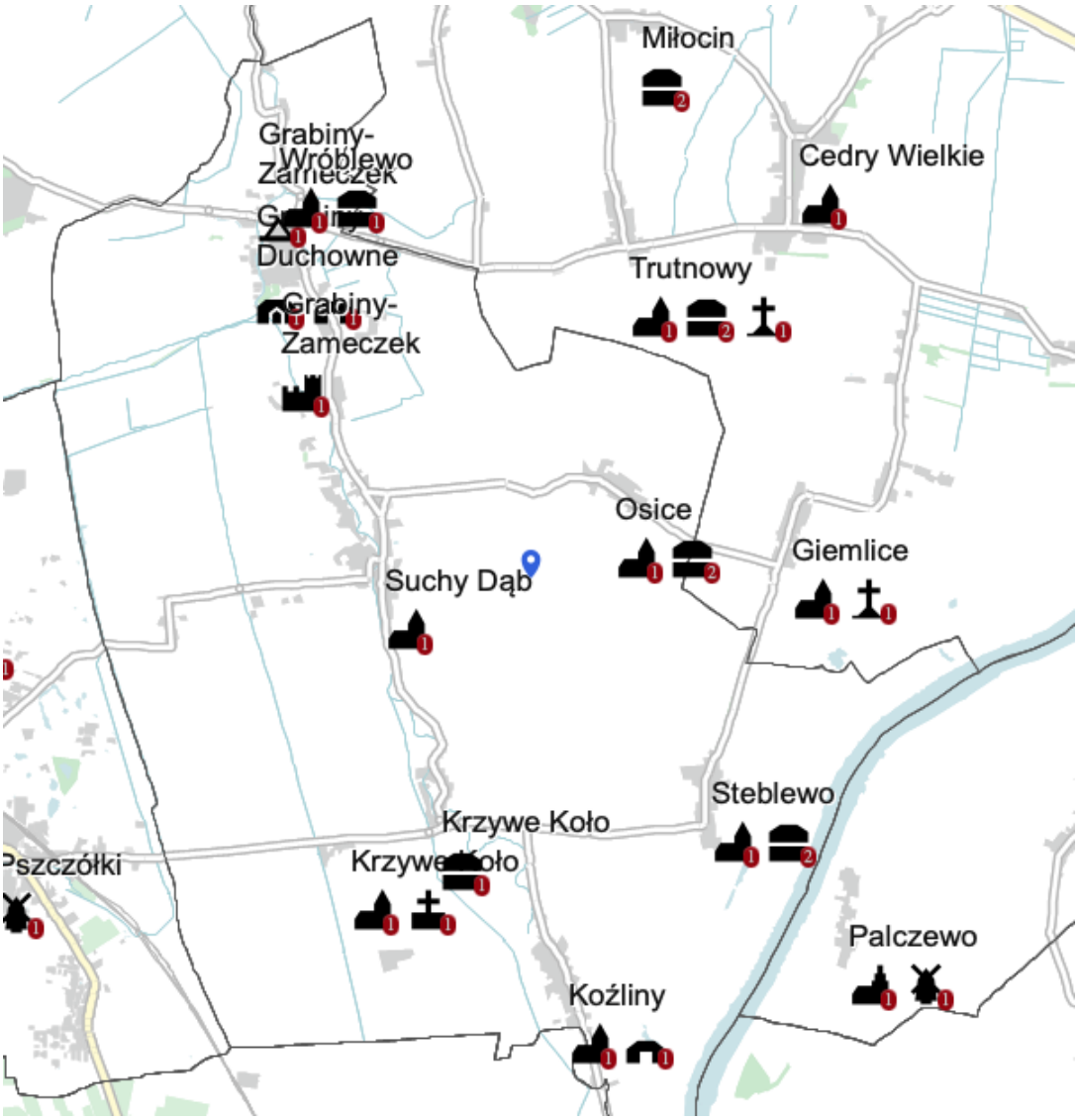

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapy.zabytek.gov.pl

Poniżej znajduje się rejestru na obszarze gminy Suchy Dąb (wg miejscowości):

Suchy Dąb
– Kościół parafialny pw. św. Anny i św. Joachima.
Grabiny-Zameczek
– Zamek krzyżacki (obecnie dom mieszkalny z kaplicą pw. Świętej Trójcy).
Krzywe Koło
– Kościół filialny pw. Znalezienia Krzyża Świętego.
– Dom podcieniowy nr 36 (ob. ośrodek Caritas).
– Cmentarz luterański (z zachowanymi elementami nagrobnymi i starodrzewem).
Koźliny
– Kościół filialny pw. Matki Boskiej Różańcowej.
Osice
– Kościół filialny pw. św. Antoniego Z Padwy.
– Dom mieszkalny wpisany do rejestru zabytków.
Steblewo
– Mury gotyckiego kościoła.
– Dom podcieniowy nr 23.
– Dom podcieniowy nr 37.
Wróblewo
– Kościół filialny pw. Wniebowzięcia NMP.
– Dom mieszkalny nr 8.

Powyższe obiekty zostały ujęte jako główne dobra, jednak poza nimi funkcjonuje szeroka gminna ewidencja zabytków – wiele dodatkowych domów, obiektów gospodarczych i stanowisk ujętych w GEZ

b) Główne korytarze i elementy sieci transportowych

Poniżej przedstawiono graficznie orientacyjny przebieg dróg w gminie Suchy Dąb.

Rysunek 23 Drogi w gminie Suchy Dąb

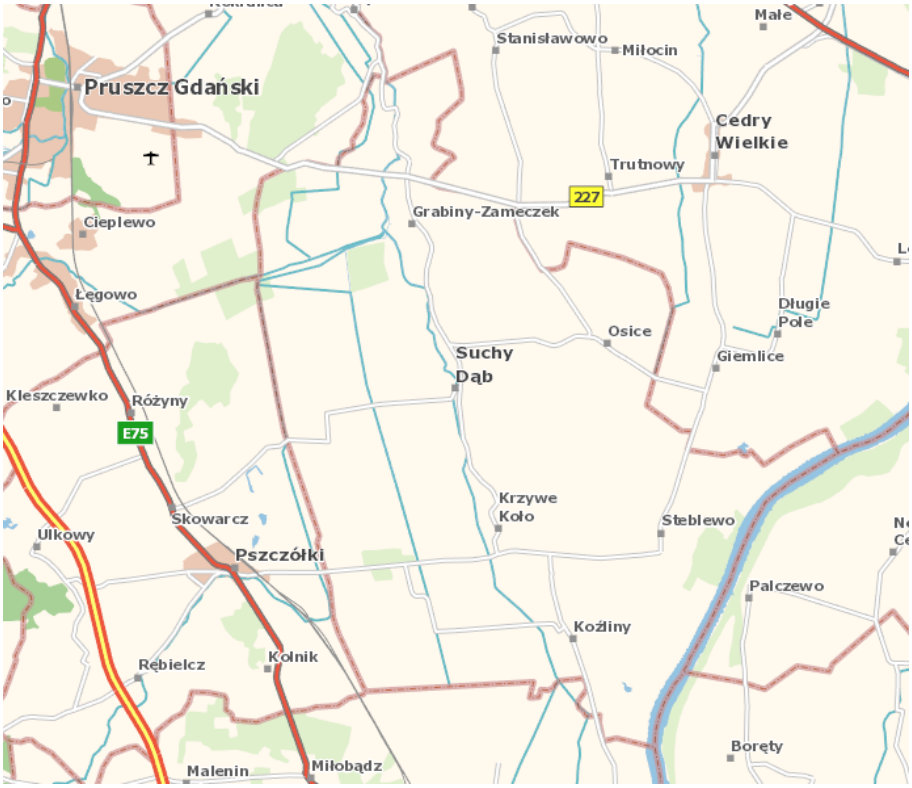

Źródło: opracowanie własne

Droga wojewódzka nr 227 przebiega przez gminę w północnej części, stanowiąc główny element układu podstawowego i łącząc lokalny system drogowy z ośrodkami ponadlokalnymi (Pruszcz Gdański, Gdańsk, Tczew) oraz z siecią dróg wyższych klas (DK91, S7). Uzupełnienie stanowią drogi powiatowe (m.in. relacje Grabiny-Zameczek – Krzywe Koło, Skowarcz – Suchy Dąb, Krzywe Koło – Koźliny, Suchy Dąb – Giemlice, Trutnowy – Osice) oraz sieć dróg gminnych. Wszystkie odcinki układu podstawowego pełnią funkcje od przenoszenia ruchu zewnętrznego, przez zbieranie ruchu z dróg lokalnych, po bezpośrednią obsługę przyległych terenów i działek. Drogi kategorii gminnej pełnią funkcje lokalne i dojazdowe. Natężenie ruchu na terenie gminy jest typowe dla gmin wiejskich i zróżnicowane przestrzennie; najwyższe obserwuje się na DW227 oraz na dojazdach do węzłów i tras wyższych klas, szczególnie w porach szczytu. W 2024 r. prowadzone były roboty modernizacyjne na odcinku DW227 Grabiny-Zameczek – Trutnowy, powodujące okresowe utrudnienia. Przez obszar gminy nie przebiega czynna linia kolejowa; ruch kolejowy odbywa się poza jej granicami. Równocześnie trwają prace planistyczne nad nową linią kolejową w ramach CPK (etap STEŚ-R) z wariantami przewidującymi przebieg przez gminę, będącymi przedmiotem konsultacji z mieszkańcami.

c) System powiazań przyrodniczych

Poniżej przedstawiono graficznie orientacyjny podział terenu gminy na tereny rolnicze, mieszkaniowe, zielone i wody.

Rysunek 24 Podział funkcjonalny terenu gminy Suchy Dąb

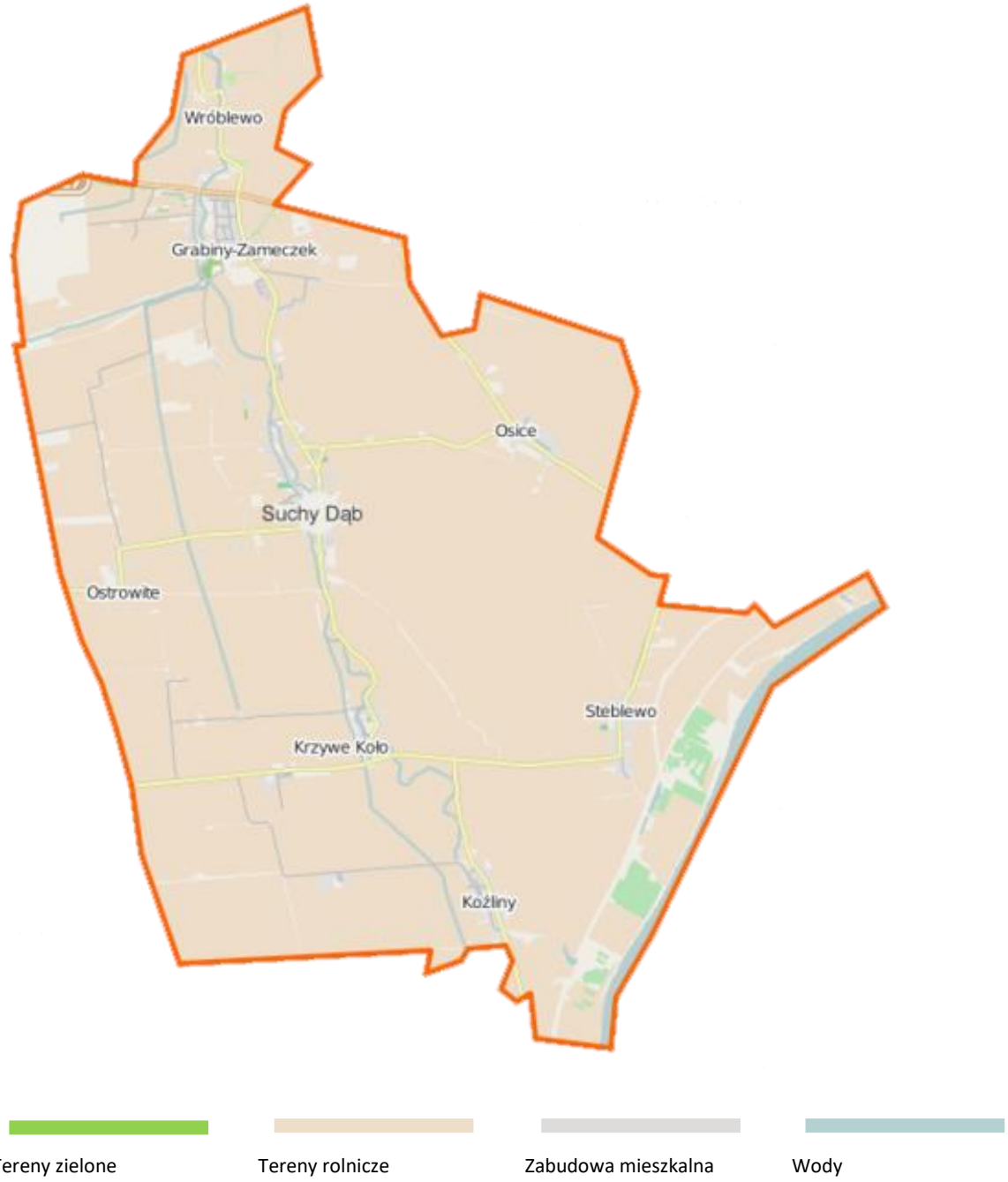

Źródło: opracowanie własne na podstawie wikipedia.org

Z powyższej mapy wynika, że obszar niemal całej gminy Suchy Dąb zajmowany jest przez tereny rolnicze. Tereny zielone nie zajmują znacznego obszaru. Część gminy zajmują wody (rzeki i stawy) oraz zabudowa mieszkaniowa, która zlokalizowana jest we wsiach i miejscowościach gminnych.

d) Planowane inwestycje

Poniżej przedstawiono graficznie orientacyjne rozmieszczenie planowanych inwestycji w gminie Suchy Dąb.

Rysunek 25 Inwestycje w ramach Strategii

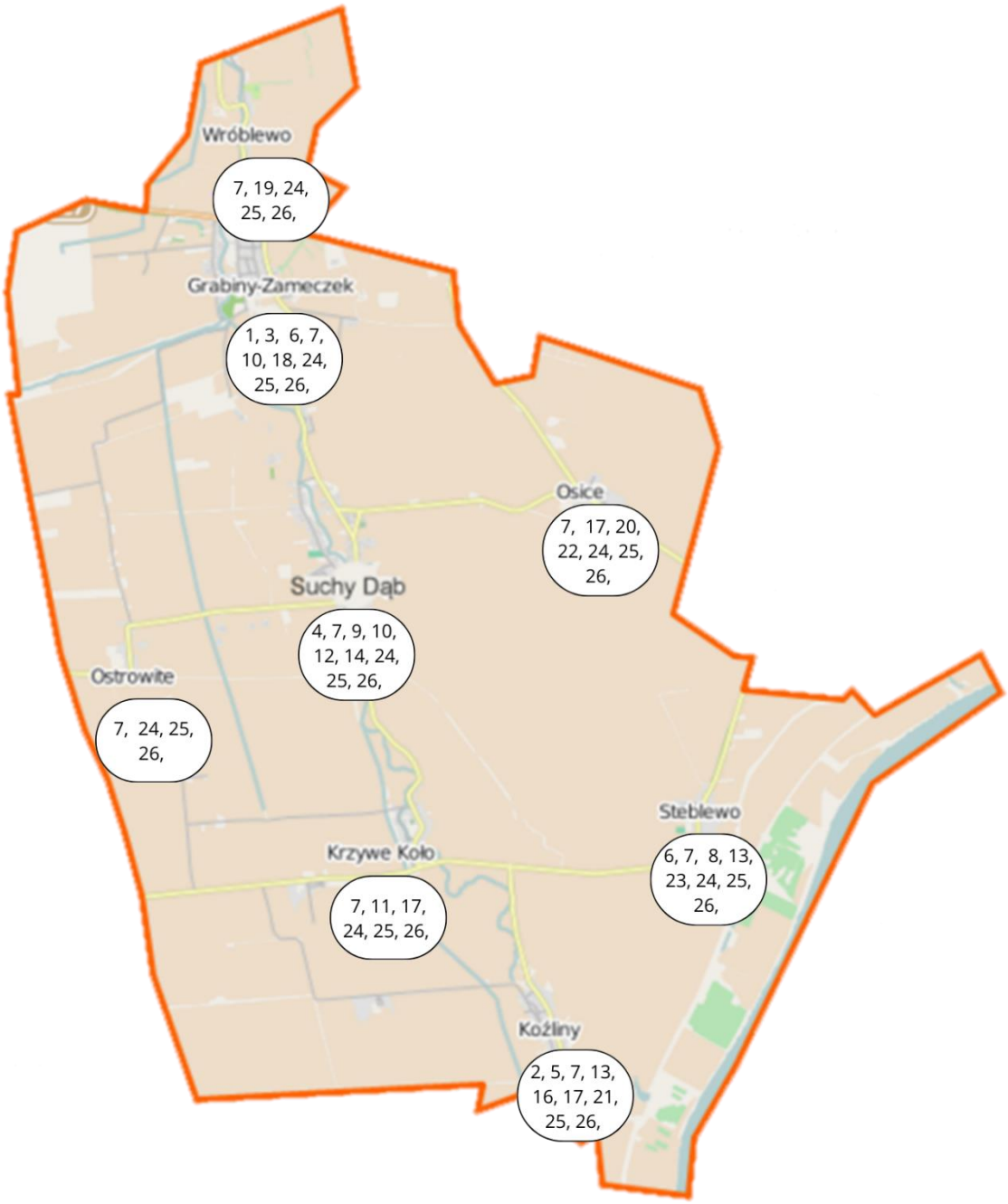

Źródło: opracowanie własne

NUMERACJA PROJEKTÓW

1. Budowa żłobka wraz z drogą dojazdową
2. Projekt przebudowy dróg w miejscowości Koźliny
3. Projekt przebudowy dróg na osiedlu w Grabinie-Zameczku
4. Budowa parkingu przy Szkole Podstawowej w Suchym Dębie
5. Budowa drogi rowerowej na terenie Gminie Suchy Dąb w ramach przedsięwzięcia Pomorskie Trasy Rowerowe o Znaczeniu Międzynarodowym R-10 i Wiślana Trasa Rowerowa R-9 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020
6. Budowa sieci wodociągowej ul. Rycerska i ul. Młyńska w ms. Grabiny-Zameczek
7. Przebudowa wodociągów azbestowych
8. Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Steblewo
9. Modernizacja ulicy Sportowej w Suchym Dębie
10. Rozbudowa drogi powiatowej nr 2224G w zakresie budowy trasy pieszo-rowerowej wzdłuż drogi powiatowej nr 2224G Wiślina-Krzywe Koło na odcinku Grabiny-Zameczek, gmina Suchy Dąb
11. Przebudowa drogi powiatowej nr 2224G i 2226G w zakresie budowy chodnika w msc. Krzywe Koło
12. Rozbudowa sieci oświetlenia ulicznego
13. Budowa napowietrznej linii elektroenergetycznej najwyższych napięć 400 kV Choczewo – nacięcie linii Gdańsk Błonia – Grudziądz Węgrowo.
14. Rozbudowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Suchy Dąb
15. Modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Gminie Suchy Dąb
16. Budowa kanalizacji w miejscowości Koźliny
17. Budowa gazociągu Kolnik-Gdańsk
18. Skatepark w Grabinie-Zameczek
19. Modernizacja Kościoła Wróblewo
20. Modernizacja Kościoła Osice
21. Przebudowa drogi powiatowej nr 2228G w Koźlinach
22. Przebudowa drogi powiatowej nr 2229G w Osicach
23. Modernizacja budynku świetlicy wiejskiej w Steblewie
24. Modernizacja świetlic na terenie gminy
25. Modernizacja dróg gminnych i dróg dojazdowych do pól uprawnych
26. Poprawa efektywności energetycznej i ochrony środowiska

Przedsięwzięcia numer 14 są inwestycjami przewidzianymi do realizacji na terenie całej gminy.

Zauważalna jest znaczna koncentracja planowanych przedsięwzięć w Suchym Dębie i Koźlinach.

Znaczna część planowanych inwestycji, w tym również wpisanych do przedmiotowej Strategii, dotyczy obszaru całej gminy a ich dokładna lokalizacja nie jest możliwa do określenia na etapie tworzenia Strategii i rzeczonego modelu funkcjonalno-przestrzennego. Są to inwestycje pożądane w gminie, ale ich dokładne umiejscowienie i określenie skali czy sposobu realizacji nie zostało dokonane przez Gminę na etapie opracowywania niniejszego dokumentu

e) Obszar Strategicznej Interwencji gminy

Gmina Suchy Dąb boryka się na całym swoim terenie z problemami społecznymi, gospodarczymi i przestrzennymi. Charakter gminy, jej powierzchnia i struktura mieszkaniowa determinuje traktowanie gminy jako jednego obszaru o wspólnych problemach do rozwiązania bez wyszczególniania konkretnych lokalizacji jako obszarów szczególnej interwencji. Tym samym gmina Suchy Dąb w całości traktowana jest jako Obszar Strategicznej Interwencji.

f) Problemy funkcjonalno-przestrzenne

Jak już zaznaczono w części analitycznej Strategii do głównych problemów gminy Suchy Dąb w sferze przestrzennej należy zaliczyć występujący problem tzw. „niskiej emisji", marginalny zasięg sieci gazowej, stan dróg wymagający ich modernizacji, niedobory w sieci dróg rowerowych, zasoby mieszkaniowe wymagające rozwoju.

W odniesieniu do regionu gmina Suchy Dąb – jako ośrodek subregionalny – boryka się z problemem marginalnego oddziaływania na region.

<u>Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie</u>

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie określa obecnie obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Suchy Dąb. Gmina Suchy Dąb od 2024 r. jest w trakcie opracowania planu ogólnego, którego obowiązek sporządzenia wynika z Ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2023.1688). Ustalenia planu ogólnego gminy określa się, uwzględniając politykę przestrzenną gminy określoną w strategii rozwoju gminy lub strategii rozwoju ponadlokalnego, o ile gmina dysponuje strategią, której opracowanie zostało wszczęte od dnia wejścia w życie ww. ustawy. Studium pozostaje w mocy do momentu uchwalenia planu ogólnego gminy, jednak nie dłużej niż do 30.06.2026 r. Po tym terminie podstawowymi dokumentami kształtującymi politykę przestrzenną będą strategia rozwoju gminy, plan ogólny oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Zatem, jeszcze w obecnym stanie prawnym, to zapisy Studium stanowią zbiór szczegółowych uwarunkowań i zasad dla wyznaczania kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, jednak, mając na uwadze nowelizację przepisów wprowadzonych ww. ustawą z dnia 7 lipca 2023 r., to właśnie w strategii rozwoju należy określić szereg uwarunkowań zawartych dotychczas w studium, które następnie będą uwzględnione w planie ogólnym. Można więc rzec, że nowa strategia rozwoju niejako przejmuje część treści i funkcji zawartych dotychczas w studium. Wobec powyższego określa się poniższe ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie.

a) Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

Celem polityki przestrzennej jest zachowanie zasobów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie przestrzenią z dostosowaniem do potencjału przyrodniczego, w szczególności poprzez:

- ochronę i zachowanie obszarów przyrodniczo cennych oraz korytarzy ekologicznych, z uwzględnieniem georóżnorodności i bioróżnorodności, a także zwiększanie powierzchni zieleni;

• przeciwdziałanie degradacji wód powierzchniowych i nadmiernej eksploatacji wód podziemnych;
• ograniczanie skutków suszy na obszarach rolnych i w strefach zabudowy;
• zapewnienie wysokiej jakości powietrza i redukcję emisji pyłów oraz gazów cieplarnianych;
• minimalizację oddziaływań hałasu i pól elektromagnetycznych.

Ochrona różnorodności biologicznej

Ze względu na położenie na Żuławach, o wysokich walorach przyrodniczych i rolniczych, należy:

• zachować tereny rolnicze o najwyższych klasach bonitacyjnych i ograniczać ich przeznaczanie na cele nierolnicze;
• uwzględniać potrzeby ochrony zadrzewień śródpolnych i przydrożnych oraz sukcesywnie je zwiększać (funkcje: ekologiczne, wodo- i glebochronne, wiatrochronne);
• promować zwiększanie udziału zieleni w strukturze przestrzennej, m.in. poprzez programy rolno-środowiskowo-klimatyczne i praktyki korzystne dla klimatu i środowiska;
• chronić ekosystemy łąkowo-bagienne i podmokłe, w tym strefy o wysokiej zdolności retencyjnej;
• chronić zieleń urządzoną w miejscowościach oraz zieleń cmentarną;
• wprowadzać pasy zieleni izolacyjnej pomiędzy zabudową a trasami komunikacyjnymi i terenami aktywności gospodarczej.

Ochrona wód

W zakresie ochrony zasobów wodnych zaleca się:

• bezwzględne przestrzeganie zakazów, nakazów i ograniczeń w strefach ochronnych ujęć wód;
• wzmocnienie działań na rzecz racjonalnego gospodarowania zasobami wód podziemnych i powierzchniowych, z naciskiem na retencję krajobrazową i techniczną;
• stosowanie rozwiązań ograniczających spływ zanieczyszczeń rolniczych (biogeny) i komunalnych do odbiorników;
• utrzymanie i wzmacnianie infrastruktury przeciwpowodziowej (wały, stacje pomp) oraz urządzeń melioracyjnych w dorzeczu Wisły, Motławy, Kłodawy i Bielawy.

Ochrona powietrza

Działania inwestycyjne powinny:
• uwzględniać realizację zadań z programów ochrony powietrza dla strefy pomorskiej;
• kształtować układy zabudowy i tereny otwarte tak, by zapewnić przewietrzanie i wymianę mas powietrza;
• unikać form zabudowy powodujących zastoje powietrza i efekt „dyszy ulicznej”;
• wspierać niskoemisyjne nośniki energii i odnawialne źródła energii w budownictwie i infrastrukturze.

Ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym
• stosować rozwiązania poprawiające klimat akustyczny, w tym zieleń izolacyjną wzdłuż dróg i wokół terenów generujących hałas;
• lokalizację i eksploatację instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne prowadzić zgodnie z przepisami odrębnymi i zasadą minimalizacji oddziaływań.

Kształtowanie systemu przyrodniczego
System przyrodniczy powinien stanowić spójny układ obszarów kluczowych i wspomagających, ważnych dla zachowania ekosystemów i gatunków. Na terenie gminy występują formy ochrony przyrody: Obszar Chronionego Krajobrazu „Żuławy Gdańskie" oraz OChK „Międzywala Wisły", a także – lokalnie i częściowo – zasięg obszaru Natura 2000: obszar specjalnej ochrony ptaków „Dolina Dolnej Wisły" (PLB040003). Dla tych form należy stosować zasady wynikające z przepisów szczególnych (akty ustanawiające, plany ochrony/PDZ).

Ochrona i kształtowanie krajobrazu

- chronić zieleń komponującą przestrzeń miejscowości (parki, skwery, aleje), w tym tło dla zabytków;
- chronić cmentarze z dominującymi założeniami zieleni;
- chronić powiązania i osie widokowe na obszarach otwartych Żuław;
- kształtować nową zabudowę w formach współczesnych z poszanowaniem skali i charakteru osad żuławskich (układy ruralistyczne, domy podcieniowe);
- uwzględniać ustalenia Audytu krajobrazowego województwa pomorskiego (uchwała Sejmiku z 28 lipca 2025 r.).

b) Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Kierunki ochrony koncentrują się na obiektach i obszarach ujętych w rejestrze zabytków i ewidencjach (w tym stanowiskach archeologicznych) oraz na historycznych układach ruralistycznych wsi. Zaleca się:

- maksymalną ochronę wartości zabytkowych, w tym zespołów żuławskich i domów podcieniowych, przed przekształceniami obniżającymi ich wartości;
- prowadzenie prac przy obiektach i obszarach zabytkowych oraz na stanowiskach archeologicznych zgodnie z przepisami odrębnymi i zaleceniami Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;
- ochronę historycznych układów przestrzennych miejscowości.

c) Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Kierunki zmian powinny odpowiadać potencjałowi społecznemu i gospodarczemu, z priorytetem:

- uzupełniania i porządkowania istniejących układów osadniczych (głównie w sąsiedztwie infrastruktury technicznej i drogowej) oraz stopniowego, zwartego dogęszczania wsi;
- dostosowania skali i proporcji zabudowy do lokalnych uwarunkowań przy zapewnieniu rozwoju usług publicznych i dostępności transportowej;
- utrzymania i rozwoju funkcji rolniczych oraz ochrony dużych kompleksów użytków rolnych (lokalizacja nowej zabudowy w pierwszej kolejności poza glebami najwyższych klas);
- rozwoju oferty terenów inwestycyjnych o dobrych powiązaniach z DW227 i drogami powiatowymi, na gruntach o niższej przydatności rolniczej oraz w zasięgu infrastruktury;
- w siedzibie gminy (Suchy Dąb) – utrzymania funkcji mieszkaniowych i usługowych oraz uzupełniania zabudowy w sposób uporządkowany, zgodny z MPZP i studium.

d) Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130)

- Na obszarze gminy nie występują obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

• Dopuszcza się ich lokalizację po wyznaczeniu w planie ogólnym oraz zgodnie z przepisami odrębnymi, w miejscach o odpowiedniej dostępności drogowej i poza strefami konfliktów środowiskowych oraz kulturowych.

e) Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Szczegółowe warunki realizacji inwestycji celu publicznego zostaną określone w MPZP lub decyzjach o lokalizacji inwestycji celu publicznego.

Do inwestycji o znaczeniu lokalnym zalicza się m.in.:

• infrastrukturę transportową: drogi gminne, ciągi piesze i rowerowe oraz elementy bezpieczeństwa ruchu;
• budownictwo mieszkaniowe komunalne/społeczne;
• tereny rekreacyjne i miejsca integracji mieszkańców;
• infrastrukturę usług publicznych (ochrona zdrowia, edukacja, opieka przedszkolna);
• infrastrukturę wodno-kanalizacyjną i gospodarkę odpadami;
• infrastrukturę energetyczną, w tym OZE.

Proponuje się również inwestycje ponadlokalne:

• modernizacje i rozbudowy dróg wojewódzkich i powiatowych (w szczególności DW227) oraz rozwój tras pieszo-rowerowych i chodników;
• wzmocnienie powiązań z węzłami sieci krajowej i regionalnej;
• rozbudowę sieci szerokopasmowej.

f) Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

Wysoka jakość sieci drogowej i infrastruktury technicznej warunkuje dostępność i atrakcyjność inwestycyjną gminy.

Komunikacja drogowa

• zachowuje się istniejącą siatkę dróg z możliwością jej modernizacji i uzupełnień, w tym o ciągi piesze i rowerowe oraz wyposażenie w urządzenia bezpieczeństwa;
• dopuszcza się – w uzasadnionych przypadkach – rezygnację z nieefektywnych połączeń i realizację nowych powiązań;
• dla DW227 i głównych dróg powiatowych priorytetem jest poprawa bezpieczeństwa, budowa chodników, oświetlenia i odwodnienia oraz usuwanie barier punktowych;
• parametry techniczne dróg należy doprowadzać do zgodności z przepisami;
• w zwartych układach zabudowy przewiduje się modernizację i budowę chodników, dróg dla rowerów, parkingów oraz systemowego odwodnienia.

Linia kolejowa

• zagospodarowanie terenów w sąsiedztwie linii kolejowych nr 260 (Zajączkowo Tczewskie – Pruszcz Gdański) i nr 9 (Warszawa – Gdańsk) powinno uwzględniać wymagania przepisów odrębnych;
• wskazuje się integrację połączeń autobusowych i rowerowych z najbliższymi przystankami/stacjami w gminach sąsiednich (m.in. Skowarcz, Różyny, Pszczółki).

Komunikacja rowerowa

• zaleca się sukcesywne tworzenie sieci dróg i ścieżek rowerowych do codziennych dojazdów (praca, szkoła) oraz tras rekreacyjnych powiązanych z siecią ponadlokalną;
• priorytetowo traktuje się korytarze wzdłuż DW227 i dróg powiatowych oraz połączenia między miejscowościami a siedzibą gminy;

• parametry projektowe dróg rowerowych/pieszo-rowerowych muszą być zgodne z przepisami.

Komunikacja lotnicza oraz strefa oddziaływania terenów lotniczych

• na obszarze gminy nie zlokalizowano lotnisk ani lądowisk; ewentualne inwestycje w strefach ograniczeń lotnisk zewnętrznych wymagają stosowania przepisów prawa lotniczego.

Infrastruktura techniczna i społeczna

• zaopatrzenie w wodę: utrzymuje się i modernizuje istniejące sieci; dla nowych terenów przewiduje się rozbudowę; modernizuje się stacje uzdatniania wody w miarę potrzeb;
• odprowadzanie ścieków: dąży się do dalszej rozbudowy systemu kanalizacji na obszarach o zwartej zabudowie; na terenach rozproszonych – rozwiązania indywidualne zgodnie z przepisami;
• gospodarka odpadami: zapewnia się mieszkańcom dostęp do PSZOK (na podstawie porozumienia z Miastem Tczew); docelowo przewiduje się rezerwację terenu pod PSZOK na obszarze gminy; rozwija się selektywną zbiórkę, edukację i uszczelnienie systemu; dopuszcza się instrumenty ograniczające bioodpady u źródła (kompostowanie).
• zaopatrzenie w energię elektryczną: z istniejących i projektowanych sieci; w obszarach rozwojowych przewiduje się nowe przyłącza oraz wzmocnienia (w tym na poziomie GPZ – w ramach działań ponadlokalnych); promuje się OZE;
• gaz: stopniowa rozbudowa sieci dystrybucyjnych z zachowaniem stref ochronnych i ograniczeń wynikających z przepisów;
• ciepło: priorytetem jest odchodzenie od węgla w kierunku źródeł niskoemisyjnych i OZE;
• cyfrowa łączność: zachowuje się istniejącą infrastrukturę teletechniczną (w tym stacje bazowe) i rozwija sieć szerokopasmową wraz z punktami dostępowymi.

g) Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

• obszary dopuszczenia lokalizacji takich urządzeń wyznacza się w planie ogólnym oraz MPZP;
• dopuszcza się lokalizację elektrowni fotowoltaicznych i wiatrowych, instalacji na biogaz oraz wykorzystania energii geotermalnej – z zachowaniem przepisów odrębnych, ograniczeń środowiskowych i krajobrazowych oraz zasad ładu przestrzennego; na terenach rolnych preferuje się lokalizacje na gruntach o niższej przydatności rolniczej.

h) Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

• na terenach zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej, mieszkaniowo-usługowej oraz sportu i rekreacji nie dopuszcza się lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;
• na terenach obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych dopuszcza się inwestycje związane z chowem i hodowlą zwierząt oraz niezbędną infrastrukturą, przy zachowaniu przepisów środowiskowych;
• na obszarach form ochrony przyrody zakazuje się lokalizacji przedsięwzięć kolidujących z celami ochrony;
• przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami dopuszcza się wyłącznie na terenach do tego przeznaczonych w MPZP.

i) Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej

• zachować i chronić gleby o najwyższych walorach produkcyjnych;
• przeciwdziałać skutkom suszy: ograniczać utratę retencji, odtwarzać zdolności retencyjne ekosystemów wodnych i zależnych od wód, tworzyć małą retencję;
• stosować rozwiązania ekohydrologiczne: zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, pasy zieleni, enklawy łąk śródpolnych, roślinność towarzyszącą ciekom i rowom melioracyjnym; dopuszczać rozwiązania barierowe ograniczające spływ biogenów.

Kształtowanie leśnej przestrzeni produkcyjnej oraz zadrzewień i zakrzewień

• ze względu na niską lesistość Żuław – zachować kompleksy leśne i zadrzewienia oraz zwiększać powierzchnie zadrzewień (równoważnik środowiskowy zalesień);
• zalesienia prowadzić na gruntach o niskiej przydatności rolniczej, z uwzględnieniem uwarunkowań przeciwpowodziowych (nie pogarszać przepływu wód wielkich);
• unikać wprowadzania obcych siedliskowo gatunków drzew i krzewów;
• na obszarach chronionych działania dostosować do planów ochrony/PDZ.

j) Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

• na terenie gminy nie wyznaczono obszaru zdegradowanego ani obszaru rewitalizacji; w razie potrzeby dopuszcza się ich wyznaczenie zgodnie z przepisami prawa;
• w zakresie likwidacji potencjalnych szkód środowiskowych i porządkowania przestrzeni wskazane jest prowadzenie działań naprawczych zgodnie z przepisami odrębnymi i dobrymi praktykami.

Uwagi szczególne

Położenie na Żuławach wymaga stałej konserwacji i rozbudowy systemu ochrony przeciwpowodziowej (wały, pompownie, drożność kanałów i rowów) oraz ścisłej koordynacji planowania przestrzennego z zarządzaniem ryzykiem powodziowym. Działania te należy realizować w uzgodnieniu z właściwymi organami gospodarki wodnej.

4 Założenia wdrożeniowe

W punkcie opisano założenia systemu realizacji Strategii, przewidywane koszty realizacji działań wpisanych do Strategii oraz potencjalne źródła ich finansowania.

4.1 Planowane przedsięwzięcia

Poniżej przedstawiono priorytetowe przedsięwzięcia o charakterze inwestycyjnym w przyjętej perspektywie czasowej Strategii.

Tabela 31 Lista priorytetowych przedsięwzięć o charakterze inwestycyjnym w ramach Strategii

Lp.	Inwestycja/projekt	Lokalizacja	Lata realizacji	Planowane źródło finansowania	Podmioty zaangażowane
1.	Budowa żłobka wraz z drogą dojazdową	Grabiny-Zameczek	2025-2026	– 1 768 986,00 zł	środki zewnętrzne – Program Maluch 2022-2029 (dofinansowane przez UE)
2.	Przebudowa dróg w ms. Koźliny	Koźliny	2025-2026	–	środki własne
3.	Przebudowa dróg na osiedlu w Grabinach-Zameczku	Grabiny-Zameczek	2026-2036	–	środki własne środki zewnętrzne
4.	Budowa parkingu przy Szkole Podstawowej w Suchym Dębie	Suchy Dąb	2026	– 200 000,00 zł brutto	środki własne
5.	Budowa drogi rowerowej na terenie Gminie Suchy Dąb w ramach przedsięwzięcia Pomorskie Trasy Rowerowe o Znaczeniu Międzynarodowym R-10 i Wiślana Trasa Rowerowa R-9 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020	Koźliny, Steblewo	2026-2027	– 6 150 000,00 zł brutto	środki zewnętrzne UE i środki własne
6.	Budowa sieci wodociągowej ul. Rycerska i ul. Młyńska w ms. Grabiny-Zameczek	Grabiny-Zameczek	2026-2027	–	środki zewnętrzne
7.	Przebudowa wodociągów azbestowych	Steblewo, Grabiny-Zameczek, Koźliny, Ostrowite, Osice, Suchy Dąb, Wróblewo, Krzywe Koło	2026-2036	–	
8.	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Steblewo	Steblewo	2026-2028	– 5 500 000,00 zł	środki zewnętrzne
9.	Modernizacja ulicy Sportowej w Suchym Dębie	Suchy Dąb	2026-2028	– 1 430 000,00 zł	środki własne, środki zewnętrzne – Urząd wojewódzki

10.	Rozbudowa drogi powiatowej nr 2224G w zakresie budowy trasy pieszo-rowerowej wzdłuż drogi powiatowej nr 2224G Wiślina-Krzywe Koło na odcinku Grabiny-Zameczek, gmina Suchy Dąb	Grabiny-Zameczek, Suchy Dąb	2025-2026	– przekazanie działek gminnych	środki zewnętrzne, środki własne
11.	Przebudowa drogi powiatowej nr 2224G i 2226G w zakresie budowy chodnika w msc. Krzywe Koło	Krzywe Koło	2026 - 2036	–	środki zewnętrzne, środki własne
12.	Rozbudowa sieci oświetlenia ulicznego	Suchy Dąb	2026-2036	–	środki własne
13.	Budowa napowietrznej linii elektroenergetycznej najwyższych napięć 400 kV Choczewo – nacięcie linii Gdańsk Błonia – Grudziądz Węgrowo.	Steblewo, Koźliny	2026-2029	–	
14.	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Suchy Dąb	Suchy Dąb	do roku 2036	–	środki zewnętrzne, środki własne
15.	Modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Gminie Suchy Dąb	cała gmina	do roku 2036	–	środki zewnętrzne, środki własne
16.	Budowa kanalizacji w miejscowości Koźliny	Koźliny	do roku 2036	–	środki zewnętrzne, środki własne
17.	Budowa gazociągu Kolnik-Gdańsk	Koźliny, Krzywe Koło, Osice	2025-2026	–	
18.	Skatepark w Grabinie-Zameczek	Grabina-Zameczek	do roku 2036	–	środki zewnętrzne, środki własne
19.	Modernizacja Kościoła Wróblewo	Wróblewo	2025-2026	– 157 000,00 zł	Polski Ład
20.	Modernizacja Kościoła Osice	Osice	2025-2026	– 1 500 000,00 zł	Polski Ład
21.	Przebudowa drogi powiatowej nr 2228G w Koźlinach	Koźliny	2024-2026	– 6 996 978,00 zł	środki zewnętrzne, środki własne
22.	Przebudowa drogi powiatowej nr 2229G w Osicach	Osice	2027-2028		środki zewnętrzne, środki własne
23.	Modernizacja budynku świetlicy wiejskiej w Steblewie	Steblewo	2025-2028		środki zewnętrzne, środki własne

24.	Modernizacja świetlic na terenie gminy	Steblewo, Koźliny, Osice, Krzywe Koło	2026-2036		środki zewnętrzne, środki własne
25.	Modernizacja dróg gminnych i dróg dojazdowych do pól uprawnych	Steblewo, Grabiny-Zameczek, Koźliny, Ostrowite, Osice, Suchy Dąb, Wróblewo, Krzywe Koło	2026-2036		środki zewnętrzne, środki własne
26.	Poprawa efektywności energetycznej i ochrony środowiska	Steblewo, Grabiny-Zameczek, Koźliny, Ostrowite, Osice, Suchy Dąb, Wróblewo, Krzywe Koło	2026-2036		środki zewnętrzne, środki własne

Źródło: opracowanie własne

4.2 Ramy finansowe i źródła finansowania

Ramy finansowe

Uwzględniając zakres Strategii i przyjętą perspektywę czasową na ogólne ramy finansowe Strategii składa się wiele elementów, w tym m.in.:

- wartość planowanych inwestycji,
- zmiany wartości pieniądza w czasie,
- zmiany wartości poszczególnych produktów rzutujących na wartość inwestycji,
- koszty administracyjne związane z wdrażaniem Strategii.

Źródła finansowania

Jako główne źródła finansowania Strategii wskazuje się:

- budżet Gminy Suchy Dąb,
- pośrednio budżet Województwa Pomorskiego,
- pośrednio budżet Powiatu Gdańskiego,
- środki pochodzące z budżetu krajowego (w tym krajowe fundusze celowe np. Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych, Program Inwestycji Strategicznych),
- środki prywatne,
- środki pochodzące z budżetu UE:
    - środki w ramach polityki spójności na lata 2021-2027, w tym program Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 i krajowe programy operacyjne,
    - wspólna polityka rolna UE,
    - programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej,
    - Europejski Instrument na Rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności w ramach instrumentu NextGenerationEU,
    - programy Komisji Europejskiej,
    - Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności (KPO)
- inne środki, m.in. Fundusze norweskie i EOG, WFOŚiGW, NFOŚiGW, fundusze międzynarodowych instytucji finansowych (EBI, EBOR, Bank Światowy itp.).

4.3 System realizacji Strategii oraz wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Poniżej opisano podmioty zaangażowane w realizację Strategii, podstawy prawne regulujące funkcjonowanie Strategii, sposób wdrażania Strategii oraz jej wskaźniki.

Podmioty zaangażowane w realizację Strategii

W realizację Strategii zaangażowane będą instytucje publiczne z terenu gminy, podmioty finansujące i współfinansujące inwestycje wpisane do Strategii i te zgodne ze Strategią, organizacje pozarządowe i przedsiębiorstwa oraz mieszkańcy. Do instytucji publicznych z terenu gminy należy zaliczyć urząd gminy i jego jednostki organizacyjne: Zespół Szkolno-Przedszkolny w Grabinach-Zameczku, Szkołę Podstawową w Koźlinach, Szkołę Podstawową w Suchym Dębie, Gminną Bibliotekę Publiczną oraz Gminny

Ośrodek Pomocy Społecznej; współpraca prowadzona będzie także z administracją powiatową właściwą dla obszaru – Starostwem Powiatowym w Pruszczu Gdańskim.

Do organizacji pozarządowych należy zaliczyć m.in. Ochotniczą Straż Pożarną w Suchym Dębie, stowarzyszenia i fundacje działające lokalnie, a także partnerów sieciowych, do których należy gmina, w tym Lokalną Grupę Działania „Trzy Krajobrazy" oraz Obszar Metropolitalny Gdańsk–Gdynia–Sopot.

Jako podmioty finansujące i współfinansujące przedsięwzięcia w ramach Strategii należy wskazać w szczególności: Starostwo Powiatowe w Pruszczu Gdańskim; Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego (w tym program Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021–2027); Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku; Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku; Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości; Centrum Unijnych Projektów Transportowych; Centrum Projektów Europejskich; Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej; Narodowe Centrum Badań i Rozwoju; Ośrodek Przetwarzania Informacji – Państwowy Instytut Badawczy; Bank Gospodarstwa Krajowego (m.in. Program Inwestycji Strategicznych); Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego; a także przedsiębiorców.

Poniżej w formie tabelarycznej przedstawiono rolę poszczególnych rodzajów podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii.

Tabela 32 Podmioty zaangażowane w realizację Strategii

PODMIOTY ZAANGAŻOWANE W REALIZACJĘ STRATEGII	ROLA
Instytucje publiczne z terenu gminy	– stymulowanie podejmowania działań zgodnych ze Strategią, – monitoring realizacji Strategii, – współpraca z innymi podmiotami – aktualizacja Strategii – finansowanie i współfinansowanie działań – realizacja przedsięwzięć
Organizacje pozarządowe, fundacje w tym działające na terenie gminy Suchy Dąb	– realizacja działań w szczególności w obszarze kultury, promocji gminy, aktywności fizycznej
Podmioty finansujące i współfinansujące przedsięwzięcia	– finansowanie i współfinansowanie przedsięwzięć
Przedsiębiorcy	– finansowanie i realizacja przedsięwzięć
Mieszkańcy	– udział w konsultacjach

Źródło: opracowanie własne

Najważniejszą rolę we wdrażaniu Strategii mają odgrywać instytucje publiczne z terenu gminy.

Regulacje prawne

Podstawowym aktem prawnym zobowiązującym samorządy gminne do prowadzenia polityki rozwoju jest Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2024 poz. 324 ze zm.). Zgodnie z tą ustawą politykę rozwoju prowadzą:

- w skali kraju - Rada Ministrów,
- w skali regionu - samorząd województwa,
- w skali lokalnej - samorząd powiatowy i gminny (art. 3).

Polityką rozwoju jest, w rozumieniu art. 2 tej ustawy, zespół wzajemnie powiązanych działań podejmowanych i realizowanych w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju oraz spójności społeczno-gospodarczej i terytorialnej, w skali krajowej, regionalnej lub lokalnej.

Zgodnie z ustawą zakres przedmiotowy tych działań obejmować powinien w szczególności zagadnienia:

- ochrony środowiska,
- ochrony zdrowia,
- promocji zatrudnienia, w tym przeciwdziałania bezrobociu, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych,
- rozwoju kultury, kultury fizycznej, sportu i turystyki,
- rozwoju miast i obszarów metropolitarnych,
- rozwoju obszarów wiejskich,
- rozwoju nauki i zwiększenia innowacyjności gospodarki, w tym rozwoju sektorów opartych na wykorzystaniu nowoczesnych technologii,
- rozwoju zachowań prospołecznych wspólnot lokalnych oraz budowy i umacniania struktur społeczeństwa obywatelskiego,
- rozwoju zasobów ludzkich, w tym podnoszenia poziomu wykształcenia społeczeństwa, kwalifikacji obywateli, jak również zapobiegania wykluczeniu społecznemu oraz łagodzeniu jego negatywnych skutków,
- stymulowania powstawania nowych miejsc pracy,
- tworzenia i modernizacji infrastruktury społecznej i technicznej,
- wspierania i unowocześniania instytucji państwa,
- wspierania rozwoju przedsiębiorczości,
- wspierania wzrostu gospodarczego,
- zwiększania konkurencyjności gospodarki.

Zgodnie z art. 4 przedstawionej wyżej ustawy politykę rozwoju prowadzi się na podstawie strategii rozwoju przy pomocy programów operacyjnych.

Ustawodawca jedynie bardzo ogólnie określił przedmiot, funkcje i procedury tworzenia strategii rozwoju na szczeblach lokalnych, pozostawiając decyzje w tym zakresie samorządom powiatów i gmin, koncentrując się głównie na zadaniach Rady Ministrów i samorządów województw.

Zasady realizacji Strategii

System wdrażania, monitorowania i finansowania Strategii zawiera bezpośrednie odniesienie do procedur i zakresu odpowiedzialności za realizację zapisów strategicznych, dokonanie pomiaru i obserwacji postępów w realizacji Strategii. Dopełnieniem systemu jest określenie podmiotów odpowiedzialnych i zaangażowanych w jego wdrażanie, a także wskazanie możliwych źródeł finansowania realizacji Strategii. Strategia będzie wdrażana i monitorowana przez uzgodnione i wyznaczone do tego podmioty. Podmiotami zaangażowanymi w proces wdrażania, monitorowania i oceny Strategii oraz pełniącymi określone w nim role będą:

– Wójt Gminy:

- odpowiada za wdrażanie Strategii,

– Rada Gminy:

- analizuje postępy wdrażania Strategii,
- analizuje i zatwierdza wnioski o aktualizację Strategii,
- uwzględnia zadania zaplanowane do realizacji przy przyjmowaniu budżetu gminy oraz wieloletnich planów inwestycyjnych,

– partnerzy realizacji Strategii tj. poszczególne komórki Urzędu Gminy Suchy Dąb oraz jednostki organizacyjne gminy:
• realizują poszczególne kierunki działań,
• przekazują informację o stopniu realizacji zadań do Wójta oraz sporządzają statystyki i dane pomocne w procesie monitorowania,
• zgłaszają wnioski do zmian w Strategii.

Strategia jest dokumentem programującym rozwój gminy na kolejne lata. Wszystkie pozostałe plany i programy strategiczne są względem Strategii dokumentami wykonawczymi i powinny pozostać zgodne z jej zapisami, w celu zapewnienia spójności programowania rozwoju. Zgodność dokumentów wykonawczych powinna odnosić się do następujących elementów:

– zgodność na poziomie misji,
– zgodność na poziomie celów,
– zgodność na poziomie zaplanowanych efektów,
– zgodność na poziomie wytycznych i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.

Celem systemu monitorowania Strategii jest weryfikacja skuteczności działań określonych w ramach celów strategicznych ujętych w dokumencie. Monitoring pozwoli sprawdzić, czy Strategia jest wdrażana zgodnie z planem. W celu przeprowadzenia monitoringu (w zależności od potrzeby gminy może to być monitoring coroczny lub w innym odstępie czasowym) jednostki organizacyjne gminy oraz komórki urzędu odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań przekazują Wójtowi informację na temat napotkanych/potencjalnych trudności i problemów w realizacji zaplanowanych zadań.

Przegląd i aktualizacja

Przegląd Strategii może odbyć się corocznie, w połowie okresu obowiązywania Strategii lub w przypadku stwierdzenia konieczności jej aktualizacji. W przypadku chęci przeprowadzenia przeglądu strategicznego lub stwierdzenia przez jednostkę odpowiedzialną za monitoring Strategii konieczności wprowadzenia zmian w dokumencie, podjęte zostaną działania zmierzające do aktualizacji zapisów Strategii:

– Wójt na sesji Rady Gminy przedstawia wniosek o rozpoczęcie procesu przeglądu strategicznego (aktualizacji Strategii),
– w oparciu o decyzję Rady Gminy Wójt określa sposób przeprowadzenia aktualizacji (w oparciu o własne zasoby lub z udziałem konsultantów zewnętrznych) oraz przygotowuje harmonogram procesu aktualizacji Strategii,
– w ramach procesu, weryfikacji i aktualizacji poddane mogą zostać:
  • zapisy zawarte w części diagnostycznej – poprzez odniesienie się do aktualnych danych statystycznych oraz wyników analiz, misja rozwoju gminy i jej aktualność w kontekście zmian zachodzących w zakresie zasobów gminy i jej otoczenia (powiatu, województwa, kraju),
  • cele strategiczne i operacyjne i ich adekwatność do zweryfikowanej misji rozwoju (w szczególności do domen strategicznego rozwoju),
  • kierunki działań,
– zaktualizowany dokument Strategii podlega konsultacjom, a następnie zostaje przedstawiony Radzie Gminy.

Ewaluacja ex-ante

Po opracowaniu Strategii, a przed jej wdrażaniem przeprowadzona zostanie tzw. ewaluacja uprzednia (ex-ante), w zakresie następujących kryteriów:

– trafności – analizie poddane zostaną adekwatność postawionych celów i wybranych do realizacji zadań do zidentyfikowanych problemów, potrzeb i posiadanych zasobów,
– skuteczności – czy wyznaczone cele są możliwe do osiągnięcia poprzez zdefiniowane priorytety i działania,
– efektywności – ocena dotycząca tego, czy zdefiniowane cele są uzasadnione pod względem przewidywanych nakładów finansowych,
– spójności wewnętrznej i zewnętrznej dokumentu.

Po przeprowadzonej ewaluacji ex-ante rekomenduje się Strategię do wdrożenia.

Ewaluacja ex-post

Po zakończeniu obowiązywania Strategii przewidziano opracowanie ewaluacji ex-post – sprawozdania/raportu końcowego z wdrażania założeń dokumentu, który będzie zawierał m.in. wykaz zrealizowanych działań i analizę efektywności wydatkowania środków finansowych.

.

Podsumowanie

Strategia Rozwoju Gminy Suchy Dąb na lata 2026-2036 została opracowana przy udziale mieszkańców, radnych, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i instytucji publicznych z terenu gminy Suchy Dąb. Zainteresowani mieszkańcy i podmioty mieli możliwość przedstawienia swoich uwag do treści Strategii w ramach konsultacji społecznych i warsztatów strategicznych. Sprawia to, że Strategia w możliwie największym stopniu odpowiada na potrzeby lokalnej społeczności.

Główne założenia Strategii są oparte na wnioskach z analizy sfery społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej gminy Suchy Dąb. Analizy te wykazały, że gmina Suchy Dąb boryka się z problemami w każdej z analizowanych sfer i niezbędne są działania w celu ich rozwiązania. W Strategii zdefiniowano następujące cele strategiczne i operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Suchy Dąb na lata 2026-2036związane ze sferą społeczną, gospodarczą i przestrzenną:

- Cel strategiczny 1: Warunki odpowiednie dla rozwoju społecznego gminy Suchy Dąb:
  - Cel operacyjny 1.1 Tworzenie sieci powszechnego dostępu do Internetu szerokopasmowego oraz upowszechnianie e-usług ,
  - Cel operacyjny 1.2 Zwiększenie dostępu do usług medycznych oraz profilaktyka zdrowia,
  - Cel operacyjny 1.3 Podniesienie jakości kształcenia,
  - Cel operacyjny 1.4 Wspieranie działań na rzecz włączenia społecznego,
  - Cel operacyjny 1.5 Wspieranie sektora organizacji pozarządowych,
  - Cel operacyjny 1.6 Rozwój oferty kulturalnej,
- Cel strategiczny 2: Podniesienie konkurencyjności gminy Suchy Dąb:
  - Cel operacyjny 2.1 Rozwój przedsiębiorczości,
  - Cel operacyjny 2.2 Racjonalne wykorzystanie walorów gospodarczych gminy,

- Cel operacyjny 2.3 Budowa i modernizacja systemów infrastruktury zapobiegającej zagrożeniom,
- Cel operacyjny 2.4 Rozwój różnych form rolnictwa,
- Cel operacyjny 2.5 Podniesienie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej oraz rozwój infrastruktury sportowej,

- Cel strategiczny 3: Poprawa jakości przestrzeni gminy Suchy Dąb i zrównoważony rozwój:
  - Cel operacyjny 3.1 Zintegrowane działania naprawcze w wymiarze przestrzenno-funkcjonalnym, społecznym, gospodarczym i technicznym,
  - Cel operacyjny 3.2 Rozwój funkcji społecznie użytecznych, włączenie społeczne, walka z ubóstwem,
  - Cel operacyjny 3.3 Wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego
  - Cel operacyjny 3.4 Rozbudowa infrastruktury technicznej,
- Cel strategiczny 4: Poprawa stanu środowiska naturalnego gminy Suchy Dąb:
  - Cel operacyjny 4.1: Wspieranie i promocja efektywności energetycznej i strategii niskoemisyjnych,
  - Cel operacyjny 4.2: Wspieranie działań na rzecz ochrony środowiska.

Cele Strategii wykazują zgodność z szeregiem innych dokumentów strategicznych o charakterze lokalnym, regionalnym i krajowym. Przyjęto, że system wdrażania Strategii będzie oparty na Radzie Gminy i na strukturze organizacyjnej Urzędu Gminy Suchy Dąb. Strategia zawiera listę przedsięwzięć priorytetowych. Lista działań priorytetowych jest listą otwartą – każde nowo zidentyfikowane przedsięwzięcie, które zdaniem Gminy powinno być traktowane priorytetowo, może zostać wpisane na listę poprzez aktualizację treści Strategii. Należy zaznaczyć, że realizacja działań w ramach Strategii uwarunkowana jest w głównej mierze od pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych. Ponadto bieżący monitoring realizacji celów Strategii i jej bieżąca aktualizacja mają za zadanie sprawić, aby główne założenia Strategii mogły być kontynuowane w kolejnej perspektywie czasowej.

Spis tabel, rysunków, wykresów i zdjęć

Spis tabel

Tabela 1 Liczba ludności w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2024. 6
Tabela 2 Saldo migracji w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2024 7
Tabela 3 Przyrost naturalny w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2024 11
Tabela 4 Wydatki i dochody budżetu gminy Suchy Dąb na oświatę i wychowanie w przeliczeniu na mieszkańca w latach 2019-2024 (zł) 13
Tabela 5 Wskaźnik liczby zgonów na 1000 mieszkańców w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2024 ... 16
Tabela 6 Liczba beneficjentów pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2023 17
Tabela 7 Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2023 17
Tabela 8 Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2023 17
Tabela 9 Czytelnicy w Biblioteki Publicznej Gminy Suchy Dąb w latach 2019-2024. 19
Tabela 10 Liczba organizacji społecznych w tym fundacji, stowarzyszeń, kół gospodyń wiejskich i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2024* 20
Tabela 11 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2024 25
Tabela 12 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2024 25
Tabela 13 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2024 25
Tabela 14 Dochody z podziałem na bieżące oraz majątkowe gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2024 27
Tabela 15 Bieżące dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Suchy Dąb w 2024 w porównaniu do gmin powiatu gdańskiego, powiatu gdańskiego i województwa pomorskiego 28
Tabela 16 Dane dotyczące bezrobocia w gminach powiatu gdańskiego i w powiecie gdańskim – stan na 2024 r. 29
Tabela 17 Pomniki przyrody w gminie Suchy Dąb 47
Tabela 18 Podsumowanie ocen z badania ankietowego 60
Tabela 19 Przedsięwzięcia wskazane przez mieszkańców gminy w badaniu ankietowym, które są najpilniejsze w celu poprawy warunków życia i zachęcenia mieszkańców do pozostania w gminie lub powrotu do niej 62
Tabela 20 Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej gminy Suchy Dąb 63
Tabela 21 Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej gminy Suchy Dąb 64
Tabela 22 Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej gminy Suchy Dąb 64
Tabela 23 Wnioski z diagnozy sytuacji klimatyczno-środowiskowej gminy Suchy Dąb 65
Tabela 24 Analiza SWOT gminy Suchy Dąb w sferze społecznej 66
Tabela 25 Analiza SWOT gminy Suchy Dąb w sferze gospodarczej 67
Tabela 26 Analiza SWOT gminy Suchy Dąb w sferze przestrzennej 68
Tabela 27 Analiza SWOT gminy Suchy Dąb w sferze klimatyczno-przestrzennej 69
Tabela 28 Cele strategiczne, cele operacyjne, kierunki działań i wskaźniki realizacji celów 76
Tabela 29 Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych 79

Tabela 30 Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi w podziale na poziom europejski, krajowy, regionalny i lokalny 80
Tabela 31 Lista priorytetowych przedsięwzięć o charakterze inwestycyjnym w ramach Strategii 106
Tabela 32 Podmioty zaangażowane w realizację Strategii 110

Spis rysunków

Rysunek 1 Schemat organizacyjny Gminy Suchy Dąb 6
Rysunek 2 Lokalizacja gminy Suchy Dąb na planie województwa pomorskiego 31
Rysunek 3 Lokalizacja gminy Suchy Dąb na planie powiatu gdańskiego..... 31
Rysunek 4 Położenie komunikacyjne gminy Suchy Dąb..... 32
Rysunek 5 Położenie gminy Suchy Dąb względem obszarów NATURA 2000 ,, Obszary Ptasie „..... 45
Rysunek 6 Położenie gminy Suchy Dąb względem specjalnych obszarów Chronionego Krajobrazu.... 46
Rysunek 7 Położenie gminy Suchy Dąb względem pomników przyrody..... 46
Rysunek 8 Ekstremalne temperatury maksymalne i minimalne w Polsce w latach 2023-2024 48
Rysunek 9 Anomalie sumy opadów w Polsce w latach 2023-2025 r. 49
Rysunek 10 Anomalie usłonecznienia w Polsce w latach 2023-2024 r. 49
Rysunek 11 Struktura wniosków z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Suchy Dąb..... 63
Rysunek 12 Proces formułowania głównych założeń Strategii 72
Rysunek 13 Cele strategiczne Strategii..... 75
Rysunek 14 Mapa zagrożenia suszą atmosferyczną..... 83
Rysunek 15 Mapa zagrożenia suszą rolniczą..... 84
Rysunek 16 Mapa zagrożenia suszą hydrologiczną..... 84
Rysunek 17 Mapa zagrożenia suszą hydrogeologiczną..... 85
Rysunek 18 Mapa łącznego zagrożenia suszą 86
Rysunek 19 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią rzeczną położone w gminie Suchy Dąb 88
Rysunek 20 Lokalizacja gminy Suchy Dąb (kolor czerwony) na mapie województwa pomorskiego uwzględniającej Obszary Strategicznej Interwencji 90
Rysunek 21 Ośrodki wzrostu w gminie Suchy Dąb..... 93
Rysunek 22 Rozmieszczenie dóbr kulturowych o dużej wartości kulturowej i historycznej w gminie Suchy Dąb..... 94
Rysunek 23 Drogi w gminie Suchy Dąb 95
Rysunek 24 Podział funkcjonalny terenu gminy Suchy Dąb..... 96
Rysunek 25 Inwestycje w ramach Strategii..... 98

Spis wykresów

reWykres 1 Liczba mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu gdańskiego (2024 r.) 7
Wykres 2 Gęstość zaludnienia w poszczególnych gminach powiatu gdańskiego (stan na 2024) (osoby na km^2) 8
Wykres 3 Ludność gminy Suchy Dąb w podziale na płeć na koniec 2024 r..... 9
Wykres 4 Liczba mieszkańców gminy Suchy Dąb w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny (stan 2024 r.) 9
Wykres 5 Liczba mieszkańców poszczególnych jednostek osadniczych gminy Suchy Dąb..... 10
Wykres 6 Piramida wieku gminy Suchy Dąb (2024 r.)..... 11

Wykres 7 Liczba dzieci w przedszkolu, uczniów w szkołach podstawowych oraz oddziałów w szkołach podstawowych i oddziałach przedszkolnych..... 12
Wykres 8 Porównanie średnich wyników egzaminu ósmoklasisty z języka angielskiego w gminie Suchy Dąb, powiecie gdańskim i województwie pomorskim w latach 2021-2025 14
Wykres 9 Porównanie średnich wyników egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego w gminie Suchy Dąb, powiecie gdańskim i województwie pomorskim w latach 2021-2025 14
Wykres 10 Porównanie średnich wyników egzaminu ósmoklasisty z matematyki w gminie Suchy Dąb, powiecie gdańskim i województwie pomorskim w latach 2021-2025..... 15
Wykres 11 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2024..... 21
Wykres 12 Wskaźnik liczby fundacji, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla województwa pomorskiego, powiatu gdańskiego i gmin wchodzących w jego skład (2024 r.)..... 21
Wykres 13 Podmioty gospodarcze według sektorów własnościowych w gminie Suchy Dąb (2024 r.) 25
Wykres 14 Wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla powiatu gdańskiego i gmin wchodzących w jego skład (2024 r.) 26
Wykres 15 Dochody i wydatki ogółem gminy Suchy Dąb w latach 2019-2024 (zł)..... 26
Wykres 16 Liczba bezrobotnych w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2024..... 29
Wykres 17 Wpływy i wydatki związane z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami w gminie Suchy Dąb w latach 2022(w zł)..... 34
Wykres 18 Łączna masa odebranych odpadów komunalnych w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2024 (Mg) 35
Wykres 19 Dane dotyczące poziomu recyklingu odpadów zebranych na terenie gminy Suchy Dąb w latach 2019-2024..... 35
Wykres 20 Osoby korzystające z sieci wodociągowej w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu gdańskiego, województwa pomorskiego i w poszczególnych gminach powiatu gdańskiego (2024 r.) 36
Wykres 21 Osoby korzystające z sieci kanalizacyjnej w ogólnej liczbie mieszkańców w powiecie gdańskim, województwie pomorskim i w poszczególnych gminach powiatu gdańskiego (2024 r.) 37
Wykres 22 Osoby korzystające z sieci gazowej w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu gdańskiego, województwa pomorskiego i w poszczególnych gminach powiatu gdańskiego (2024 r.)..... 38
Wykres 23 Liczba mieszkań w gminie Suchy Dąb w latach 2019-2024..... 40
Wykres 24 Wskaźnik liczby mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w powiecie gdańskim, województwie pomorskim i w poszczególnych gminach powiatu gdańskiego (2024 r.)..... 41
Wykres 25 Wskaźnik wilgotności gleby 0-100% dla powiatu gdańskiego (2024 r.)..... 50
Wykres 26 Liczba ankietowanych w podziale na wiek..... 52
Wykres 27 Liczba ankietowanych z podziałem na wykształcenie..... 52
Wykres 28 Liczba ankietowanych w podziale na status na rynku pracy..... 52
Wykres 29 Ankietowani według miejsca zamieszkania 53
Wykres 30 ogólny standard życia..... 53
Wykres 31 Dostępność usług zdrowotnych (przychodnie, apteki, specjaliści) 53
Wykres 32 Dostępność (domy opieki, kluby seniora) 54
Wykres 33 Poziom bezpieczeństwa publicznego..... 54
Wykres 34 Atrakcyjność oferty kulturalnej 54
Wykres 35 Dostępność mieszkań 54
Wykres 36 Dostępność (żłobki, przedszkola) 55
Wykres 37 Poziom edukacji..... 55
Wykres 38 Dostępność do pozaszkolnej oferty edukacyjnej 55
Wykres 39 Poziom usług pomocy społecznej..... 55

Wykres 40 Poziom rozwiązywania problemów społecznych 55
Wykres 41 Poziom zarządzania w sytuacjach kryzysowych 56
Wykres 42 Dostępność komunikacyjna gminy 56
Wykres 43 Stan infrastruktury technicznej (w tym drogowej, mediów) 56
Wykres 44 Dostęp i stan podstawowych mediów w gminie (wodociągi, kanalizacja) 56
Wykres 45 Ceny nieruchomości 56
Wykres 46 Poziom dochodów mieszkańców 57
Wykres 47 Możliwość podjęcia/zmiany pracy/lokalny rynek pracy 57
Wykres 48 Dostęp do nowoczesnych technologii (Internet) 57
Wykres 49 Czystość, porządek, estetyka gminy 57
Wykres 50 Poziom tożsamości lokalnej mieszkańców 57
Wykres 51 Poziom Aktywności Społecznej 58
Wykres 52 Lokalny patriotyzm, dziedzictwo i historia 58
Wykres 53 Jakość usług administracji publicznej 58
Wykres 54 Poczucie życzliwości społecznej wśród mieszkańców 58
Wykres 55 Możliwość prowadzenia działalności gospodarczej 58
Wykres 56 Warunki dla rolnictwa – prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego 59
Wykres 57 Atrakcyjność Inwestycyjna gminy (dla Inwestorów) 59
Wykres 58 Poziom oferty turystycznej (ścieżki przyrodnicze, edukacyjne, szlaki piesze, rowerowe, obszary chronione, zabytki) 59
Wykres 59 Jakość terenów rekreacyjnych (parki, promenada, mała architektura) 59
Wykres 60 Poziom bazy turystycznej i wypoczynkowej (hotele, agroturystyka, pola biwakowe) 59
Wykres 61 Stan środowiska naturalnego 60
Wykres 62 Poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie gminy 60
Wykres 63 Lokalne produkty, wyroby, usługi, z czego gmina jest znana 60

Bibliografia

1. Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Suchy Dąb za 2022 r., BIP Gminy.
2. Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Suchy Dąb za 2024 r., BIP Gminy.
3. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (Uchwała nr 102 Rady Ministrów z 17.09.2019 r.).
4. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Suchy Dąb (PGN – dokument gminny).
5. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Rozp. MI z 16.11.2022 r., Dz.U. 2023 poz. 374).
6. Plan przeciwdziałania skutkom suszy (Rozp. MI z 15.07.2021 r., Dz.U. 2021 poz. 1615).
7. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030 (Uchwała Nr 318/XXX/16 SWP z 29.12.2016 r.).
8. Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Rozp. MI z 18.10.2022 r., Dz.U. 2022 poz. 2739).
9. Program Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021–2027 (Decyzja KE C(2022) 8860 z 7.12.2022 r.).
10. Program współpracy Gminy Suchy Dąb z organizacjami pozarządowymi na 2025 r. (Uchwała Nr 0007.X.54.2024 RG z 16.12.2024 r.).
11. Raport o stanie Gminy Suchy Dąb za 2023 r.

12. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Gdańskiego na lata 2022–2030.
13. Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 (Uchwała Nr 376/XXXI/21 SWP z 12.04.2021 r.).
14. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Suchy Dąb (Uchwała Nr 0007.XXVI.209.2021 z 19.04.2021 r.).
15. Umowa Partnerstwa 2021–2027 (ramy wdrażania polityki spójności w PL).
16. www.agrometeo.imgw.pl
17. www.bdl.stat.gov.pl
18. www.gov.pl
19. www.geoserwis.gdos.gov.pl
20. www.google.pl/maps
21. www.isap.sejm.gov.pl
22. www.suchy-dab.pl
23. www.ochronazabytkow.gda.pl (WUOZ Gdańsk)
24. www.rspo.gov.pl
25. www.wody.isok.gov.pl
26. fep.pomorskie.eu (Fundusze Europejskie dla Pomorza)
27. bip.suchy-dab.pl (Biuletyn Informacji Publicznej Gminy Suchy Dąb)